

Premieră la cheiul Dunării

Iunie, Șantierul naval din Brăila. La cargoul „Fălticeni”, care se află pe punctul de a fi lansat la apă, se aplică, pentru prima oară, metoda de asamblare elastică a elicelor și cuplelor, la navele de 4500 tdw și 7500 tdw, fără pene, cum se făcea pînă acum.

În jurul cargoului sînt strînși oameni de toate profesiile din șantier, de la alte șantiere navale și întreprinderi din țară. Porfolă. Dunărea, la doi pași, la fel de veșnică și imperturbabilă, își jinduiește nava. Obişnuiri cu ea, navalisti n-o iau în seamă.

Ora 10 și 30 de minute :

- Stop, stop Niță, hopa ! Cit ai ?
- 38 și 40, presiunea de regim.
- Stai, stai așa că pierdem ulei.
- Stau așa...
- Acum bagă o sută !

Dialogul îl surprind în timpul încercării probei. Doi tineri, mecanicii Stan-
ciu Piroșcă, 24 ani, și Ștefan Marcu,
tot 24 ani, dirijați de șeful lor de e-
chipă, Dumitru Niță, flotează la două
pompe de presiune, de 1000 atmosfere
fiecare, de parcă s-ar întrece să umfle
un cauciuc uriaș. Numai că nici Piroșcă
și nici Marcu nu au timp să se gîndeas-
că la comparații acum, știu prea bine că
navele construite de ei și colegii lor nu
plutesc pe cauciucuri, ci împinse de a-
ceastă aripă uriașă de bronz, pe care
oamenii din echipa lui Niță o montează
cum nu s-a mai montat vreodată în
șantierul naval din România. Cum ?
Axul elicei nu mai are lăsat în el ca-
nalul de pană și nici elicea nu-i mai
are. Prezintă neajunsuri în exploa-
tarea navelor (apa de mare pătrunde
între pană și canal, eroda axul, îl ru-
pea etc.), pana a fost înlăturată complet
din sistemul de montare a elicelor și
cuplelor. Gîndirea de pînă acum asupra
acestui sistem de cuplare a fost revolu-
ționată. Acum, elicea se fixează pe ax
prin presare. Amintiți-vă că meșterii
egipteni înălțau piramidele faraonilor
folosindu-se foarte mult de metoda pla-
nului înclinat. Blocurile de piatră, ur-
riașe, așa erau ridicate. „Noi, ca să in-
troducem elicea pe axul ei, am folosit
un sistem aproape asemănător. Am rea-
lizat o dilatare a axului, pe pernă de
ulei, și în același timp, cu ajutorul a
două pompe hidraulice, producem o
împingere axială”, ne spune inginerul
Petre Buleci, autorul acestei metode.

- Stop ! Cit ai acum, Niță ?
- 150 și 500 de atmosfere.

Șeful de echipă, Dumitru Niță, comu-
nică, ați înțeles, presiunea din cele
două pompe hidraulice, cu ajutorul că-

(Continuare în pag. 4)

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Sîntem puternici cît sîntem morali

Sub clopote de sticlă nu trăim,
Nici robinsoni, pe grînduri de corali ;
Un adevăr de-aceea-i unanım :
Sîntem puternici cît sîntem morali.

Ca oameni vii, născuți, iar nu făcuți,
În fața vieții rămîniind egali,
Nici dumnezei fiind nici belzebuți,
Sîntem puternici cît sîntem morali.

Mincăm și bem, ne deducim la trai
Și-a clipă ne visăm Sardonapoli,
Dar clipele sînt repezi plozi de mai,
Sîntem puternici cît sîntem morali.

Ne-nversunați de nici un josnic jînd,
Nu coatele în coaste, ca rivali,
Ci cotul lingă cot la greu simțînd,
Sîntem puternici cît sîntem morali.

Nu-i de-mprumut și nici de tirguit
Cămașa fericirii, la telali,
Pieptar de zale-i din oțel călit :
Sîntem puternici cît sîntem morali.

O luptă-i viața, e adevărat,
Dar și soldați de rînd și generali
Luptăm în cîmp deschis, neapărat,
Sîntem puternici cît sîntem morali.

Și-a luptă sînt și-nvingși și-nvingători :
Nu doar sub scut sfîrși-vom, triumfali,
Ci și pe scut — cei slabi și dezertori...
Să fim puternici deci, fiind morali !

NICOLAE STOIAN ■

Umanismul revoluționar — limba noastră comună

Bogăția excepțională de idei, perspective, sugestii conținute în documentele recentului **Congres al educației politice și al culturii socialiste** conferă acestor documente un loc aparte în gătaria acelor texte fundamentale în lumina cărora poate fi judecat profilul unui popor și al unei epoci istorice. Așa cum noi ne facem o idee despre ce a însemnat în trecut un moment de importanță Unirii sau Independenței recurgînd la textele emantate de la cele mai reprezentative personalități ale timpului respectiv, la fel urmașii noștri vor lua în mînă documentele Congresului spre a data cu ele momentul celei mai depline afirmări a unei conștiințe majore despre rosturile și perspectivele poporului nostru în lumea de azi, în lumea spre care năzuim în viitor, după cum lumini esențiale au fost proiectate și asupra trecutului istoric.

Printre problemele abordate se numără și aceea a rostului națiunii și a evoluției națiunii socialiste, ca și a naționalităților conlocuitoare, pe drumul spre comunism, și apoi în cadrul acestei formații, socolită, cel puțin de la punctul nostru de vizibilitate, culminare a dezvoltării sociale a speciei umane.

(Continuare în pag. 4)

DAN ZAMFIRESCU ■

● Uricani — dragostea noastră
(pag. 6)

● Cu Vida Gheza despre viață
și artă (pag. 11)

● Belinț, un suris pe chipul unei lumi bătrîne (pag. 12—13)

● Cum se procură icre și peștele-mamă pe deasupra... (pag. 12—13)

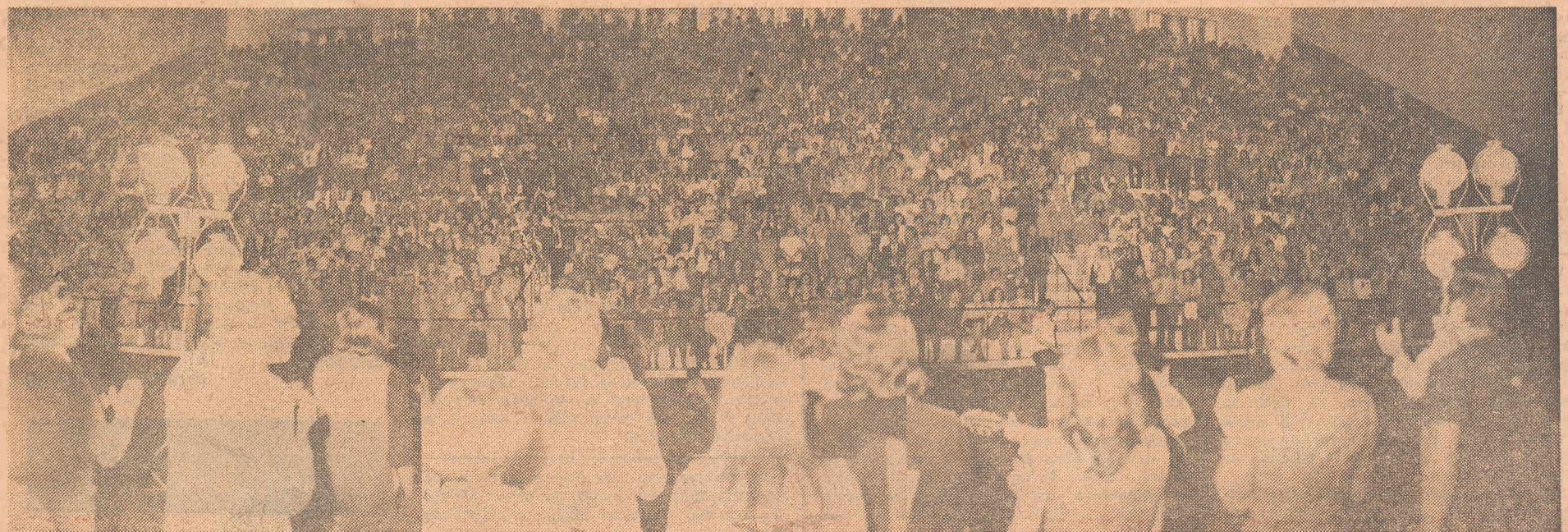
● A face tot ceea ce este omenește posibil înseamnă,
uneori, a face imposibilul (pag. 14)



TRAIAN VASAI ■

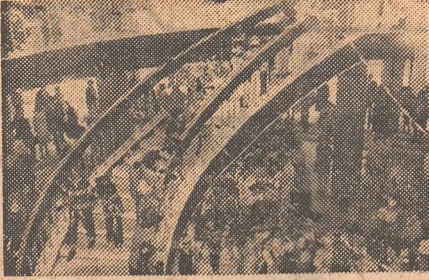
BĂRBAȚI CU OBICEIURI DE EROI

(Citiți reportajul în pag. 5)



Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar la Timișoara

Ziua de 1 Iunie — Ziua Internațională a copilului — a fost întâmpinată și la Timișoara, ca în toate orașele țării, cu numeroase concursuri, întreceri, carnavaluri. Una dintre cele mai frumoase activități organizate în orașul de pe Bega a fost un astfel de carnaval, desfășurat în clădirea recent inaugurată a Casei Tineretului: zeci de costume originale s-au perindat prin fața juriului, pus în dificultatea de a alege pe cel mai interesant dintre ele; dansurile, cîntecele, voia bună au însoțit carnavalul de-a lungul întregii sale desfășurări, manifestare de la care vă trimitem acest instantaneu fotografic (Simona Ferche, subredacția „Cutezătorii”, Timișoara)



Pînă de curînd, în Grădina publică din Galați exista restaurantul „Cazino Brateș”. Local modern (a costat milioane), avînd centrală termică, salon placat cu marmură, grătar și sobe cu gaze, roboți, camere frigorifice, grupuri sociale, magazii, anexe, grădina de vară. Numai că parca tocmai aceste condiții au deranjat pe cineva. De curînd restaurantul a fost înlocuit cu o cofetărie. E drept că în loc de sute de mii de lei lunar vînzării cît putea realiza restaurantul, cofetăria are ocazia să vîndă doar într-o zi savașine și elceruri de peste... 50 de lei. După cum e tot ațit de adevărat că restaurantul nu deranja locuitorii din jur : cea mai apropiată casă este la circa 150 metri. Cetățenii orașului nu pot să nu remarcă și că pe o rază la fel de mare mai sînt amplasate încă două cofetării — „Parc” și „Terasa Tineretului” — și două chioșcuri de răcoritoare. Acum, nu zice nimeni că, dacă tot nu se mai folosesc atîtea instalații, trebuia să se facă aici o cinematecă sau un club, dar barem să se fi transformat localul într-o cantină sau un restaurant cu autoservire. Nu știu de ce dar îmi amintesc acum de o altă „transformare” peste noapte : fostul cinematograf din vecinătatea Universității a devenit... magazie, prin grija cooperăției gălățene. (Theodoru Corneliu, Galați).

In magazinele alimentare cu autoservire din municipiul nostru se aplică — pentru cumpărătorii ce pătrund aici cu mărfuri procurate din alte unități —, ca și în toate magazinele cu autoservire din țară de altfel, cite o ștampilă ; pînă aici nimic deosebit, am constatat însă în urmă cu cîteva zile cum, oferindu-i unei nepoate o ciocolată, aceasta nici n-a mai apucat să desfacă ambalajul deoarece a trebuit să o trimit de urgență în baie deoarece se umpluse pe mîini și obraji cu un tuș violet extrem de persistent. Aducerea ștampilelor la dimensiuni mai reduse și folosirea unui tuș cu uscare rapidă ne-ar scuti pe noi, cumpărătorii, de multe neplaceri — ușor de înlăturat și, mai ales, neavînd nimic de-a face cu metodele comerțului civilizat. (Ion Ionescu, colonia Brazî, Ploiești)

Vă scriu despre un necaz al mai multor locuitori din satul nostru. Pe aici trece Dimbovița, mulți scot nisip și pietriș din rîu fără să se gîndească la urmări. Fiecare ia de unde-l taie capul. Rezultatul s-a vîzcut mai bine în vara anului trecut cînd apele umflate au distrus mai multe gospodării și datorită acestor săpături făcute brambura, care au slăbit malul apei. După inundată s-au făcut diguri pe diverse porțiuni, dar unii cetățeni — pentru că numai gospodarii nu se pot numi aceștia — au luat dintre diguri sute de mașini de nisip, au făcut o adevărată „carieră” în mal — unii chiar și în buzunare, firește în alt sens al cuvîntului — și nimeni nu le zice nimic. Nu se ia nici o măsură de protejare a terenurilor și gospodăriilor printr-o exploatare rațională a nisipului din rîu. Din cauza asta a avut pagube mari și I.A.S.-ul nostru care și acum, la un an de zile, în capătul dinspre rîu arată ca după potop. Un alt necaz pe care vreau să vi-l aduc la cunoștință este acela că pe un kilometru și jumătate peste rîul care traversează satul nu există nici o punte, astfel că mulți oameni, mai ales elevii, ocolește circa doi kilometri pentru a ajunge în centrul satului. Oare nu există nimeni care să pună capăt acestor neajunsuri ? Cu atît mai mult cu cît unele case și chiar șoseaua principală sînt din nou amenințate. (Gheorghe Isbășescu, satul Lăicîi, comuna Cetățeni, județul Argeș)

Elevii Grîupului școlar cooperatist Constanța au editat o interesantă culegere de folclor cu titlul „Vînt colîndă și vînt bate”. Cum elevii sînt de prin toate județele, culegerea acoperă aproape toată țara ; folclorul este de fapt o mai veche pasiune a acestor elevi — o dovedesc culegerile din anii precedenți. (Lucian Cristea, Constanța)

Mă numesc Eugen Bossie și vă scriu pentru că în blocul în care locuiesc (Schitu Măgureanu nr. 3), o colocată de la parter ne face viața insuportabilă. E vorba de Calopi Mocanu, în vîrstă de 80 de ani, care ne calamiază — pe toți locatarii — ne amenință cu tot felul de lucruri imaginare, comite chiar lucruri greu de descris. Vă rugăm să ne sprijiniți în sensul că publicînd aceste rînduri, forurile competente vor determina această persoană să respecte normele de conviețuire civilizate.

N.R. — În același sens cităm dintr-o sesizare primită din partea Asociației locatarii

lor blocului din Schitu Măgureanu nr. 3, sectorul 6, București : „.....comiteul din blocul nostru cunoaște comportarea anormală și agresivă a locatarii Calopi Mocanu. În 1975, în fața comisiei de judecată a Consiliului Popular al sectorului 6 aceasta și-a luat angajamentul că nu va mai deranja pe nimeni, însă la scurt timp — mai exact în aceeași zi — a reînceput scandalurile... Credem de cuviință că Tribunalul sectorului 6 ar trebui să o facă răspunzătoare pe această femeie de toate faptele sale, cunoscînd mai ales că de la vechea adresă a fost evacuată tot datorită calmînilor și insultelor aduse foștilor colotatarii...”

Primim din partea Inspectoratului județean Iași al Ministerului de Interne :

„La sesizarea dumneavoastră nr..... prin care Emil Alexandrescu din Iași semnala unele fapte antisociale comise la cîmînul studentesc „Pușkin”, vă comunicăm următoarele : cercetările efectuate au stabilit că în seara zilei de 10 martie a.c. numitul Prisecaru Dumitru în etate de 20 ani, mecanic auto la Autobaza nr. 3 I.T.A. Iași, aflîndu-se în stare de ebrietate a pătruns în Complexul studentesc „Pușkin” unde s-a datat la comîterea mai multor fapte antisociale. ...Ca urmare, Prisecaru Dumitru a fost reținut pentru săvîrșirea infracțiunilor de tentativă de viol, tîhărie, violare de domiciliu...”

Sînt născut în satul Sărăței, comuna Balaciu, județul Ialomița. Pe teritoriul comunei sînt trei obiective cu șanse de a deveni turistice. Deocîndă se bucură de o stîruitoare neglijență. Mă gîndesc în primul rînd la PISCUL CRASANILOR, amîntit în majoritatea lucrărilor și manualilor de istorie veche. Stimulat de rezultatele săpăturilor efectuate aici, Vasile Păvan și-a scris „Getica” ; Ialomița sînd în ripă scoate și acum la iveală vase getice, virful de săgeți, coifuri. Nu există însă nici o tăblăță indicatoare de la drumul național spre Piscul Crăsanilor, unul dintre cele mai vechi centre geto-dacice atestate în Cîmpia Dunării. Pe malul stîng al Ialomiței, la marginea cîmpului de sălcii și plopi, se află MANASTIREA BALACIU, al cărui interior este zugrăvit cu fresce superbe ; din păcate, acest vechi lăcaș de cultură datînd de circa două secole este amenințat cu degradarea, neștiut de iubitorii de artă și de turiști ; nici spre această mănăstire nu există vreo tăblăță indicatoare. Propun apoi ca lacul SARATULUI-CA, situat între satele Sărăței și Munteni-Buzău, să revină în atenția forurilor județene sanitare și juridice deoarece acum cîțiva ani o comisie medicală a stabilit că nămolul din lac conține iod și alte săruri tîmăduitoare ; s-ar putea amenaja aici o stațiune balneo-climaterică cu numic mai prejos decît cele de la Amara și Fundata. Mai ales că exact pe lîngă lac trece și șoseaua națională București-Constanța și calea ferată. (Adrian Bucureșcu — București)

In centrul municipiului Satu Mare, rezistă în timp acest turn al pompierilor — adăpostînd muzeul acestei, din păcate, ațit de necesare meserii — martor singular și tăcut



al transformărilor contemporane ale localității. Pe lîngă valoarea sa practică și documentară, el reprezintă — printre altele altele și mai ales noi repere ale municipiului — și ceva din ceea ce sătămărenii simt că înseamnă acasă la ei. (Nicolae Păd, Satu Mare)

In dimineața zilei de 4 iunie a.c., am asistat — fără să vreau — la magazinul cu autoservire situat la etajul noii clădiri din Piața Dorobanți, la o scenă pe cit de penibilă pe atît de înrîstătoare : vînzătoare de la raionul de lactate, după ce că minute în șir se întrefînuse cu o colegă spre disperarea unei femei destul de vîrstnice ce aștepta să fie servită cu un borean cu smîntîină, i-a aruncat într-o doară că „să vină cînd o veni smîntîina”, apoi, vîzînd expresia de stupefacție a cumpărătoarei a apostrofat-o rîstîndu-se la ea : „ce te strîmbi la mine ?...” Era o tînră, în jur de 20 de ani, femeia putea să-i fie și mamă ; la intervenția acesteia din urmă, în sensul de a potoli avîntul spontan și obraznic al vînzătoareii, am reținut că ea se numește Stela Goluț și că nu se află la prima abatere de acest gen, înșei kolegele ei sfătîindu-o pe cumpărătoare să cheme responsabilul, tînră fiind mai de mult afiată

în „evidența” întîmplărilor reprobabile ce se petrec în acest magazin. (Valeriu Alexandru, București)

Vă scriu în numele tuturor locuitorilor care au copii, locuitori domiciliati în Eforie Nord — vă scriu mai ales în numele mamei care, angajate la diverse întreprinderi, au mari probleme în ceea ce privește atît serviciul cît și creșterea celor mici. In stațiunea noastră nu există la ora actuală un cîmîn pentru copii, noi, părinții, sîntem puși în situația să-i lăsăm singuri, uneori în condiții riscante, în timp ce mergem la serviciu, ca să nu mai vorbim de educația corespunzătoare necesară pe care, în lipsa noastră, nu o pot asigura decît cadre de specialitate. Poate că, citînd aceste rînduri, forurile în drept vor rezolva această doleanță a noastră, a celor care locuim în Eforie Nord și nu venim aici numai pentru a ne petrece concediul. (Dumitru Stan Eforie-Nord)

Sîntem doi prieteni, de profesii diferite, dar cu același „hobby” — automobilismul. Recent am remarcat două caroserii de autoturism casate, urmînd a fi predate la I.C.M. și care se găsesc în gestiunea Casei pionierilor din Bacău. Poate să vi se pară ciudat, dar nu găsim modalitatea legală de a intra în posesia lor ; noi vrem să aplicăm soluții constructive noi, cu modificări de formă și mai ales de conținut ale caroseriilor, ne-am adresat la mai multe organe locale, nimeni n-a știut să ne răspundă exact cum să procedăm. Sîntem dispuși să livrăm cantitatea de metal echivalentă pentru I.C.M., chiar să plusăm această valoare în folosul instituției deținătoare, nu ne puteam permite însă să fiște să cerem contestarea casării în vederea vinderii la licitație a pieselor respective. Nu se poate găsi totuși o soluție legală ? Nu avem certitudinea, mai exact nu ne putem permite să afirmăm că vom revoluționa estetica, forma caroseriilor — dar există această posibilitate. Cine ne poate ajuta ? (Virgil Muraru și Constantin Blănaru din Bacău)

Nu poate decît să irite și să provoace stupefacție faptul că, în climatul în care se duce o susținută și neobosită campanie împotriva fumatoriilor și a publicității făcute țigarilor, Combinatul de Industrie Locală Timișoara a lansat pe piața gumă de mestecat sub formă de țigarete. Faptul exercită o influență dăunătoare asupra copiilor care, cu dezvoltură, „fumează” pe stradă sau în recreații astfel de „țigări, scuturînd „fumul”, imitîndu-i pe adulți. De aici și pînă la tentația de a pune o țigară adevărată în



gură nu mai este decît un singur pas, fumatul țigarilor din gumă de mestecat fiind de fapt o repetiție generală pentru fumătorul de mai tîrziu. Aș vrea să nu fiu greșit înțeles : nu sînt împotriva gumei de mestecat, este cunoscut faptul că poate avea un important rol igienic, este vorba doar de modul de prezentare al acestui produs. Puțină grijă pentru generația care ne va lua locul este suficientă pentru ca această neinspirată inițiativă să fie anulată. (Nieu Virgolică, orașul Tg. Bujor, județul Galați)

Am citit cu surprindere în numerele 19 și 21 ale revistei FLACĂRA o sesizare și, respectiv, un răspuns oficial la aceasta, ambele cu privire la pescuitul în bălțile de la Poiana Rogoșului în timpul prohibit — sesizarea ca provenită din partea mea, răspunsul fiind cel al A.G.V.P.S. Gorj. Sînt cu totul străin de această relație relată în numele meu, care de altfel este Constantin Roșca. Dinu fiind un diminutiv de întîmîitate. Este o formă piezișă de anonimă, dar pentru că — sînt de părere — faptele sînt reale, doresc să-mi exprim și eu punctul de vedere : bălțile respective provin din vechea albă excavată a Jiului, deviat cînd s-a construit barajul ; sînt bălți adînci, cu apă curată, inundate însă de apele poluate ale rîului atuncî cînd se revărsă, și mai ales sînt invadate de o bogată vegetație naturală care corespunde perioadei de prohibiție a pescuitului, ceea ce le face improprii acestui scop. Aceste bălți pot fi amenajate și aparate de apele Jiului ca bazine piscicole anexe la o unitate agricolă învecinată și repopulate cu specii de mare randament economic, crap și caras, care nu există acum în ele ; acest lucru s-ar realiza cu cheltuieli mai mici decît desecarea lor, aducînd în schimb importante venituri, (Constantin Roșca, Tg. Jiu)

Primim din partea Întreprinderii balneare și de turism Băile Herculane :

„Referitor la articolul apărut în revista FLACĂRA nr. 18/1976, semnat de A. Păun, din București, vă aducem la cunoștință următoarele : numitul Harambașa Pascu, șef unitate la restaurantul Herculane, pentru fapta sa cît și pentru alte fapte, a fost sancționat disciplinar cu sancțiunea de retrogradare pe timp de trei luni, prin decizia nr. 137/21 mai a.c. Mulțumim în același timp pentru rîndurile prin care se arată că elevii au fost încințați de cazarea la hotelul „Hercules”, invitîndu-i și la anul în pitoreasca stațiune Băile Herculane, asigurîndu-le totodată o deservire exemplară”.

La intrarea aleei care duce spre Cercul de Stat din București există un panou imens, de cele mai multe ori afișînd o grafică de

gust indoielnic, care închide o bună parte din perspectiva arhitecturală a clădirii. Cred că în intenția arhitectului care a proiectat această monumentală sală a fost și efectul splendid de perspectivă, astfel că nu vîd utilitatea unui astfel de panou amplasat aici, panou pe care uneori scrie la Caragiale : „Astăzi la circ stagiunea închisă” — în timpul verii. Este imposibil să nu se găsească un loc, în apropiere, unde panoul publicitar să-și găsească utilitatea — aceea a reclamei fără a strica însă estetica amplasamentului unui lăcaș atît de solicitat cum este Cercul de Stat. (Teodor Ștefanescu, București)

Dialog între cititori

„Îmi permit să dau curs invitației de a participa la o dezbatere pe marginea scrisorii tovarășului Paul Voican cu privire la noua statuie a lui Decebal din Deva. Inițial, acceptasem și eu licența artistică a maestrului Jalea de a ne înfățișa un Decebal ca purtător al cunoscutului și originalului drapel dac — ca un simbol al vitejiei acestui popor. Recent însă, la o lecție recapitulativă, am avut surpriza să constat concluziile la care a ajuns un elev cu privire la această statuie pe care a văzut-o de curînd, împreună cu părinții sai. Elevul în cauză, printre altele, afirma că „dacii purtau elzime, iar regii lor mergeau la luptă purtînd drapelul dac, un cap de lup prins într-un băț”. Întrebat pe ce își sprijină aceste afirmații, elevul răspunde că a văzut statuia din Deva, a lui Decebal, care poartă drapelul dac. Astfel sînd lucrurile, iată la ce concluzii se poate ajunge atuncî cînd „adevărul artistic”, pe care îl invocă o cititor al acestei rubrici, se abate prea mult de la adevărul istoric. Desigur că la această concluzie la care a ajuns elevul în cauză ușor poate ajunge și marele public, mai puțin avizat și căruia, fără indoială, îi este adresată această poziție”.

ANDREI COMAN, Cluj-Napoca

„Apropo de scrierea tovarășului Marin Goagă, apărută în revista FLACĂRA nr. 23/1976, vă fac cunoscut cum înțelege Librăria „Cartea prin Poștă” să își respecte angajamentul luat de a expedia cartea solicitată la apariție : fiind informat de către Editura Tehnică că în trimestrul I al anului 1976 v-a apărut volumul SCHEME DE TELEVIZOARE, MAGNETOFOANE, PICUPURI” — la data de 4 februarie a.c. am făcut comanda scrisă sus-numitei librării, în sensul de a mi se trimite contra ramburs, la apariție, cartea respectivă. În luna aprilie am primit de la această unitate confirmarea care sună astfel : „S-a primit comanda dv., veți primi „Scheme de...” etc.”, cînd va apărea „La sfîrșitul lunii aprilie a apărut această lucrare. La 2 mai a.c. un coleg mi-a făcut cunoscut apariția în librării a lucrării, care se și epuizase. Eu nu mi-am făcut griji deoarece eram convins că, în baza confirmării, voi primi aceste scheme. După circa o săptămînă de așteptare, am luat la telefon „Cartea prin Poștă” și un tovarăș de la această unitate mi-a comunicat că voi primi volumul abia în luna septembrie, deoarece sînt planificați să îl primească abia atuncî... Socotesc că această librărie, care are obligația față de solicitanți, prin angajamentul pe care îl ia, de a expedia, la apariție, lucrarea cerută, are prioritate să i se onoreze comenzile înaintea altor librării sau standuri cu cărți care nu au nici o obligație, anterior asumată, față de cumpărătorii. Doresc ca prin publicarea acestor rînduri să cunosc, de la Editura Tehnică, adevărul”.

MIHAIL TOMESCU, București

Poșta redacției

Adriana Lupu — Craiova. Ați fost reîncredințată la Secția de producție nr. 3, beneficiind de vechime neîntreruptă de la angajare, respectiv din anul 1974 ■ Tiberiu Matarînga — municipiul Gheorghe Gheorghiu Dej. Gărzile efectuate în unitățile sanitare se organizează conform prevederilor regulamentului nr. 59/1974. Retribuția acestora se face cu pînă la 90% și, respectiv, pînă la 70% din retribuiția tarifară orară, în raport cu profilul unităților în care se efectuează garda, fără a se depăși 25% din retribuiția tarifară lunară de încadrare. Orele de gardă nu sînt ore suplimentare, ca atare nu pot fi compensate cu timp liber corespunzător ■ Elena Chirilă — comuna Peștera, județul Constanța. Întreprinderea minieră din Bălan, în baza sentinței civile nr. 489/974, reține lunar soșului dumneavoastră suma de 400 lei, sumă care se cuvine celor doi minori pentru întreținere și care vi se expediază prin mandat poștal ■ Anisoara Prodan — București. Numai M.I.C.M., unde sînteți încadrată, vă poate ajuta în rezolvarea situației locative ■ Gheorghe Moldovan — Cluj-Napoca. Am fost informați că sînteți pe tabelul de priorități, la poziția 34, în vederea obținerii unui apartament.

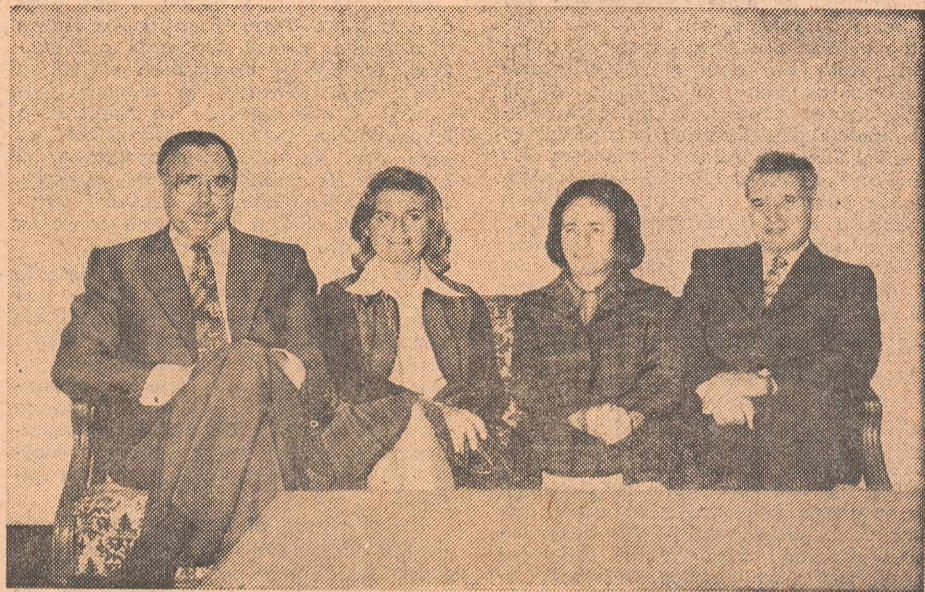
MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

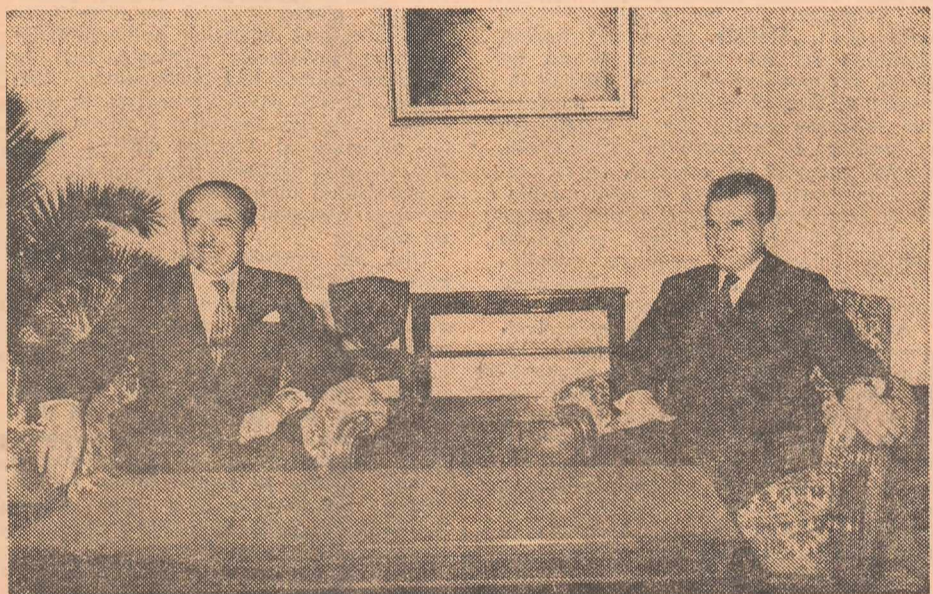
SUB SEMNUL COOPERĂRII, AL COLABORĂRII RECIPROC AVANTAJOASE ÎNTRE NAȚIUNI



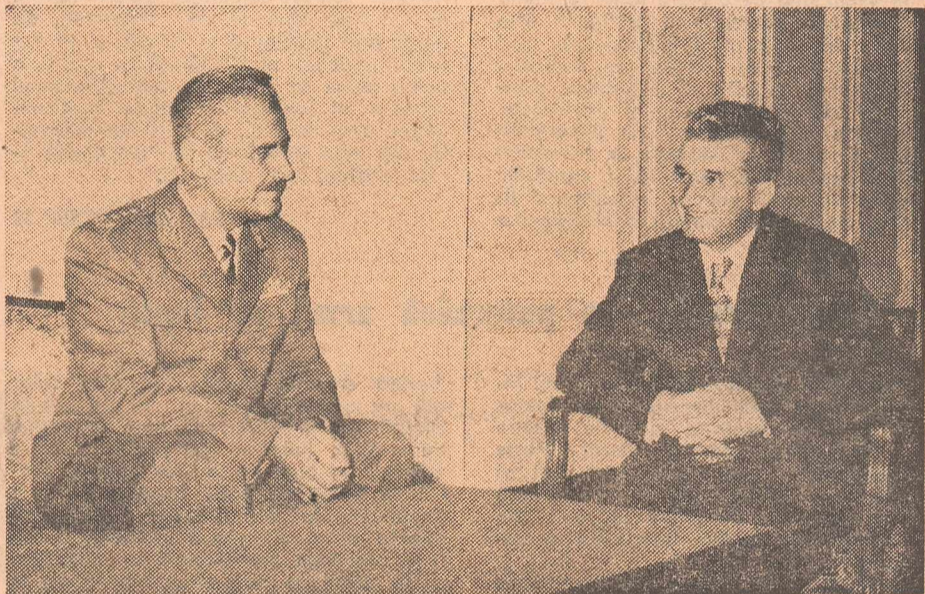
In timpul convorbirii prietenești dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și tovarășul Todo Kurtovici



Președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu au reținut la dejun pe dr. Helmut Kohl, împreună cu soția, Hannelore Kohl



Primirea ministrului afacerilor externe al Franței, Jean Sauvagnargues



Moment din timpul primirii generalului-colonel Dane Petkovski

Întilnirile președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, din perioada 7—15 iunie, cu personalități marcante ale vieții politice internaționale, întilniri pe care, datorită frecvenței lor, precum și principiilor înalte în spiritul cărora se desfășoară, le primim în conștiința ca pe niște acte necesare ale politicii noastre de bine, poartă semnul diversității. Este cazul unei diversități întreprinse cu o remarcabilă dăruire, urmărind, în toate, chestiuni de prim rang și probleme diplomatice curențe, interesele superioare ale națiunii.

Luni, 7 iunie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, l-a primit pe tovarășul Todo Kurtovici, membru al Prezidiului C.C. al U.C.I., secretar în Comitetul Executiv al Prezidiului C.C. al U.C.I., care, la invitația C.C. al P.C.R., a făcut o vizită de prietenie în țara noastră. În cursul schimbului de păreri care a avut loc cu acest prilej, a fost reafirmată dorința comună de a extinde și întări conlucrarea multilaterală dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, raporturile de bună vecinătate dintre România și Iugoslavia. Desfășurată sub auspiciile urărilor cordiale și ale salutului transmis președintelui României cu acest prilej de către tovarășul Iosip Broz Tito, întrevederea a avut un curs prietenesc.

În cursul după-amiezii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe tovarășul V. I. Kotonop, membru al C.C. al P.C.U.S., prim-secretar al Comitetului regional Moscova al P.C.U.S., președintele conducerii centrale a Asociației de prietenie sovieto-română (A.P.S.R.). În cadrul întrevederii,

care a decurs într-o ambianță de caldă prietenie, s-a subliniat contribuția adusă de cele două asociații — A.P.S.R. și A.R.L.U.S. — la dezvoltarea bunelor relații româno-sovietice, la întărirea prieteniei dintre poporul român și sovietic.

Tot în cursul zilei de luni, ambasadorul Republicii Peru, dr. Roger Eloy Loayza-Saavedra, a prezentat președintelui Nicolae Ceaușescu scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar în țara noastră. Ambasadorul peruan s-a referit în alocuțiunea rostită la modul în care România și Peru au știut să pună în practică un program constructiv de colaborare bilaterală și, în chip deosebit, la dorința guvernului pe care-l reprezintă de a face totul pentru ca această cooperare să ducă la realizări noi, în acord cu bunele premise ce inspiră și susțin relațiile româno-peruane. Exprimându-și satisfacția pentru evoluția relațiilor dintre cele două țări, președintele Nicolae Ceaușescu a relevat în alocuțiunea sa efortul guvernului român în sensul adâncirii pe multiple planuri a legăturilor dintre România și Peru, raporturi semnificative pentru colaborarea pe principii exemplare, reciproc convenabile a țărilor în curs de dezvoltare. Președintele României l-a asigurat pe ambasadorul peruan de sprijinul Consiliului de Stat, al guvernului român și al său personal la îndeplinirea misiunii ce i-a fost încredințată pe ospitalierul pământ al țării noastre.

Marti, 8 iunie, președintele Nicolae Ceaușescu a primit pe dr. Helmut Kohl, președintele Uniunii Creștin-Democrate din R. F. Germania, care a vizitat Româ-

nia. Cu prilejul schimbului de păreri în principalele probleme ale vieții politice contemporane, cit și în privința situației politice în Europa, s-a subliniat rolul deosebit pe care transpunerea în fapt a angajamentelor asumate de țările Europei în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare îl are în îmbunătățirea climatului politic pe continentul nostru și în întreaga lume. Evidențându-se interesul comun al celor două țări pentru amplificarea și adâncirea relațiilor politice, economice, tehnico-stiințifice și culturale existente, s-a relevat necesitatea promovării unor relații largi, în spiritul conlucrării internaționale între toate țările, indiferent de mărimea acestora și de orînduirea lor socială. Națiunile lumii au nevoie de colaborare și de înțelegere pe toate planurile.

După convorbire, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au reținut la dejun pe dr. Helmut Kohl, împreună cu soția, Hannelore Kohl.

Joi, 10 iunie, președintele Republicii Socialiste România a primit pe Jean Sauvagnargues, ministrul afacerilor externe al Franței, sosit în țara noastră într-o vizită oficială. Oaspetele a transmis președintelui Nicolae Ceaușescu un salut din partea președintelui Republicii Franceze, Valéry Giscard d'Estaing. Șeful statului român și ministrul francez al afacerilor externe au avut, pe parcursul întrevederii, un larg schimb de vederi în probleme — bilaterale și internaționale — de interes comun. Întrevederea, deschisă sub semnul satisfacției pentru cursul mereu ascendent și rodnic al tradiționalelor relații româno-

franceze, a marcat dorința reciprocă de a stimula creșterea pe mai departe și pe multiple planuri a acestora. Ambianța de caldă cordialitate și prietenie în care a decurs întreaga convorbire a semnat modul în care cele două țări înțeleg statuarea relațiilor noi între națiunile lumii, relații de prietenie întemeiate pe egalitate și echitate, pentru prosperitatea tuturor popoarelor.

Tot joi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe primarul orașului Ankara, Vedat Dalokai, care, în fruntea unei delegații a municipalității, a întreprins o vizită în țara noastră, și pe ambasadorul Statelor Unite ale Americii la București, Harry G. Barnes jr., la cererea acestuia, întrevederi desfășurate sub semnul celei mai calde cordialități.

Programul de primiri a continuat vineri, 11 iunie, cînd, în cursul dimineții, tovarășul Nicolae Ceaușescu a convorbit cu general-colonel Dane Petkovski, adjunctul secretarului federal pentru apărarea națională a R. S. F. Iugoslavia pentru sectorul politico-juridic, care, în fruntea unei delegații militare, a făcut o vizită oficială în România. S-a exprimat convingerea că relațiile de prietenie și colaborare statornicite între România și Iugoslavia slujesc fructuos cauza construirii socialismului în cele două țări prietene și cauza păcii în lume. Manifestîndu-se satisfacția pentru vizita delegației militare iugoslave în țara noastră, s-a subliniat că ea se înscrie în cadrul conlucrării prietenești dintre armatele celor două țări.

TUDOR OCTAVIAN ■

Bibliotecile — atelierele revoluției

Congresul educației politice și al culturii socialiste — prin analiza profundă și complexă a muncii politico-educative a maselor, a fenomenului cultural și, înainte de toate, prin adeziunea unanimă la expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a creat noi condiții propice pentru o muncă de calitate în domeniul bibliotecii și biblioteconomiei românești.

Cele peste 21 000 de biblioteci din țară, cu un fond de carte ce depășește 140 milioane de volume, sînt o dovadă grăitoare a forței creatoare de cultură a socialismului. Fără doar și poate, aceste biblioteci au avut un rol important în culturalizarea maselor, în ridicarea nivelului politic și profesional, în organizarea timpului liber al celor ce muncesc. Ca rezultat firesc al dezvoltării economico-sociale îndrumate de partid, s-a realizat o bogată rețea de biblioteci: publice, școlare, universitare, sindicale, tehnice, științifice, documentare, ostășești etc., care cuprînd toate sferele de activitate umană și din care se formează sistemul național de bibliotecii al patriei noastre.

Cu toate rezultatele pozitive obținute în perioada construcției socialiste, în ultimii ani s-au conturat și au persistat și unele lipsuri de ordin organizatoric și de îndrumare, mai cu seamă în sistemul bibliotecilor publice; ca urmare, a scăzut indicele de lectură publică și a stagnat munca cu cartea în mediul rural. Adică tocmai acolo unde s-au produs spectaculoase schimbări structurale și unde oamenii, care și-au însușit profesii noi, inexistente pînă nu demult, aveau și au nevoie, în mod permanent, de carte, purtătoare de informații și cunoștințe din toate domeniile.

În expunerea de o mare forță spirituală a secretarului general al partidului este cuprins un aliniat care jalonează în mod nemijlocit sarcinile noastre în domeniul îmbunătățirii difuzării cărții politice, științifice și beletristice, precum și organizarea unitară a bibliotecilor: „O importanță latură a muncii de educație, a dezvoltării culturii noastre noi, socialiste, o constituie răspîndirea cărții politice, științifice și literare, organizarea unitară a bibliotecilor

din cadrul așezămintelor de cultură și al școlilor, comunelor și orașelor.” Avînd în vedere importanța evenimentului care a prilejuit rostirea acestor cuvinte și documentul care le conține, spiritul inovator și creator profund marxist, al acestui document, trebuie să citim, să interpretăm și să aplicăm această frază — deziderat în activitatea noastră cu multiple valențe, pentru a evita repetarea greșelilor din domeniul biblioteconomiei.

Concepția unitară pentru desfășurarea cu eficacitate a muncii politico-educative a oamenilor muncii, îndeosebi a tineretului, prevede și organizarea unitară a bibliotecilor orașenești și comunale. Această măsură salutară va contribui la îmbunătățirea muncii acestor instituții pe plan local, va întări rolul conducător al organelor de partid și în acest domeniu, va asigura îndrumarea și controlul profesional mai eficient din partea serviciilor metodice ale bibliotecilor județene.

Așa cum am mai amintit, bibliotecile cu profil diferit — școlare, publice, tehnice, sindicale etc. — sînt încadrate din punct de vedere organizatoric în diferite rețele, fiind organizate, finanțate, îndrumate de mai multe ministere și organizații. Pînă acum nu a existat o colaborare între aceste rețele, de aici unele suprapunerii, paralelisme ce se răsfrîngeau deopotrivă și pe plan material și pe plan spiritual.

Izvorul comun al multor carente este lipsa unui for comun competent, cu o activitate permanentă, care ar înmănunchea și coordona toate rețelele de biblioteci ce fac parte din sistemul național.

Sîntem în primul an al cincinalului revoluției tehnico-științifice. Avem nevoie de un flux continuu de informații, de organizare judicioasă și unitară și în sistemul național al bibliotecilor, pentru a putea pune în valoare atît potențialul spiritual al fondului de carte (140 milioane de volume!), cît și al bibliotecarilor din cele 21 000 de biblioteci, adevărate ateliere ale revoluției.

BALOGH JÓZSEF ■

Critica literară — o puternică armă de luptă

Mai există și astăzi oameni care nu înțeleg rostul criticii literare într-o literatură. Se mai găsesc și în zilele noastre unii care cred că un critic literar trăiește pe spinarea scriitorilor, bun celt mult să laude pe unii autori, să le născocască merite sau să-i denigreze pe alții, din rachiună sau potrivit intereselor personale.

În fond, ce face un critic literar?, se întreabă cu inocență unii inși cu o pregătire insuficientă. Citește cărțile altora și apoi scrie despre ele, mai bine sau mai rău, după cum îl toie capul și după cum are chef în ziua respectivă. Pentru că nu a devenit el însuși poet sau romancier, spun cei care îi disprețuiesc activitatea, acesta și-a camuflaj ratarea și, pentru a dovedi că totuși se ocupă de literatură, a început să scrie cronici și recenzii, lucru la care s-ar pricepe, chipurile, toată lumea și nu ar mai fi nevoie deci de oameni de specialitate.

Cei care cred, din rea-voință sau din neștiință, că meseria de critic literar este una dintre cele mai comode meserii de pe planeta aceasta, se înșală. Vorbesc așa ca și cum a fi critic literar e o înțîmplată și nu o vocație, o alegere deli-

berată a unui destin. Nu este chiar atît de ușor să parcurgi mii de tomuri cu creionul în mîna, notîndu-ți impresiile de lectură, judecînd ce e bun și ce e neizbutit în paginile lor. Nu e deloc plăcut să citești pe lingă capodopere și o sumedenie de cărți proaste, învingîndu-ți dorința de a abandona lectura, deoarece conștiința profesională te îndeamnă să le citești pe de-a-nregul pentru a le arăta lipsurile, în timp ce pe un cititor obișnuit nu l-ar costa nimic să le arunce cit colo dacă l-ar plictisi.

Evident, a fi critic literar nu înseamnă a fi un damnat, un ins cufundat în cărți de dimineața pînă noaptea tîrziu, fără a mai fi atent la cei din jur, fără a mai avea viața sa personală, străin de întîmplările țării tale, ale întregului glob pămîntesc. Critica literară este ea însăși o formă de participare la viața cetății și cei care o practică trebuie să fie respectați pentru munca lor așa cum ne-am obișnuit să fie respectată munca tuturor oamenilor de pe cuprînsul acestei țări, munca tuturor semenilor noștri. Pentru că prin truda lor criticii literari execută operația de separare a valorilor de non-valori, contribuînd astfel la mersul îna-

Permanența

De mii de ani, cu toții muncim acest pămînt
Din zori și pînă noapte, prin arșiță și vînt
Ca să ne facem pîinea pentru feciori și frați
Cu brațele curate și-n suflete curate.

De mii de ani, prin vîrste, ne creștem cîrturari
Deschizători de drumuri mai limpezi și mai mari
De dragoste de oameni în visul lor chemați
Cu frunțile curate și ochii luminați.

De mii de ani rîvnim să ne-nrobească gîia
Și hoarde nechemate ne-au cîmpit moșia
Dar ne-nfricați în toate nu ne-am lăsat plecați
Curați ca apa-n rîuri, ca neaua pe Carpați.

De mii de ani stăturăm de veghe la hotare
Un cerc imens de inimi încins din zare-n zare
Și ne-am jertfit viața pentru copii și frați
Curați ca un luceafăr, ca țara de curați.

Căci s-a născut odată cu florile de mai
Partidul, zămislit de strămoșescul plai.
De vatra luminoasă, de cei mai dreپți bărbați
Curat ca gîndul celor ce l-au născut curați.

VASILE SMARÂDESCU ■

inte al literaturii noastre. E greu de închipuit cum ar fi arătat literatura română fără Titu Maiorescu, Constantin Dobrogeanu-Gherea, Garabet Ibrăileanu, Pompiliu Constantinescu, Tudor Vianu, Vladimir Streinu, G. Călinescu și mulți alții care au descoperit și au impus în conștiința publicului nostru adevăratele valori literare, cu care ne mindrim nu numai noi, românii, ele sporînd tezaurul de frumusețe al lumii. Avem și astăzi critici importanți, din generații diferite, în frunte cu decanul lor de vîrstă, reputatul critic literar Șerban Cioculescu, care, în funcție de talentul și pregătirea lor, sînt vădit implicați în destinul literaturii noastre contemporane. Ei continuă opera patriotică a înaintașilor de depistare a valorilor autentice și de respingere a falselor străluciri, de educare a gustului cititorilor, de îndrumare a literaturii pe un făgaș care să-i asigure înflorirea. De aceea, emoționant au fost cuvintele secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, de la tribuna Congresului educației politice și al culturii socia-

liste, a ținut să indice sarcinile importante ce stau în continuare în fața criticii noastre literare: „Nu aș putea să închei această parte fără să nu reamintesc rolul important pe care trebuie să-l aibă critica literar-artistică în perfecționarea activității de creație, în promovarea noului, în realizarea unei arte și unei activități culturale-artistice educative în spiritul concepției revoluționare a partidului nostru. Trebuie să facem din critica literară o armă puternică de luptă pentru o artă revoluționară, pentru formarea omului nou, cu o concepție înaintată despre lume”.

Deci, nu o diminuare a rolului criticii literare în etapa actuală, așa cum mai cred unii, ci, dimpotrivă, o sporire a sarcinilor ei, nu o denigrare a sa, ci o încredere deplină în posibilitățile sale de a ajuta la promovarea unei literaturi revoluționare, la înflorirea literaturii noastre socialiste, la creșterea prestigiului său peste hotare.

GEORGE ARION ■

Umanismul revoluționar — limba noastră comună

(Urmare din pag. 1)

Națiunile, naționalitățile, ca asemenea stări de conștiință ce evoluează istoricește, vor dispărea, sau mai degrabă se vor transforma în ceva nou, spre care năzuim. Neamurile vor stărui însă într-o lume a etniilor înfrățite, dacă nu vrem să credem în utopiile celor ce preconizează o limbă artificială pentru toți oamenii, sau o limbă-moloh, a unei națiuni-moloh, capabilă să înghită pe toți într-o pastă informă. Frumusețea speciei umane stă în diversitatea indivizilor, și cea mai luminoasă idee a umanismului revoluționar este aceea rostită în cuvîntul de încheiere al tovarășului Nicolae Ceaușescu: „Trebuie să existe deplină claritate: nu ne propunem și nu ne putem propune uniformizarea omului. Aceasta ar fi o absurditate, un nonsens. Noi acționăm pentru formarea unui om de omenie, cu o pregătire multilaterală, a unui comunist de omenie”. La fel, nimeni nu poate gîndi că dispariția națiunii în comunism înseamnă dispariția neamurilor, a limbilor de milenii, vorbite de diverse colectivități, ștergerea amintirilor lor specifice, anularea sentimentelor lor legate de o anumită istorie.

Aceste adevăruri, rostite răspicat la Congresul educației politice și al culturii socialiste se opun categoric viziunilor cosmopolite, nihiliste ce vor să cînte prohodul acelor forme de viață în care lumea și speța umană trăiesc de cînd le știe istoria. Și nu întîmplător ele au fost formulate tranșant pe aceste meleaguri, unde de o mie de ani poporul român trăiește sub același cer și muncește același pămînt cu oameni vorbind alte limbi,

Premieră la cheiul Dunării

(Urmare din pag. 1)

rora elicea se dilată imperceptibil, cu cîțiva microni, și este presată pe ax cu o „viteză” de un milimetru pe minut. Oamenii, observ, nu sînt tensionați. Probabil că au mai făcut asemenea încercări și știu că merg la sigur. În fond, nu văd, nu constat nimic spectaculos în acest procedeu. Și totuși aflu că există: în urma aplicării acestei metode, timpul de montare al unei elice s-a redus de 5 (cinci) ori; numărul oamenilor care participau la această operație s-a redus la jumătate. Apoi, în afară de faptul că a ușurat enorm de mult munca navalistilor, metoda asigură un coeficient de siguranță, în exploatarea elicei, de sută la sută.

Ora 10 și 34 de minute:
Comparatorul, un aparat de măsură pe care îl supraveghează de data aceasta inginerul Jan Vebert, specialist al Registrului naval român, for inter-național de avizare a oricăror tehnologii navale, ne arată că elicea a „parcurs” în lungul axului o distanță de 4 milimetri. Chiar și în situația aceasta, elicea poate funcționa, dar cu un coeficient de siguranță mai mic. In- ginerul Petre Buleci ne atenționează că întrerupe operația de presare și va încerca una de depresare, adică de scoatere a elicei. Rețineți: înainte, operația de depresare abia dacă se putea termina în două zile. Sînt ochi și urechi, dornic, sincer să fiu, de spectacolul acela care se vede, care cucerește și captivează. Din nou aveam să mă a-măgesc. Oamenii aici nu depun eforturi mari. Cerința cea mai mare e să fii exact, să știi să folosești calculele. Pentru că, în rest, pompele hidraulice împing... O pușcătură ușoară, ca de la o armă de tir, și inginerul Radu Petrescu, 33 ani, doar de doi ani în șantier, dar care stăpînește la perfecție metoda, ne spune că acum elicea este depresată

și se poate scoate de pe ax: operațiunea de depresare a durat... Știi cît a durat? 30 de secunde! Dar elicea nu se scoală de pe ax, pentru că abia acum, la ora 10 și 57 de minute, începe presarea definitivă a ei. Procesul, același, se reia de la capăt și la ora 11 și 6 minute elicea e montată. Proba a reușit, așa încît cargoul „Fălticeni” de 4 500 tdw ar putea pleca în marș.

— Nea Jane, mai ai vreo pretenție?, întreabă inginerul Petre Buleci.

Jan Vebert, inginerul specialist al Registrului naval român, care timp de un an de zile a vegheat și a contribuit la perfectarea acestei metode, ride fericit. Are 60 de ani, din care vreo 40 de marinărie, și speră să se pensioneze cînd nu va mai putea să suie scara cargoului, adică pe la 80 de ani, zice dînsul, pentru că „e păcat să pensionezi o experiență adunată într-o viață”.



MIHAI GHEORGHE ■



BĂRBAȚI CU OBICEIURI DE EROI

La 17 iunie 1910, pe cîmpul de la Cotroceni, după două rulaje pe sol, Aurel Vlaicu a răpus gravitația, înălțându-și aparatul la patru metri deasupra pămîntului și zburînd, cum scria presa vremii, distanța dintre doi stîlpi de electrică. Vreo cincizeci de metri. De atunci, în fiecare an, în a treia duminică din iunie, la o dată apropiată de cea la care primul avion conceput și construit integral pe pămîntul românesc s-a desprins de la pămînt, se sărbătorește Ziua Aviației, prinos de recunoștință pentru mindrii noștri înaintași în ale zborului, Vuia, Vlaicu și Coandă, în primul rînd, semn de respect pentru piloții și navigatorii de astăzi, aparținînd unei școli de aviație recunoscută în lume prin marile ei realizări.

Nu e greu să realizezi ideea că aici, în incinta unei unități de elită a aviației noastre militare, al cărei drapel a fost decorat nu demult cu ordinul Apărarea Patriei, clasa a II-a, noțiunile sînt altele și viața se desfășoară după alte unități de măsură. Supersonicele fugăresc țintele cu peste două mii de kilometri la oră, așternînd o panglică albă peste albastrul cerului, țintele sînt lovite în plin, ca urmare a unei perseverente pregătiri a misiunii, pe pămînt și în cer, apoi avionul, cumințit numai în imaginația noastră, se reîntoarce la sol. Nici o secvență a misiunii nu e ușoară, dar aterizarea pare să fie lucrul cel mai greu. Încărcat, supersonic, cîntărește aproape, unsprezece tone. Din virful pantei de aterizare, adică de la o viteză de patru sute de kilometri la oră, pista se vede ca o curea, nu mai lată de cîțiva centimetri. În patruzeci de secunde bolidul ia contact cu suprafața betonată, năpustit spre pămînt ca o vedenie, cu peste trei sute de kilometri la oră. Mușcă pista, înalță o trîmbă de fum, desface parașuta care domolește fuga nebună, se oprește către capătul betonului și pilotul coboară, liniștit și zîmbitor, ca și cînd totul ar fi fost o simplă plimbare de agrement.

Asistăm la aterizările unei formații care se întoarce dintr-o misiune de tragere, avîndu-l alături pe unul dintre virtuozii zborului, colonelul Ioan Suciu, maestrul emerit al sportului, pilot distins cu inșigne și brevete ale aviației franceze, suedeze, iugoslave și maghiare. Om cu peste două mii cinci sute de ore de zbor în spate, colonelul Suciu privește decolările și aterizările cu ochiul omului obișnuit cu isprăvi de-astea, susținînd că totul se desfășoară normal, urmînd ordinele primite. La bord, il auzim, funcționează peste șase sute de aparate, de unde o concentrare extraordinară a pilotului care trebuie să le vadă și să le stăpînească pe toate în același timp. Nu mai e aceeași poveste ca la avioanele de transport. Acolo, cel care ține manșa e ajutat în permanență de navigator sau de mecanicul de bord, ca să nu mai spun că viteza la aterizare este jumătate din viteza cu care se așterne pe pistă un supersonic. Pilotul de supersonic face totul de unul singur. Conduce avionul, urmărește ținta și trage, timpul lui de acțiune este mult mai mic, în luarea deciziei conțind numai secunda. La supersonice, nu e loc pentru greșeală. Aici se greșește o singură dată. Cu toate că organismul, supus neînterupt diferențelor

de presiune, seamănă ca reacții cu un burduf de acordeon, pilotul militar are datoria să-și păstreze singele rece și să fie stăpîn pe sine și pe mașină, năluca străbătînd înălțimile de dincolo de cincisprezece kilometri cu peste două mii de kilometri la oră.

Odată avionul domolit la sol, pilotul, îmbrăcat ca un scafandru în costumul de suprasarcină și compensare, își trage cască de pe cap și se întoarce către punctul de decolare, pentru o nouă misiune. Uneori, dar asta mai rar, pilotul se înalță o singură dată într-o zi. Cel mai adesea, misiunile, care durează de regulă vreo patruzeci de minute, se repetă în cursul unei zile sau în cursul unei nopți, în orice anotimp, oricînd e voie și oricînd e ordin, căci aviația noastră militară, exersînd și învățînd pentru apărarea pămîntului străbun, nu zboară decît la consemn.

Între misiuni, piloții par oameni ca toți ceilalți. Vorbesc la fel, cîtesc la fel, glumesc la fel. Totul pînă în clipa în care se reîntorc în carlingă. Atunci lucrurile se schimbă și noțiunile lor, cum spuneam, par altele, obișnuitul de pe pămînt devine neobișnuitul din aer, căci ei n-au de făcut o plimbare și nici măcar de urmat un traseu bine stabilit, ca în cazul avioanelor de linie, ci au de îndeplinit o misiune de luptă, cu neprevăzut și cu dificultăți, pe traiectorii neștiute și după ținte viclene, exerciții care cer, în aceeași fracțiune de secundă, curaj și dexteritate.

Lor li se par lucrurile acestea normale. Firești. De rutină. Dar nu e așa. Acolo unde greșeala este exclusă prin regulamente și prin aspra lege a supraviețuirii, intervin nu o dată situații neprevăzute, ca și cînd ceea ce fac ei, piloții de supersonice, într-un zbor fără probleme, n-ar fi de ajuns. Supersonicul pilotat de colonelul Petre Șerbănoiu ia înălțime. Într-o pasăre în difuzor, motorul incedează bolborosească și acelu indicator al o iau razna. Se oprește motorul și soluția trebuie găsită, la aterizare, în cîteva fracțiuni de secundă, căci planarea avionului este exclusă, cîntărînd el ceva mai mult de patru sute cincizeci de kilograme pe metru pătrat. Sau iese conul după decolare, împlînd pe care cartea tehnică a supersonicului n-a prevăzută-o, dar pe care un zbor a scos-o în calea căpitanului scriitor Doru Davidovici.

În toate aceste cazuri și, desigur, în multe altele pe care reporterul n-are răgaz să le înfățișeze laolaltă, viețile oamenilor din carlingă au fost amenințate odată cu viața avionului. Dar oamenii nu

și-au pierdut cumpătul. Bărbații acestia cu obiceiuri de eroi le-au salvat pe amîndouă, dînd dovadă de o pregătire temeinică, însușită în multe ore de curs și în multe ore de zbor, dovedindu-se de fiecare dată urmași demni ai marilor înaintași români ai aerului pomeniți mai devreme.

Înaintînd ideea că ei sînt oameni ca toți ceilalți, piloții militari de supersonice au dreptate numai în acea jumătate de măsură în care eroismul lor de fiecare zi e o treabă ca oricare alta.

Întrată definitiv în posesia Steagului roșu al Uniunii Tineretului Comunist, cu care a fost distinsă în trei rînduri, unitatea despre care scriem are o medie de vîrstă de numai douăzeci și șapte de ani. Foarte mică, dacă punem la socoteală faptul că piloții ei zboară de regulă pe supersonice, aparate extrem de pretențioase, în carlinga cărora te urci, de regulă, după un stagiu de cîțiva ani buni. Colonelul Cristea Ilie, de exemplu, numără șaisprezece ani neînterpuși de cînd se află în unitate, la fel ca și locotenent-colonelul Aurel Leu, dar dinșii sînt între veteranii escădrilei, adevărați „lupi de mare” ai văzduhului. Ceilalți sînt însă foarte tineri, sub sau abia trecuți de treizeci de ani, dar vîrsta din buletinul de identitate nu-i împiedică să fie considerați aviatori de nădejde, oameni la care — în eventualitatea unei primejdii — țara poate apela cu toată încrederea în destoinicia și profesionalismul lor.

Locuitor de comandant de escădrilă, căpitanul Pompiliu Hoțoiu are treizeci și doi de ani și peste șapte sute de ore de zbor pe supersonice. Trăgîndu-se din partea Brailei, a visat, după îndeletnicirea locului și a rudelor sale, să se facă marinar, dar o pasiune descoperită odată cu adolescența l-a determinat să ajungă aviator. Nu-i pare rău de pasul făcut, ba e chiar sigur, cu vorbe măsurate și apăsatte, că n-a greșit în alegerea sa, simțînd că mai întii pasiunea și mai apoi talentul i-au îndrumat bine pașii. Zboară, susține, la fel cum respiră și nu o dată are certitudinea că sus, la peste cincisprezece mii de metri, inima îi bate mai bine ca pe pămînt. Rutina în care a intrat, firește, împreună cu orele de exerciții și antrenamente, nu i-a ostenit pasiunea, căpitanul Hoțoiu fiind convins că nici o meserie pe lume, mai ales cea de aviator, nu se poate împlini cum se cuvine fără pasiune.

Din toată viața sa de pînă acum regrețită un singur lucru. Faptul că soția, brăileancă și ea, vecină cîndva de casă, nu i-a născut un băiat. Are o fată ce se pregătește de școală, ar fi vrut un băiat, să-l ia de mînă și să intre cu el într-un magazin de jucării și să-i cumpere de acolo toate avioanele pe care vînzătoarea le-ar fi avut în rafturi. Al doilea copil, încearcă să ne convingă, va fi cu siguranță băiat, va crește mare și va ajunge cel mai bun pilot din neamul nostru.

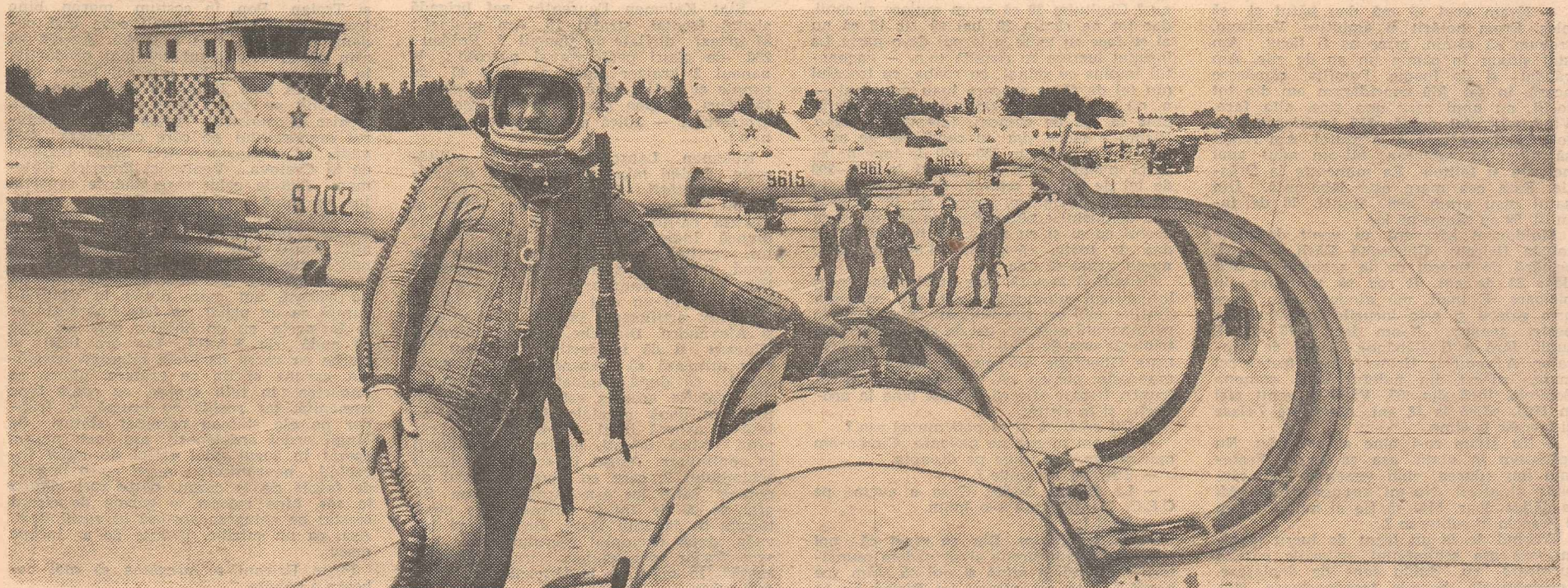
Locotenentul major Petru Lazăr a avut, din punctul de vedere de mai sus, mai mult noroc. Are un băiat, cu care-i place să se joace în curtea blocului în care locuiește, la o aruncătură de băț de aera-

drom, dar văzuți împreună tată și fiu ei par mai degrabă frați. Ajuns, prin multă muncă și multă seriozitate, pilot militar de clasa I, Petru Lazăr are numai douăzeci și șapte de ani de viață, dar are de-acum cinci ani de cînd stăpînește în înaltul cerului manșa unui supersonic, la fel de bine, cum glumește probabil, ca și volanul unei Dacii 1300, cumpărată recent, cu ajutorul economiilor și al socriilor. Se trage dintr-o spiță de mineri, de la Urzicani, unde tatăl său a lucrat în adîncul pămîntului ca el să poată stăpîni văzduhul. Nu știe care din cele două îndeletniciri este mai pretențioasă, n-a muncit niciodată în mină, dar poate să spună, cu aceeași cumpătate în voce cu care se încumetă la vorbă toți aviatorii, mai degrabă solemn decît guralivi, că meseria sa e, dincolo de frumusețe și de partea ei de romantism, o treabă dintre cele mai grele. Grea pentru că ea presupune o serie întreagă de privațiuni, o știință foarte exactă de a te domina pe tine însuși. Un control medical riguros, precedînd orice misiune, exclude practic din viața zburătorilor militari alcoolul și neodihna. Primul lucru la care se uită conducătorul de zbor, la alinierea aviatorilor, sînt ochii. Dacă ei sînt umflați, pilotul rămîne la sol și, de regulă, este suspendat. Dar nimeni nu se prezintă la pistă nedormit sau obosit, căci a păcăli controlul medical, alternativă desigur posibilă pînă la un punct, înseamnă a te păcăli pe tine însuși și pînă la urmă înseamnă a-ți risca viața. Culcatul devreme și lipsa distracțiilor prelungite nu reprezintă singurele privațiuni la care, de bunăvoie și dintr-o mistuitoare pasiune, se supun aviatorii militari. Cum am mai spus-o și cu alte ocazii, ei locuiesc cel mai adesea în preajma aerodromelor, departe de marile așezări populate și de avantajele acestora, adunați într-o uriașă familie a celor care, trăind cu epoletii pe umăr, trebuie să fie oricînd gata la datorie.

Cu vremea drămuță între pregătirea la sol și exercițiile din aer, ei nu prea au la îndemînă mult timp pentru copii. Li văd rar și atunci, obișnuți cu alte unități de măsură a vieții, cum ziceam, sînt mai degrabă stingaci cu ei, căutînd în copiii lor, ei, acești bărbați încă foarte tineri, partea lor de copilărie. Dar educația pe care o dau aviatorii militari copiilor lor este cea mai dreaptă și cea mai frumoasă. Zgîrciți cu timpul liber, ei nu sînt zgîrciți cu munca și disciplina oferind celor care le poartă numele pilda unei vieții drepte, de români și comuniști, pentru care primul cuvînt de ordine este datoria.

Mereu preocupați, mereu gata să alerge spre împlinirea datoriei, acești bărbați tăcuți și sobri, stăpînind văzduhul și stăpînind complicate mașini de luptă, descoperă ochiului venit din afară adevărate obiceiuri de eroi, în care ei nu cred, susținînd acest lucru cu tărie, dar care există, dincolo de voința lor, impunînd respectul și stima noastră, a celorlalți, a muritorilor de rînd.

○VIDIU IOANIȚOIA ○



Fotografii de GHEORGHE AMUZA ○

URICANI —

dragostea noastră

N-am să vă descriu orașul. Mi-au luat-o alții înainte în acești ani. Imi voi îngădui în schimb să vă invit să descifram împreună geneza acestor locuri cu o rezonanță aparte în geografia cărbunelui și a țării. O vom face poposind în universul spiritual al celor care, cu un sfert de veac în urmă, au transformat o localitate anonimă în primul oraș muncitoresc al țării, dându-i viață și renume.

La Uricani s-a petrecut un fenomen interesant: cei mai mulți dintre cetățenii urbei sînt veniți de prin alte locuri, unele foarte îndepărtate: Moldova mai ales, Oltenia, Satu Mare, Banat și chiar București. Explicația pare simplă: oraș nou — populație nouă. Băstinași, angrenați în muncile lor tradiționale, sau la alte exploatare miniere din Vale, au rămas acolo, dar numărul lor era și așa foarte mic pentru a putea face față noilor cerințe. În schimb, cei stabiliți în bazinul carbonifer al Văii Jiului, îndrăgind noile locuri de adopțiune, și-au chemat rudele, prietenii. Motivațiile acestui exod spre Uricani sînt felurite, unele de-a dreptul emoționante.

În subteran, la o bifurcare de linie, doi mineri stau de vorbă. E ora schimbului. Cei de sus au venit mai devreme. Un bun obicei de a se preda din mers serviciul și un prilej de a mai schimba o vorbă, două. Ne luminăm reciproc fețele, cu noile lămpi avînd două faze ca la automobile, lămpi ușoare, din material plastic, care nu mai seamănă de fel cu vechile și greoaiele lămpase, devenite piese de muzeu. Ne spunem tradiționalul „Noroc bun!” și intrăm în vorbă. Surpriza mare: unul din cei doi mineri, un om în jur de 45-50 de ani, este bucureștean de origine. A fost topitor la „23 August”. De ce a venit pe Vale? Ascultați-l: „Am patru copii. Pe trei i-am văzut la casa lor, cu carte și meserie la mîină. Cu cel mic am avut probleme. Ca să-l pot struni, să-l aduc pe drum bun, am venit aici, unde e mai greu, unde depărtarea de oraș și de tentațiile fîrsei este mai mare, unde munca este molipsitoare și se trăiește bine. Din păcate, n-am reușit... A lucrat o vreme, s-a calificat, dar a fugit, pînă la urmă, cu o fată. Eu am rămas. Îl mai aștept”.

Pe acest miner îl cheamă Gheorghe Bușe, și este de 15 ani la Uricani.

„NU AVEM LOCURI DE MUNCA”

Așa scria la poarta minei Uricani cu 16 ani în urmă. Oamenii veneau de pretutindeni și rămăneau nedumeriți și descumpăniți citind aceste cuvinte. Explicația era următoarea: fiecare mină se naște cu o anumită perspectivă, iar pînă să devină independentă ea trebuie să existe pe lingă o altă mină mai veche.

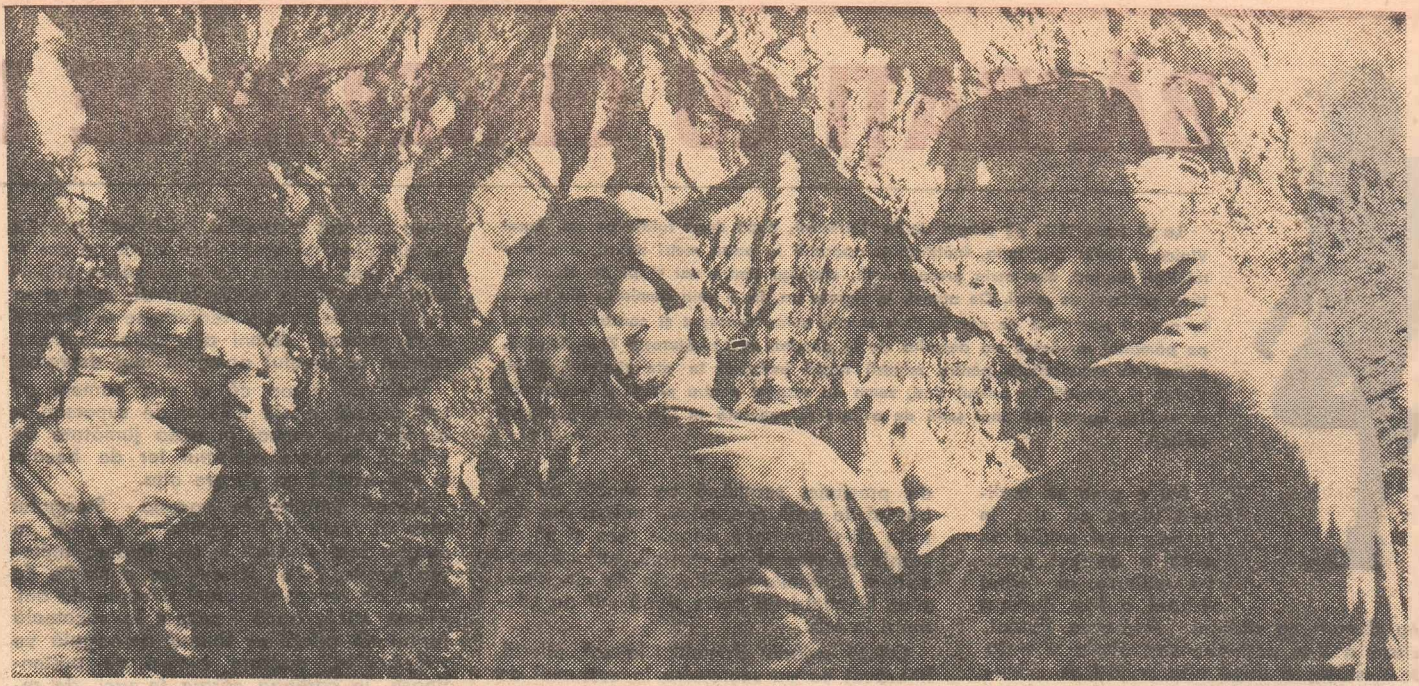
Simion Budescu era printre cei atrași de noua mină din Valea Jiului. Plecase din Vasluiul său natal, lăsînd agricultura pe seama celor de-acasă, vrînd să devină miner. Terminase tocmai armata, unde aflate lucrurile interesante despre cărbune și exploatarea lui. Munca la cîmp nu-l mai satisfăcea. Bondoc ca statură, adînc pe dinăuntru, vorbind doar cînd este provocat să o facă, inspirat respect pentru forța pe care pare să o aibă în mușchi, forță care se transmite caracterului și voinței sale, stăpînindu-le.

— N-am vrut să mă dau bătut și să plec. Eram hotărît și ambitios. Venisem, trebuia să rămîn, orice ar fi făcut. Am stat singur în cămin un an de zile. Am răbdat și de foame. Familia rămăsese acasă, în sat. Mă consideram om din tot locul, nu unul care una zice, alta face. Vindusem tot acasă. Mă lăpădasem de tot. Răbdarea mea m-a ajutat. Am reușit să intru în subteran. Mi-am adus apoi nevasta și fețițele. Ea muncește la Orăștie. Fata cea mare este laborantă. Din satul meu eram aici, atunci, 76 de familii. 50 au rămas pe loc.

Moldoveni zdraveni au venit de peste tot la Uricani. Gheorghe Văsiu și șeful brigăzii de tineret de la sectorul 3. Are doar 27 de ani. Îl rog să se ridice în picioare. E înalt, mă gîndesc cum trece prin galerii și prin locurile înguste. Zîmbeste, jenat: „N-am decît 1,76 m”. E suplu fără a fi slăbănog. Alură de dansator. A venit la Uricani după fratele cel mare, plecat din județul Iași, comuna Scînteia, încă din '57. Văsiu a venit aici în 1964, adică la 16 ani. Absolvide 7 clase și lucra la cîmp.

— Nu știam ce-l bine și ce-l rău. Nu scăpaserăm în viață, așa ca acum. Frate-miu îmi aducea, cînd venea în sat, cărbune și steril. Nu-mi spunea nimic. Mi le dădea doar. Măi să fie al naibii! Cum o fi acolo în subteran?

Trecînd de la un front de lucru la altul, era ora schimbului, galeriile păreau furnicare cu dublu sens de deplasare. Locomotivele, benzile transportoare, stăteau inerte, cu cărbunele gata încărcat. Oamenii își transmiteau ultimele infor-



mații în legătură cu munca și cu ce mai se petrecuse pe-afară. Îi deosebeau pe cei care intrau în șut de cei care ieșeau după fete: unele curate, celelalte înnegrite de praful de cărbune care le lăsase neatins doar alb ochilor. Celor care soseau le mai deosebeau mustați, dacă aveau. Cei alții aveau toți mustați, de cărbune.

Cu Gheorghe Scorpie aveam să tăclăluiesc mai mult și pînă la urmă și la suprafață, unde ne-am reintîlnit și ne-am clătit puțin gîtitejul cu o gură de vinars, de pe la Hunedoara, adus plocon de careva directorului și pus de acesta la bătaie. Ce om al naibii mai e și moldoveanul aista, de pe malul Bîrladului! Pînă a-l cunoaște regretam că nu întîlnesc pe vreunul din Vale, unul din cei foarte mulți cu limba ascuțită, care nu se uită cine și ce ești de îndată ce-ai venit acolo și nu te iartă, vorbindu-ți în doi peri, cu gîmna strecurat sub orice cuvîntel cit de mic, cu surîsul acoperit de pleoapele închise șiret cam pînă pe la jumătate. Dar Scorpie, acest prichindel blonziu-roscovan, care-și trage smocul de păr de la ceafă spre fruntea pleșuvită de tot, brăzdată acum de o cută neagră de cărbune, la limita cozorocului, cu spate ca de pian pe care ai putea așeza liniștit vagonetul cu cărbune cu tot, cu degete boudoace și țepene, avea să-mi alunge, cum

sîntem, curățî sîntem, bani avem, o lună mergem la mare, pachete la bătrîni și bani trimitem că sîntem patru frați la mină, unul la Hunedoara și o soră contabilă, la Galați, așa că domn sînt de pe acum. Adică așa zice lumea, că noi tot oameni de mijloc sîntem. Lumea ne stimează în sat că știe de unde am pornit, dar domni nu sîntem că tragem la ham, nu stăm degeaba și zic că cinstit este: muncim, avem. Tata nu ne-a creat nici o posibilitate. Pleca noaptea, venea noaptea.

Mai mergem, mai ne oprim, să răsuflăm, și o pornim iar. Gh. Scorpie parcă intră în șut, așa-i de voios. Cum de realizează producții atît de mari?

— Ne gospodărim cu grijă. Economii la consumul de materiale specifice, stabilizarea cadrelor, aparatură modernă, eficace. Vagonetarii noștri, necalificați, ridică 3200 la lună. Care nu-i serios să ne lase. Noi nu-i batem, nu-i înjurăm. Care vine cu două hirtii, una-n față, alta-n spate: motivarea absențelor ori demisia, nu-i de noi. Credem în puterea vorbii și vorbim cu ei. Pe cei mai mulți îi stabilizăm. Vedem cine are intenții serioase, vrea o familie, un copil, doi... Dumitru Baciu și Vasile Carp, moldoveni de-ai noștri, în 3 luni de zile i-am pus la punct. Perfect! Intră la ei în casă, nu țî-e rușine. Au de

Știu că minerii sînt oameni de cuvînt: întotdeauna ei au constituit un detașament puternic al clasei noastre muncitoare, un detașament de încredere al partidului. Partidul s-a putut bizui în trecut și se bizuie și astăzi cu încredere pe minerii din Valea Jiului.

NICOLAE CEAUȘESCU

spuneam, regretele. Omul se simte într-atît de al locului (are ca mine 20 de ani de cînd a venit aici), încît și limba i s-a ascuțit pe aceeași piatră a umorului și cinstei cu a celor născuți de generații în Vale. Își deapănă liniștit povestea și scurt: cum a venit, de unde, de ce. Nimic deosebit față de ceilalți. S-a dus după alți consăteni la Hunedoara, la furnal. A muncit acolo 3 ani, și s-a întors la părinți, la țară. Și-a făcut armata, după care vîrșu-l-a tentat să vină la mină. Dar cum s-a recomandat, nu v-am spus: „Aveam nume de soacră, mi-a zis, după ce spusese: Scorpie. Năvălise mult popor. Eu lucrasem de la 8 ani la sapă. Destul mi-am zis și m-am oprit. (Vorbeste la plural cum scria cu cronicarii). Am fost dorîți de bani, ce mai încoa-incoale, că nu-i văzusem prea des pînă atunci. Tata citi cîștiga îi și dădea la precepție. Ne luam un pantalon și-o cămeșă pe an și gătuțu-s-au banii. Acum e altă ceva. Să-ți numere cineva 40, 50 ori chiar 60 de foi albăstre-n mină, e o treabă, nu? Cheltuim 30 că avem muier și copii, dar tot ne rămîn 20. Hai să zic 10 că nu ai ce face cu toate și le pui de-o parte. La început lucram cu riznuța (n.n. — vagonetul împins cu mină), cu roaba, cu trocalul (un fel de fîraș pe care luau minierul — n.n.). Acum, ce să zic, am o grupă de 50 pînă la 100 de oameni, întemeiată bine. Planul e mare, dar cu condițiile de azi... La abataj, îi furăm 350—450 de tone pe zi. Saltă p'anul, saltă și cîștiga la 180—200 de lei de om pe schimb. Pe muier o țin acasă, că avem trei prunci de 15, 11 și 5 ani. Mișlocul e băiat. Femeia are de lucru destul cu ei și cu mine, că trebuie să ne dea de toate, că-i aduc 1000 în plus, numa' acasă să stea.

Ceilalți îi ascultă care prîvind încotro și întinericul plesnește scurt sub scrierea dinților albi ori sub întepătura ochilor în permanență mișcare, ori de cite ori Scorpie trîntește una de-a lui. Le place cum povesteste Gheorghe Scorpie, le place și cum muncește pentru că, avîndu-l pe el în frunte, fiecare știe că va ieși bine la producție și la cîștig.

- Cîți crezi că ai să poți munci așa?
- Cît om merge pe picioare. Cînd n-om mai merge, om trage pe dreapta.
- Tot aici, ori unde?
- La Birlad, bădăie. Casa o avem pe C.E.C. Ne așteaptă s-o luăm.
- Fugi?
- Ba nu fugim. Dar ce crezi că noi putem s-auzim sirena și să vedem muncitorii mergînd la mină și noi să stăm pe bancă? Asta nu putem. La Birlad nu se aude sirena nu se vîd minerii. Noi cînd om merge acasă sîntem domni: îmbrăcați

toate și sînt încă tineri. Știu ce vor. Alții, dorm încă pe pat de fier. Își fac o sumă, își cumpără ceva și pleacă. Aștia n-or să facă purici nicăieri. I-am dus la noi acasă să vadă ce-am realizat, le-am spus că am venit c-o valiză-n mină, nu ne-a primit nimeni cu flori, ba era nici în mină să nu ne primească. Ei au confort 1, chirie nu plătește, că așa-i legea în Vale pentru mineri, nici căldura. Soor de instalare ne-rambursabil au: 850 de lei neinsurații, 1717 cei cu nevastă și 2575 dacă au copii. Trei mese pe zi îi costă, la cantină, 14 lei. Ce mai vor? Și la poartă s-a schimbat anunțul. Acum scrie așa: mina Uricani angajează muncitori bărbați necalificați între 18—45 de ani. Halal de-așa noroc!

Ne despărțim, cu regret, de Scorpie pentru a merge la un abataj frontal, ceva mai departe. Din întinericul sustinut parcă de stîlpii metalici ai galeriei (un singur stîlp suportă o greutate de 80—100 de tone) se desprinde o siluetă. O aud vorbind.

„Sînt Kelemen Laurențiu, șef brigadă abataj frontal, stratul 15. Am preluat: 37 grinzii dirijate la panoul 3. Predau: 220 de găuri perforate și pușcate; la panoul 2 kratzer ripat, am pus 47 de simple și dirijat pînă afară și am pușcat 15 găuri la șpon (capul de întorcere al kratzerului — adică al transportorului — n.n.).

Kelemen Laurențiu îl salută militărește, ducînd mina la cască, pe directorul exploatării, Carol Schreter, care a primit raportul. Aooi își dau mina și discută ca-ntre prieteni și tovarăși de muncă. Inginerul Dinescu, șeful de sector, verifică, în acest timp, galeria cea nouă, lungă de aproape 100 m, instalațiile, benzile transportoare, calitatea cărbunelui. Într-un colț vorbește cu Mitică Mardare, artificierul brigăzii. Se apropie și Alexandru Dimache, căruia inginerul Dinescu îi dă instrucțiuni de felul în care urmează să „răpească” stîlpii. Aflu, astfel, că după exploatarea cărbunelui din galerie aceasta este abandonată și într-o zi-două muntele de deasupra se lasă și astupă totul. Stîlpii trebuie „răpiți”, adică salvați, pentru a fi folosiți în continuare. Asistă la scenă și minierii schimbului 2, care au ajuns la locul de muncă. Șeful lor este Arpad Kurpe. Se află de 20 de ani la Uricani și a venit tocmai de la Satu Mare, din comuna Li-vada, după exemplul socrului său. Fusesse forjor, dar munca „era prea gazoasă” în mina de la Uricani aerul este mai curat.

Aceste afirmații mă determină să întreb la ce adîncime ne aflăm: la 660 m

față de nivelul mării, dar aerul este într-adevăr curat.

Alt front de muncă, alt moldovean: Constantin Grădinaru, din Movilenii Iașului. Are 21 de ani de mînerit. Este cea mai robustă statură, chipul cel mai modelat de viață (și de cea interioară, probabil), făci late și puternice, fruntea năpădită de un păr creț ce pare lipit pe capul masiv, cute adînci și-n obraji și deasupra ochilor, figură de granit ori de pămînt ars, mai curînd, îl și vezi reproduș pe un afiș mobilizator care cheamă la muncă și la luptă, un trup ca un trunchi de pom sănătos, bine înfipt în pămînt. Intreaga imagine degajă o forță impunătoare, care însă se topește toată cînd gura largă, cu dinți mărunți, i se deschide, de la un obraz la altul, intr-un zîmbet larg, foarte larg și blînd. Abia acum îl ghicești cum este pe dinăuntru: piinea lui Dumnezeu! A făcut armata nu doi ani, ca alții, ori trei, ci patru, la marină, că i-a plăcut și-așa erau vremurile. Ca uccenic, la o roțarie, șeful îl bătea de-l strica, cum își amîntește, deși — după cum ne putem da ușor seama — Costică l-ar fi putut zdrobi cu numai două degete, de n-ar fi fost și celălalt mai dihal ca dînsul. Om răbdător, desigur. S-a sfătuit cu părinții dacă să se facă mincer, dar încăpătînat, n-a ținut seama de sfatul lor. Era singurul băiat, bătrîni la asta se gîndeau, probabil. Sfios, a venit la Lupeni unde îl chemaseră marinarii de pe Vale, cu care făcuse stagiul. Era duminică și tocmai de-ai-a venea: să vadă A dat țiroale străzilor, puțurilor, caselor. Pînă la urmă a luat casca de miner și sculele și a intrat sub pămînt. Printre puțînii care au băieți (dintre cei cunoscuți de mine acum). Și încă doi! Unul, cel mare, strungar la Reșița. Grădinaru, al cărui nume îl întîlnești mereu la locuri de cînte în presa locală și în rapoartele vorbind despre succesele minerilor, este o forță, o forță care se dezlîntăie în clipele de mare încercare, adică în muncă și la nevoie.

— Am lucrat în explozie. Am fost salvator voluntar. Cu batista udă în gură am intrat la locul nenorocirii.

— Soțiile s-au speriat, așa-i? V-au mai lăsat să intrați în mină?

— Ne-au zis să renunțăm, e drept, da-n casă la noi comandă bărbatul. Cînd i-am zis „plec” am și fost ieșit pe ușă. Nu mi-ar fi crăpat obrazul de rușine dacă nu mergeam?

Constantin Grădinaru este cel care a lansat, recent, ideea realizării a 100 m de galerie pe lună, în loc de 60—70 m cît se făceau pînă atunci. Și a reușit. Exemplul lui a fost preluat și de alții.

— Vedeți, totul e chestie de disciplină a muncii, dar totală, și de organizare. Aparatajul modern ne ajută și el.

Discuțiile cu acești oameni ar fi putut dura încă... un șut. Venise, între timp, și Traian Pop, în costum maron, bine frezat, pîrînd un contabil ceva mai pedant. N-a prea scos o vorbă. Aveam să aflăm că el este omul cel mai productiv, în acel moment, din întregul bazin carbonifer al Văii Jiului, la abataj-cameră: 12 tone pe post! Este de prin Sălaj... Venise și maestrul Traian Nan, inițiatorul monorailului pe care coborîseră să-l vadă, în exploatare, trei tineri ingineri de la Craiova... Venise și Emerich Kelemen, fratele celui care dăduse raportul jos în mină... și Petre Cernat... și Al. Pinzaru... și Aurel Sosoil... și Procopie Moater, Ion Ciobanu. Ion Nichtețea și alții, mulți alții, atrași de vestea sosirii noii combine. Cîțiva ne-au poftit să le trecem pragul, dar nevrînd să-l supărăm pe careva, am mers direct la cantină: curată ca un pahar, cu fete îmbrăcate ca la farmacie, cu un bucatar care nu vrea să audă de T.A.P.L. Era ora 18.30 și ciorba cu varză parfuma întreaga bucătărie, carnea sfîrșia pe grătare, piinea se împărțea în felii groase, cu coaja bine rumenită, iar roșiile cu brumă de frigidăder pe ele stăteau minunat alături de lungii ardelenești, așa încît ne-am așezat în jurul unei astfel de mese începînd, neprotocolar, masa cu o lingură de fasole de la cazan, peste care plutea în sos, bine colorat, o bucată de cîrnă creată pe spinare aprinsă ca racul fiert. Așa, ca un mizilic, înainte de a începe masa...

Peste Uricani se pregătea să mai coboare o noapte.

MANOLE CĂRĂN

SCRIITORI ROMĂNI DE AZI

Zoe Dumitrescu-Buşulenga



Editorial, Zoe Dumitrescu-Buşulenga a debutat în anul 1959. Când a redactat capitolul VIII (Literatura „Contemporanului”) din cartea lui Savin Bratu, *Contemporanul și vremea lui*, rea din toate punctele de vedere. C. Mille, Ion Catină, Victor Crătescu erau examinați aici cu prudență, dintr-o perspectivă tematică, mai puțin ca valori literare și mai mult ca precursori, deschizători de drumuri, înaintași.

De o cu totul altă factură sînt cele două monografii din 1963, *Mihai Eminescu și Ion Creangă*. Prima este o „biografie stilizată”, în sensul alegerii detaliilor de viață semnificative, dar și a detaliilor de operă, scoase mai ales din postumele eminesciene, care conțin, după cum avertiza Perpessicius, „o mai categorică putere destăinuitoare”; cealaltă carte este prima monografie a operei lui Ion Creangă, scrisă de un român. Efectele noi sînt aici, în primul rînd, efecte de perspectivă, de așezare a scriitorilor într-un context ignorat pînă atunci, pentru că domeniul autorului nu este acela al criticii literare, ci al istoricii literare și, mai ales, al comparatisticii. Ca și Goethe sau Schiller, Eminescu a trecut printr-o ușor de identificat perioadă Sturm und Drang. Creangă este un umanist popular, comparabil cu Rabelais (acesta era și punctul de vedere al lui Iorga), cu Boccaccio sau cu Luigi Pulci. Demonstrația pe care o face Zoe Dumitrescu-Buşulenga este exactă, poveștile lui Creangă sînt pline de „personaje anapoda”, de oameni hitri, de efecte joculare, facețioase și burlești, de diavoli, călugări, preoți și sfinți, și realismul scriitorului moldovean este mai apropiat de cel renașterist decît de realismul critic al lui Slavici sau Caragiale.

În *Valori și echivalențe umanistice* (1973), mai ales atunci cînd este vorba de scriitorii români, accentul cade pe analiza de detaliu, pe „contribuție”, pe cercetarea de motive și de teme. În *Scrisoarea I* este identificată o lectură din Lukian sau din Erasmus, Cantemir, cel citat în *Epigonii*, este Antioh, poetul, nu Dimitrie, cum s-a crezut, *Povesnea codrului* este inspirată din Heine (*Der Hirtenknabe*), Ochilă al lui Creangă este un personaj „anapoda”, o ilustrare a motivului lumii pe dos, un precursor mai îndepărtat și mai greu de identificat al absurdului.

În afara acestei semnificații „de contribuție”, în afara erudiției, există însă în cărțile Zoii Dumitrescu-Buşulenga un al doilea sens mai general, care ține de „arta educației” și care poate fi rezumat printr-o noțiune des întrebuintată de autoare, *paideia*. Cine parcurge lista cărților scrise de Zoe Dumitrescu-Buşulenga (*Mihai Eminescu, Ion Creangă, Valori și echivalențe umanistice, Sofocle și condiția umană* — 1974. *Renașterea, Umanismul și destinul artelor* — 1975) recunoaște nu numai o intenție fermă de program, o voință neobișnuită de edificare și de autodeficare, prin raportarea la model. Obligația noastră, par să spună toate aceste cărți, este aceea de a refăce drumul firesc al gândirii europene, de la filozofia și literatura greacă, prin dreptul și prin retorica romană, prin patristica Evului Mediu, prin umanismul Renasterii, spre valorile fundamentale românești. O concepție ambițioasă stă la baza acestui program — ideea misiunii de sinteză a culturii române, Excesului, fanatismului și agresivității. Zoe Dumitrescu-Buşulenga le opune echilibrul și toleranța, interpretate ca noțiuni fundamentale în tabla valorilor românești. Pornind de la modele, cultura română devine ea însăși o propunere de model, făcută în liniște, fără violență, dar nu și fără orgoliu: „Cînd aparții unui popor ca al nostru, pentru care istoria a fost măstera și natura generoasă, pentru care nu se știe dacă a fost mai puternică, la împreunarea lor, stîrpea dacică ori cea romană, despre care nu se știe bine dacă a dat sau nu naștere lui Orfeu și a primit misterele lui ori le-a avut pe ale sale, stîmpe sau păstrate tainice, pentru care innoirea a fost primită cu înțelepciune, iar tradiția păstrată ca un sîpet neprefiut, cînd aparții unui astfel de popor ciudat, cu ascuse și nesfîrșite valențe spirituale, nu mai e nevoie de vorbe să te lauzi”.

Prin această răbdătoare și obstinată exericare a spiritului superior pedagogic și cultural, prin acțiunea de integrare europeană, în ambele sensuri, prin preferința pentru literaturile nordice (engleză și germană) și meridionale (greacă și italiană), Zoe Dumitrescu-Buşulenga este o M-me de Staël a literaturii române.

FLORIN MANOLESCU ■

ATITUDINI

Bolile copilăriei

Poezii debutanți (adică cei despre care Ńi dai seama fără să le cunoști biografia) sînt debutanți, pentru că ceilalți trebuie considerați pur și simplu poeți) scriu astfel:

„Sîntem născuți iubito să fim fără urechi / surzi la muzica de Bach...”; „Și te urc, Ofelia, în pomul cîrnii mele...” (Al. Florin Ńene — *Ochi deschis*).

„Cu pași arzători prin plevi albastre / și flăcără de-arome izbucnindu-mi din miini! / Adun în pleoape zarca cutremurată, / ochii imi umplu cu marea spațiu, iar sunetele / de talaz ale tîmpei mingie / ca o mină de zeu, fragile, lucrurile!” (Ion Stanciu — *Despre uimire*).

„Sub domnia lucrurilor fragile / Alături diamantului, apărător / Al coroanei suavelui. Abia / Descoperiți zîmbii simțurilor / Scinteiau. Veninuri / Alegindu-și glasul de băiat, / Ncîndestul uimirea-mi pretuia / Jocul Eonului cu sine însuși.” (Dan Damaschin — *Intermundii*).

„Ţncori briza ierbi se-avîntă spre largul / pintecului zămislior de viață / și crece pe case miriști și oameni pornesc / spre cimpie cu talângile salbă la git” (Dumitru Ion Dincă — *Marea de voievod a bărbatului*).

Versurile lui Al. Florin Ńene (care l-au amuzat și pe Laurențiu Ulci) sînt simpatice pentru maladia cu cea mai largă răspîndire în rîndurile acestor începători-incepători și anume incultura. Și nu este vorba de necunoașterea unor nume ilustre ca Bach, Ofelia și altele, care, dimpotrivă, abundă, ci de absența unei reale educații estetice. Fără cei (măcar) șapte ani de bibliotecă nu se poate forma un minim bun-simț semantic care să evite trivialitățile.

Al doilea citat pune în evidență o altă atitudine tipică: religiozitatea față de propriul text. Ca și cum tot ce ar fi scris în momentele de delir ale mult invocatei inspirații ar fi sacru, autorii respectivi nu mai revin asupra versurilor — în fond, improvizate — pentru a le comprima, reformula sau completa, ci se grăbesc să le dea la tipar, neuitînd, eventual, să dăltuiescă în marmura hirtiei anul, luna și ziua în care s-a produs evenimentul.

Frazele sibilnice extrase din volumul lui Dan Damaschin ilustrează paradoxala dorință a unor debutanți de a rămîne neînțeleși. Deși însăși apariția cărților lor demonstrează că Ńin să se adreseze publicului, cînd, în sfîrșit, li se oferă această posibilitate fac tot — din decență, stîngăcie, orgoliu? — pentru a se eschiva de la orice mărturisire.

Ultimul exemplu arată modul în care aspirații la rangul de poezii se stabilesc, asemenea unor colonizatori întreprinzători, cu simț practic, în vecinătatea unor bogate surse lirice (în cazul de față, piciorul de plai etc.). Ca un făcut, însă, la apropierea lor apele promițătorului izvor dispar fără urmă.

Dincolo de toate aceste particularități și de evidentele reflexe epigonice — din Ion Barbu, Ion Gheorghe s.a. — versurile pe care le-am ales ca esanțioane se remarcă, fiecare în parte, prin timbrul lor pregnant, distinct. Preocuparea aceasta (obsesivă) de a intra repede în posesia unui stil unic și inconfundabil este proprie mai tuturor debutanților. Ei își scriu volumele de la început pînă la sfîrșit în aceeași tonalitate, pentru ca, prin insistență și consecvență, să poată fi recunoscuți în corul de voci lirice. E o dovadă că în loc de a se lăsa absorbiți de actul creației, mulți dintre tinerii autori de versuri încearcă să atragă cu orice preț asupra lor atenția criticii.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Critica „zburdalnică”

Se poartă azi articolul scurt, opinia de 30 de rînduri, cronica-pilulă, iar revista *Flacăra*, alături de *Săptămîna*, încurajează în chip deosebit, în paginile literare, asemenea forme publicistice, agreeate — se pare — și de o parte a publicului. Procedînd astfel, ele se conformează unui anumit specific al lor de a fi publicații-semnal, ce se mișcă într-un vast perimetru de probleme, și ar fi cel puțin impropriu să le reproșezi sprinteneala unor intervenții în actualitatea literară sau absența contribuțiilor... fundamentale. Grav e cînd, în tentativa de a se impune, alte publicații, cu un profil net deosebit, fac totul să le imite, renunțînd la programul și mijloacele proprii, mîmînd o vioiciune nîmînuu trebuitoare. Nu asistăm oare, de-o vreme încocoale, la transformarea unor săptămînale literare ale noastre într-un sistem supratăjat de casete, rubrici, rubricuțe și articolașe, din dorința de a face cit mai „miscată” pagina, de a da aparența abundenței și varietății? Și astfel, instituționalizată, vioiciunea (calitate — știm — intrinsecă textului, unei demonstrații, opusă pedanteriei și didacticismului) a ajuns sinonimul pulverizării și redundanței, al unui mari risipe de forțe și de spațiu, cheltuit în bună măsură cu roadele improvizației. Pe de altă parte, acțiuni specifice trebuințelor de clarificare și valorificare se văd reduse la forme publicistice strict senzaționale, mai mult epidemice, din care iese satisfăcut cel mult criteriul cantitativului sau al oportunității. De curînd, un cronicar literar discuta în rubrica sa săptămînală nu mai puțin de patru volume de critică, dintre care măcar două ar fi meritat spațiul întregii cronici. Iar cu totul recent, o publicație literară săptămînală realiza performanța de a stringe în același număr cuprînsul a două mese rotunde și pe deasupra răspunsurile (vreo zece) la un soi de anchetă literară. Nu e totuși cam mult?

Dar acesta e numai un aspect al problemei, cel cantitativ, și el vizează mai puțin autorii, cît mai ales tehnicile unor redacții, prinse în acest iureș al dispersiunii și înviorării artificiale. Bîntuie cu toa-

te acestea și printre autori (critici și istorici literari, scriitori, publiciști, oameni de carte, dacă nu chiar cărturari) un duh al frivolității și o sete de succes la scena deschisă cu totul simptomatic. Aș vrea să cred că în cazul celor mai mulți ieșirea în arenă a fost determinată de nevoia susținerii unor puncte de vedere prezente, a căror exprimare pe căile tribunei libere a apărut drept cea mai potrivită. Iată însă că odată epuizat caracterul presant al problemelor de comunicat, serialul în multe cazuri continuă, ba chiar se eternizează sub forma rubricilor fixe, alimentate tot mai precar, pe măsură ce timpul trece. S-a întîmplat chiar ca expediții începute furtunos să sfîrșească în indiferența generală, din cauza oboselii și lehamitei care au cuprîns înainte de toate pe înșiși protagoniștii. În toate cazurile, mîmarea spontanității, un aer sportiv, spiritele, o anumită agresivitate terminologică sau, dimpotrivă, rostirea mătăsosă, așadar efectele reprezintă calea pe care ni se dă de înțeles, înainte chiar de a fi putut prinde firul unei idei, al demonstrației, că intervenția în cauză își are rostul, că este deplin justificată. Ideea poate veni pe urmă sau să nu mai vină deloc. Satisfacția de a umple frumos, alert, degajat spațiul rezervat, de a întreține pe cititor cu locuri comune articulate spiculit mai trece pentru unii autori înaintea oricărui alt comandament.

Critica nu face excepție și, deși aparent ea nu duce lipsă de subiecte, abordarea fără o idee limpede a unei opere, cum și nevoia de a ascunde absența opiniei proprii sau neputința de a decide se transformă pentru mulți recenzenți în ispită de a broda gulerășe. Colorate, inzorzonate, zburdalnice...

CORNEL REGMAN ■

PUNCTE DE VEDERE PERSONALE

Întreținerea unei literaturi

Două concepții domină azi valorificarea literaturii: una care-și vede obiectul muzicistic, cealaltă ca pe un bun de consum. Fiecare își alege și-și valorifică posibilitățile într-o anumită zonă a fenomenului literar. Literatura de muzeu este aceea „clasică”, intrată deja în tradiție și generînd tradiție, adeseori sancționată, avînd în orice caz toate certificatele de perenitate și stabilitate; în celălalt caz, există literatura la modă, a urgenței sociale, a comandamentului, a contemporanilor. Între cele două tipuri există adesea confruntări, comparații, se fac legături și se stabilesc nu rareori discriminări. Rareori însă, cele două concepții funcționează asupra materialului celeilalte: nu pot fi muzeificate contemporanii fără să se intre într-o zonă a suspiciunii. Or, tocmai în această lipsă de curaj constă unul din complexele literaturii noastre.

Principiul de existență superioară al unei literaturi mi se pare a fi exact acela care dă caracterul de muzeu contemporaneității, și de bun de consum operelor clasice. A doua realitate este evidentă în epoca noastră prin circulația de masă a marilor autori. Pentru prima nu s-a făcut însă nimic important. Oricine poate observa că studiul monografic în volum, cartea, este mijlocul principal de certificare și consacrară a valorii: există, astfel, un număr impresionant de cărți despre Eminescu, Blaga, Arghezi sau Caragiale. Nu același tratament îl au contemporanii. Este dificil de înțeles de ce trebuie să existe cîteva monografii despre Slavici, și nici una despre Dumitru Radu Popescu, de ce se poate face o monografie despre Gîrleanu sau Dimitrie Anghel și nu despre Nichita Stănescu sau Aurel Baranga? Desigur, se poate afirma: valorificarea actualității este provizorie, evoluția unui om în viață este imprezizibilă, opera nemăsurată. Asemenea argumente sînt false. Tudor Vianu avea curajul unui studiu despre Ion Barbu într-o epocă în care acesta era cu totul relativ acceptat. O operă autentică este descoperită ca atare și în unanimitate de primele titluri. În fond ce a dat după *La Medeleni* Ionel Teodorescu? Opera unor Mateiu Caragiale sau chiar Topirceanu dovedește că nu trebuie să se ajungă la o bibliografie cu o sută de volume pentru ca unui scriitor să i se recunoască personalitatea. E interesant că în mari literaturi, cum sînt cea franceză sau americană, unde sînt afit de mulți scriitori mari incit mulți mari ar putea lipsi fără să li se observe lipsa, apar totuși cărți despre un Hervé Bazin sau Ring Lardner. Alături de mentalitatea cumulardă, a cărților și autorilor actualizați ocazional, în funcție de o ultimă apariție editorială, de o aniversare sau de o perspectivă partizană, ar fi bine să se dezvolte și spiritul clasificator și bilanțier care să dea naștere monografiilor. După opinia mea, cel puțin următorii autori contemporani ar merita volume monografice: Ioan Alexandru, A.E. Baconsky, Aurel Baranga, Eugen Barbu, Nicolae Breban, Augustin Buzura, Constantin Chiariță, Mircea Ciobanu, Leonid Dimov, Geo Dumitrescu, Ion Gheorghe, Ion Lăncrăjan, Nagy István, Al. Ivasiuc, Teodor Mazilu, Fănuș Neagu, Adrian Păunescu, D. R. Popescu, Marin Preda, Georg Scherg, Mircea Horia Simionescu, Marin Sorescu, Nichita Stănescu. Aceleași întrebări se pot pune în legătură cu prezența în colecțiile de largă circulație a acestor autori și a altora. De ce colecții de buzunar de prestigiu din Franța, R.F. Germania, Anglia, Italia sau Statele Unite își pot permite să introducă pe autorii contemporani, iar la noi nu s-ar putea același lucru? De ce pot apare în B.P.T. Mary Webb, Doncev

sau Romulo Gallegos și nu contemporanii din țara mea? Dacă avem conștiința stabilității epocii noastre, nu e de înțeles de ce nu s-ar dezvolta din ea sentimentul clasicității acestei epoci, așa cum il au și alte literaturi: un sentiment profund, sprijinit pe realitatea problematică și estetică a literaturii actuale.

MARIAN POPA ■

CRONICA LITERARĂ

Limanul poeziei



Aspectul de confesiune domină și în *Limanul orei*, ultimul volum al Constanței Buzea. Cel mai adesea întîlnim disputa cu un tu invizibil, din care mai ales interogația nu lipsește. În plus, apare ceva nou: dialogul dintre eu și cuvînt. Nu-i greu de observat, cuvintele au devenit parca o obsesie, o povară. Uneori ele mîntuie, alteori sînt de prisos. Între aceste extreme, cuvintele apar ca niște făpturi insuflete, asaltînd oglinda sufletului:

„Stîtate-ntre ele, cuvintele / Silite să se urască, în timp ce / Oglînda neprițitoare le sunt, / Le arunc din sine-mi ca pe un praf înnorat”. În alt loc poeta invocă însă cuvîntul de veghe. E vorba așadar de o nouă temă lirică și, mai mult chiar, de o constantă a universului poetic. Adăncirea în emoție, spiritualizarea visceralului purifică însuși decorul, lumea lucrurilor e înlocuită treptat de o altă lume, a cuvîntelor. Apoi, ar mai fi de urmărit la Constanța Buzea modificarea (se înțelege, nu întotdeauna relevantă) a raportului dintre sugesție și rostire. În orice caz, linia melodică a poemelor ni se pare ceva mai estompată. Discreția a învins și aici.

Mai puțin solemn, cu mai multe libertăți prozodice, lirismul Constanței Buzea se încheagă surprinzător în viziuni puternice. De la transcrierea simplă de senzații s-a ajuns, de exemplu, la poemul de mare suflu, cu accente morale și patriotice, *Tără Românească, Eroi cu dor, Acasă, Baladă, Pastel, Cămila de har, Eminescu* — piese admirabile — trădează mai degrabă orgoliu și îndrăzneală de artist matur, decît un suflet fragil. Cînd poeta spune „Eu, pe mine m-am părăsit”, vedem aici desăvirșirea unei scîndări launtrice, transfigurarea deplină a suferinței în poem. A se vedea pe sine însăși din afară este, la Constanța Buzea, prea puțin un artificiu liric. La fel, starea de îngîdurare și, de ce nu, surisul înghețat, care alungă mătsele, Privirea oarbă, regresiunea în vegetal se întînesc mai rar. În schimb, dezabuzării totale (ca spirit) îi corespunde o mai mare încordare a sensibilității: „Ar trebui să fiu vicleană / Mult dincolo de firea mumi...”

Pe de altă parte, versurile sînt grele de melancolie, de acuitețe reflectate, de veghea dureroasă a simțurilor — din care poeta extrage superba-i înțelepciune. Ceea ce ar putea să treacă drept paroxistic, dimpotrivă e spus în surdă. Efectul e cu atît mai impresionant cu cît se pare că aproape cu fiecare nou poem este redescoperit sunetul cel mai adînc al lucrurilor. Discreția, gravitatea sînt, desigur, și însușiri ale temperamentului. După cum reazemul cel din urmă este aflat în permanentizarea candorilor infantile: „Îmi va fi fraged mereu sufletul...” Amenințătoare e totuși imaginea „unui timp de poară” și a „norilor” — obsesie mai veche. Dar, întorcînd fața de la trecut, poeta aspiră către „limanul orei senine”, intuiție fundamentală în acest volum, sugerat încă din titlu. Ceea ce rivnește acum e „...somm în sin dumnezeiesc, / Fără culori, fără miroso”. Cufundarea cu voluptate în acest paradis de lumină pure nu exclude — lucru evident — conștiința temporalității tragice din afară: „Dincolo de mine ziua e tragică”.

Oroarea de convenție, de minciună dă o notă de crispare — uneori — versului: „Meschine forme line, ori enorme...” Un titlu sună chiar paradoxal: „Trecutul răni viitoare”. Resemnarea e numai de moment. Poeta are destule resurse pentru ea să aducă un elogiu poemului (ca sinteză de viață și vis), și lui Eminescu, poetul poezilor. De remarcat că dispoziția pentru generalizare nu destramă cîntecul. Reținem o frumoasă „baladă” închinată culorii. Amintirea vegetalului la dimensiuni hiperbolice. Simbolul mărului de aur (fabulos) cu fructele oprite în „floarea calmă”, într-un timp al zămislirii mitice, exprimă nostalgia unui spațiu al liniștii (e vorba de „șinutul baladelor”, adică al poeziei). Alături versurile comunică un fel de fascinație a limitelor: „Dar dacă e un capăt al lumii unde va / Și-s limite zidite, și-s frunzi, surpate-n gol?” Limpezimea poemelor Constanței Buzea e amăgitoare. Normal, nu o dată, profunzimea se manifestă ca incifrare a senzorialului. Un aer hermetic învalue pînă și versul de contemplație rece: „Și cine vine singur către sine / Cu-treaga lumii-nsingurare vine”.

Oricit de subtilă însă, poezia Constanței Buzea e întotdeauna ceva mai mult decît speculația a minții. *Limanul orei* este chiar limanul artei. În felul lui, acest volum constituie o mărturie despre vitalitatea creației pornită din confesiune și ridicată prin cuvînt în sfera demnității poetice.

CORNEL MORARU ■

CONDICA DE SUGESTII ȘI RECLAMAȚII

Subsemnatul lov în calitate de client

— La ce servește condica de sugestii și reclamații?

— La nimic, tovarășe, mai mult incurcă. Trebuie să fac referat la direcție, să arăt ce zice cumpărătorul, ce zice eu, să duc talonul, mai mare darua decât ocaua. Of, of, of, păcat de hirtie!

În aceste cuvinte ni se plîngea un șef de magazin al unui mare complex comercial bucurestean, pentru ca, în mod straniu, aceleiași atitudine negativiste să i se ralieze și unii cumpărători. Bunoară la cea mai mare Alimentară cu autoservire din țară, „Piața Unirii”, cu 40.000 vizitatori zilnic. Astfel, B. Constantinescu propunea — sugestia se inscria de rău augur, chiar pe prima filă a voluminoasei condici — „ca aceste caiete de sugestii și sesizări să fie desființate, deoarece inutil se mențin în aceste anumite probleme legate de comerț, deoarece nu se ia nici o măsură”. Și totuși, tovarășe Constantinescu, lucrurile nu stau chiar așa. Afirmația o facem în oarecare cunoștință de cauză, după ce am citit și urmărit pe filleră, acolo unde a fost posibil, câteva sute de sugestii și reclamații făcute în decurs de doi ani la cîteva raioane a două mari magazine. În mod deliberat ne-am concentrat asupra a două unități model, „Cocor”, magazin de prezentare al Ministerului Industrie Ușoare, și Alimentară din Piața Unirii, cu gîndul că tocmai aici, adică în condiții optime, faimoasa condică va arăta tot ce poate da. Presupunînd, firește, că are ceva de dat în afară de băta de cap anumitor șefi de magazin.

Cam ce scriu clientii? Un cumpărător de la „Cocor”, R. Rădulescu, strada Covană 27, se indignă că-i sînt subapreciate posibilitățile financiare. N-o fi eu Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare, pare el a zice, dar nici chiar așa: „Cînd am solicitat vînzătoarei Ghețu Florentina o mapă „Diplomat”, dînsa, înainte de a mă servi, mi-a spus „483 de lei”, pe un ton care manifesta neîncredere în faptul că așa fi avut asupra mea această sumă. După ce mi-a prezentat obiectul cerut, s-a amuzat copios cu colega ei, amuzament care a continuat, accentuat de risetele destul de stridente...” Mihai Constantin se miră că atunci cînd a dorit să cumpere patru prosoape de 16 lei, expuse pe teighea, vînzătoarea Ioana Apostol l-a anunțat că plata se face prin virament, confundînd probabil cu o instituție financiară ambulantă pe acest cetățean care nu dorea decât un biet prosp. Tot la „Cocor”, „subsemnatul lov Dumitru în calitate de client” sesizează că soția sa „solicitînd de la tovarășa Georgescu gemanțanul cumpărat, aceasta i-a răspuns că poate să-l ia și singură, că ea, Georgescu, nu e servitoare...”

Dacă la „Cocor” duelul cumpărător-vînzător se desfășoară doar cu spada cuvîntului, în „Hala Unirii” se ajunge uneori, în clipe de efervescentă, și la meciuri categorica muscă. La standul de carne vînzătorul îi dă tovarășului Constantin Petrescu, din strada Baia de Fier 5, „cu cotel în stomac”, spunîndu-i „du-te moșule, mai încolo, că eu cu alde tine mă joc”. Pe Adrian Ureche din strada Sergent Somorog 14, Elena Mirea de la standul de fructe l-a făcut „lîmpit”, cînd acesta a rugat-o să-l servească frumos, iar cînd un alt cumpărător, Șerbănescu, din strada Colonel Popescu 37, roagă pe tovarășa de la intrarea 2 să-i stampileze un pachet cu alimente procurate de la un alt magazin, respectivă (nu-i știe numele) îl informează grațios „că nu pune stampila pe orice rahat”, dar că, dacă acesta insistă, se oferă să i-o aplice „și pe pantaloni”.

Am citat doar cîteva, din asemenea exemple negative, și acestea nu pentru că am considera că tocmai ele ar caracteriza activitatea comercială intensă, civilizată, desfășurată în aceste două mari magazine, ci pentru a căuta un răspuns la întrebarea legitimă: ce măsuri se iau cînd asemenea abateri tofusii apar și sînt consemnate în condică? Ei bine, îi informăm pe această cale pe cei care au făcut diferite reclamații la „Hala Unirii” că ele sînt luate în serios. Cel puțin aceasta rezultă din sondajul nostru. Adevărat, nu toate sînt și însușite de conducere, fie pentru că ele viează probleme de aprovizionare care depășesc competența magazinului, fie că direcția este indusă în eroare de colegii vînzătorului cu pricina, fie că, pur și simplu, vina aparține clientului, care fiind, uneori, să uite că și omul de partea cealaltă a teighelei poate fi obosit, că stă în picioare de ore întregi, că are și el nervi în proprietate personală, ceea ce, firește, nu justifică, în nici o situație, violențele de limbaj. Oricum, în multe cazuri am văzut scris la rubrica „măsuri luate de conducerea unității”: „Cumpărătorul are dreptate. S-au aplicat sancțiuni”. Asadar, vă informăm pe această cale, tovarășe Viorel Petrescu din strada Ferentari 72, că Eftimia Toma a fost penalizată cu o reținere de 5 la sută din retribuția pe luna aprilie a.c.; tovarășului Petrescu Constantin, aflat un moment în pericol de knock-out tehnic, îi aducem la cunoștință că oponentul său a fost îndepărtat de pe

„ring”, respectiv că a fost transferat disciplinar într-o altă unitate, unde nu mai are contact cu publicul; Florica Gheție, Elena Mirea și alte vînzătoare au fost și ele penalizate pe baza sesizărilor cumpărătorilor. Sancțiunile sînt perfect reale: am verificat reținerile în statele de retribuiții pe lunile respective.

Nu afirmăm că toate cazurile au fost soluționate — este greu, dacă nu imposibil, de a reconstitui incidente petrecute cu luni în urmă — dar merită reținut că acolo unde există preocupare din partea conducerii unității, condica poate ajuta la bunul mers al activității comerciale. Mai ales dacă această condică nu este scoțită de cumpărători doar ca un depozit de reclamații. În adevăr, aceștia uită sau evită să se folosească și de acest mijloc pentru a contribui cu sugestiile lor la îmbunătățirea servirii, preferînd să-și verse of-ul asupra vînzătorului X sau Y. Atunci cînd în condică apar și sugestiile cu un caracter mai larg, ele sînt luate — cel puțin în unele cazuri — în considerație. Adevărat, sînt și pretenții absurde. Bunoară, Ruxandra Balaban din Alea Lăcrămioarelor 4, Brașov, se plînge că a cumpărat de la „Cocor” 6 m lenjerie de pat, pentru ca acasă, la Brașov, să descopere în pachet moșoare de ață roșie și albăstră. Cînd, după mai multe zile, a avut din nou drum la București a cerut să i se schimbe pachetul, altfel „acest caz îl voi publica la ziar”. Iată, l-am publicat noi, dar ne întrebăm dacă nu e mai simplu ca și cumpărătorul să verifice pe loc conținutul pachetului, în loc de a cere schimbarea lui după cîteva zile sau chiar săptămîni. Nu ne îndoiim că tovarășa din Brașov are dreptate, în sensul că a fost victima unei erori involuntare, dar nici magazinul nu poate recurge la complicate operații de returnare și înlocuire post factum, care dealtfel nici nu se poate opera contabil. Așadar, controlați și dv. pachetele, stimaiți cumpărători, unde-s doi puterea crește, nu vă lăsați doar în seama condicii. Dar să revenim la capitolul propunerii ale cumpărătorilor, via caietul de sugestii.

La „Hala Unirii” mai mulți cumpărători roagă ca iaurtul, chefirul și laptele bătut să se vîndă și cu borcan cu tot, pentru ca ei să nu fie nevoiți să se care cu sticlăria de acasă. S-a soluționat. Marcela Tomaide din Bulevardul Ana Ipătescu 18 nu este de acord cu preambalarea cîrnii în pungi opace. „Cumpărătorul vrea să vadă pe ce dă banii”. S-a intervenit în „Antrefrig” să nu se mai joace de-a baba orba. Coralia Avrămoiu din strada Cazarmii 20, făcînd o papară, constată cu stupeoare că miroase nu a ouă, ci a clor. „Am scotit necesar să consemnez acest fapt pentru a nu se mai practica acest mod de conservare a ouălor”, scrie ea. Combinatului avicol în culpă i s-a pus în vedere să schimbe alimentația nefecicelor găini, fiindcă aci era buba. „Contravaloarea ouălor rămase mi s-a restituit în mod civilizată”, subliniază Coralia Avrămoiu. Se poate deci și așa. Din păcate, nu todeauna la celălalt capăt al firului de comunicare pe care-l reprezintă condica de sugestii și reclamații se află o ureche atentă. Să dăm un singur exemplu cu iz anecdotic, dar care își are morala sa, care e, de fapt, a întregului articol.

La raionul jucării de la „Cocor” se pun în vînzare, în 1975, mașini „Dacia telegîdate” și, mai apoi, păpuși care rid. Atît mașinile cît și păpușile funcționează cu baterie. Cu alte cuvinte, toată „poanta” constă în baterie, fără care bolidul teleghidat încrenește pe loc, iar păpușilor le pierd pofta de ris. În mod justificat, cumpărătorii, indiferent de vîrstă, doreau să vadă jucăriile în acțiune, înainte de a da banii pe ele, dar erau trimiși să caute în oraș baterii R 6. Ionel Agachi din strada Tirgu Neamț 11 s-a executat, pentru că s-a constatat că la magazinul unde a fost trimis se găsesc nu baterii, ci anunțuri „Inchis, primim marfă”. „Nu este cazul să vă bateți joc de clienți. Dorec să mi se răspundă acasă în scris”, scrie el în condică. Și Radu Dicu din strada Maria Rosetti 35, plîmbat de colo-colo, se întrebă nedumerit „De, sînteți interesați să desfaceți aceste jucării?”. Aceeași plîngere de la Mircea Ghifesciu din Bd. Republicii 15, care roagă să i se dea răspuns acasă. Tu-turor celor care s-au interesat de păpuși și de Dacile teleghidate le dăm noi răspunsul acasă, cu o întîrziere care nu este din vina noastră: nu s-a făcut nimic. La raionul de jucării am solicitat o păpușă care ride Vînzătoarea, tristă, a luat o păpușă, i-a desfăcut acea parte a corpului unde spatele își schimbă numele și în care se afla locul rezervat bateriei, remar-cînd: „Vedeți, n-are baterie. Cîteodată noi, vînzătoarele, mai luăm baterii din banii noștri”.

În fond — după cum ni s-a confirmat de către șeful de magazin — tot ce era de făcut era o notă de serviciu pentru procurarea cîtorva baterii în scop de demonstrare și a căror uzură ar fi costat „Cocor”-ul vreo zece lei lunar. Nu s-a procedat astfel, în schimb s-a notat cu sîrg în condică, în dreptul sesizărilor respective (prima datează din 2 noiembrie 1975!), la ru-

brica „măsuri luate”: „Am propus să se găsească posibilitatea de a cumpăra aceste baterii pentru probă. Sau: „Intrucît magazinul nostru nu desface produse electrice, pentru probă se vor cumpăra baterii de la alte magazine”. Sau: „S-a discutat cu serviciul comercial pentru a fi dotati cu baterii”. Sau: „Deoarece I.C.S. Cocor este magazin de prezentare al Ministerului Industriei Ușoare, nu desface articole electrice”. Ceea ce pare să indice drept cale sigură de rezolvare a acestei monumentale probleme contopirea urgentă a

Ministerului Industriei Ușoare cu Ministerul Energiei Electrice. Altă soluție nu-i. Oricum, rezultatul final — cel puțin pînă în ziua de 7 iunie a.c. — este clar: păpușile nu rid, deși, la drept vorbind, motive de ris — sau de plîns, cum vreți s-o luați — ar fi avut.

În cazurile cînd sesizărilor din condică li se dau asemenea „rezolvări”, sintem de acord și noi cu șeful de magazin: „Of, of, of, păcat de hirtie”.

LIONEL NIȚESCU ■



La restaurantul „Pescarul” condica de sugestii se lasă greu „peseuită”

Condică de sugestii sau album de familie?

La restaurantul „Pescarul” din Constanța se mîncă, bineînțeles, pește. Dacă totuși intervine ceva neplăcut pe parcursul acestei pașnice operații și vreți să consemnezi faptul în condica de sugestii și reclamații, ai surpriza de a constata că ea se ascunde în biroul responsabilului tot așa cum peștele se ascunde în mare, că se diluează ca vinul peste care-ți torni apă minerală și se împrășteie ca fumul de țigară din saloanele restaurantului, numai că drumul pînă la ea să fie întortocheat și exasperant, și pînă la urmă să te lăși păgubas. Desigur, unii insistă și reușesc să intre totuși în posesia prețiosului document. Asemeni comandantul de navă Marin Simion, care a avut de scris ceva nu prea măgulitor la adresa comportamentului ospătarei Elena Militaru. Despre aceeași ospătară citim pe o altă filă a condicii: „Cu toate că sint doborogean, nu am mai vizitat de mult frumosul oraș Constanța. De data aceasta, venind aici, mi-am rezolvat treburile apoi am poposit la restaurantul „Pescarul”. După ce m-am așezat la masă, imediat tov. ospătară Militaru Lenuta (a se vedea familiarismul, n.n.) și-a făcut apariția și cu anumiți termeni destul de simpli, porniți din inimă, cum spunem noi, provinciali, m-a servit cu tot ceea ce am dorit” etc. Textul are scris cu litere de-o șchioapă și un titlu: „Omul sfințește locul”. Despre felul cum omul cu priceala sfințește locul aflăm răsfoind mai departe condica: „Subsemnatii Bărbulescu Elena, Gheorghe Ion, Buzea Nicolae, Buzea Sergiu, Popa Vasile aducem la cunoștință și declarăm următoarele: ospătara Elena Militaru servește sub orice critică: o comandă făcută la orele 12 a fost adusă la 13; și deasupra, vorbește foarte urit”. După aceasta urmează iarăși o consemnare „de bine”. Repetîndu-se după același calapod, mai întil sesizare, după aceea laudă, situația provoacă nedumeriri. Insuși responsabilul restaurantului, Alexandru Capușă, are serioase îndoieli în privința sincerității unor notații din condică și ne dă dreptate să credem că, potrivit principiului „o mină spală pe alta”, o filă a acestei condici „spală” o altă filă.

La restaurantul „Păltiniș”, cu specifice „măcelăresc”, aflat lîngă Palatul Sporturilor, lucrurile nu stau altfel. Un exemplu: „Unitatea ne-a servit produse bune și de calitate însă a lăsat foarte mult de dorit comportarea ospătarei (nu-i putem da numele, fiindcă nu poartă ecuson). Am cerut condica dar am primit-o după o așteptare de o oră. ospătara (Maria Savel, n.n.) motivînd că nu ne-o poate da în ab-

sență responsabilului”. Semnează Gheorghe Apostu, strada Brazdei nr. 23, Constanța. La numai cîteva zile după sesizarea de mai sus apare alta: „...am observat că tov. ospătară Savin Maria adună vinul, într-o sticlă, din paharele strînse de la mese, iar la umplerea sticlei o dă spre consumație la altă masă. La sesizarea noastră, tovarășa ne-a adus reproșuri, acuzîndu-ne că nu trebuie să ne intereseze ce face dînsa și să ne vedem de treabă înștiințînd șeful de sală, aceasta s-a complăcut în situația existentă. Menționez că fac parte dintr-o comisie de control obștesc de la G.I.G.C.L. Constanța”. Semnează A. Ceatur. După aceste două sesizări vine un bombardament de elogii. Iată unul: „Ca provinciar (1), servind la restaurantul „Păltiniș”, sint mulțumit de felul cum tov. ospătară și-a făcut datorica față de client grație conducerii cît și spiritului de servire al tov. ospătară (e lăsat un loc liber în care cineva, cu un alt scris, a așternut numele Mariei Savin, n.n.). Voi reveni cu plăcere în localul dv.” etc. În urma acestor rînduri, la rubrica „Măsuri luate” apare cuvîntul „Mulțumim”, caligrafiat probabil cu multă plăcere de responsabilul Gheorghe Talpă, adică de același responsabil care a scris că a sancționat-o pe Maria Savin — pentru faptul acesteia de a fi strîns vinul din paharele rămase pe mese și a-l da altor clienți — cu „avertisment pentru ultima dată”, și de fapt nu a făcut altceva, după cum spune singur, decît că „a dat-o o zi la spălat vase”! La „Păltiniș”, după cum se vede, condica de sugestii și reclamații nu este decît tot un fel de album de familie...

Iată de ce ni se pare cu totul îndreptățită observația tovarășului Mircea Lefter, președintele Consiliului municipal al sindicatelor: „Condicile acestea au ajuns un mijloc mult prea formal și ineficient de îmbunătățire a activității din comerț. Eu nu zic că a scrie într-o asemenea condică n-ar putea avea un anumit efect. Un efect are, totuși, dovadă că mulți gestionari nu vor să le dea. Asta mi s-a întimplat și mie odată, la un aprozar de pe lîngă Piața Unirii. N-au vrut să-mi dea condica. Am dat telefon directorului general al Direcției comerciale și am obținut-o pînă la urmă”. Nu trebuie să mai adăugăm, credem, că nu toți, la Constanța, pot să dea imediat telefon, într-o asemenea ocazie, directorului general. Uneori reușesc să scrie și fără această intervenție. Din păcate, de prea multe ori, este ca și cum n-ar scrie.

DUMITRU ELIADE ■

Condica „nu mai este valabilă”

Înarmați cu răbdare ne așezăm la singura masă liberă, dar murdară, a restaurantului cu terasă și camping „Stejarul”, din Horezu. Apare imediat un ospătar, face ordine, servește ireproșabil și se numește Constantin Rădoi, om cu 17 ani în slujba clienților. Recunoaște că prezentarea condicii este o obligație profesională și o aduce, dar spre surpriza noastră este prăfuită, învechită, ultima sesizare este din 4 septembrie 1975. La o cercelare mai atentă, se observă lipsa filelor 73, 86—69

și a altora iar cele rămase sînt pline de vorbe frumoase, risipite de consumatori cu bunăvoință de turist. Pe lîngă surpriza sesizărilor rupte mai avem una. Condica are pe copertă o însemnare concludentă „Nu mai este valabilă”. Șeful unității, Constantin Niculescu, este bucătar de meserie, proaspăt în funcție, n-are ecuson dar are masă mare și nu știe nimic de caietul pe anul în curs. Îmi prezintă o frumoasă carte de impresii, legată și cu litere aurite. Admir coperta și insist ză-



românia în lume lumea în românia



ROMÂNIA în volumul 50 din Larousse

Sentimentul național

(Continuare din numărul trecut)

Începutul secolului XX este marcat de reafirmarea voinței de emancipare națională și socială, mărturie stînd, în acest sens, mișcarea revoluționară de la 1821, condusă de Tudor Vladimirescu (1780—1821), care a avut drept consecințe abolirea regimurilor fanariote în Valahia și Moldova și reinstalarea domniilor autohtone.

După un nou război ruso-turc (1828—1829), terminat prin pacea de la Adrianopol (care prevede ridicarea tuturor restricțiilor comerciale impuse de Poartă Principatelor române), Valahia și Moldova sînt guvernate de către o administrație militară rusă (1828—1834). În timpul acestei perioade sînt elaborate „Regulamentele organice“ (1831—1832), primele Constituții ale celor două țări, punct de plecare al modernizării structurilor statului și care, prin asimilarea instituțiilor publice, precum și prin acordul vamal (1846—1847), pregătesc unirea Principatelor.

Conflictele socio-politice, latente pînă atunci, izbucnesc cu mare forță în timpul revoluției de la 1848—49 — parte integrantă a revoluției europene — care, sub impulsul unor cauze similare, are loc aproape simultan în cele trei țări. În virtutea principiilor care figurau în programul său (abolirea iobăgiei, înzestrarea țăranilor cu pămînt, libertate industrială și comercială, libertatea presei și a întrunirilor, eliberarea de sub jugul otoman și de sub cel habsburgic), revoluția de la 1848—49 în țările române s-a dovedit a avea un caracter burghezo-democratic; ea a avut drept scop, pe plan național, unirea Moldovei și a Valahiei într-un singur stat independent, recunoașterea națiunii române din Transilvania, unirea, de asemenea, într-un principat autonom, a tuturor regiunilor românești încorporate în Imperiul habsburgic și, în sfîrșit, pentru viitor, constituirea statului român unitar.

O jucărie premiată la Geneva înlocuiește un mastodont industrial

Uneori, ideile mari par a coborî de bunăvoie din cerul lor imaginar exact în momentul în care omul are mai multă nevoie de ele, întocmai ca în legendele pe care le știm noi despre cutare sau cutare descoperire. Seduși de potrivirea unor împrejurări, sintem tentați, pe moment, să uităm cantitatea de efort aflată dincolo de aparențe, neliniștea, indoilele, în sfîrșit tot ceea ce ține de lungul drum spre împlinire. Cine stă de vorbă cu inginerul Theodor Stoianovici, cîștigătorul unei Medalii de aur la Geneva pentru a sa „Instalație de foraj geotehnic“ (realizată împreună cu maistrul Ioan Birț și Ioan Goțea de înțreprinderea Nicovale, din Sibiu), are, în orice caz, mai mult chef să-și reamintească povestea cu mărul lui Newton. În străinătate fiind, într-una din țările Africii, unde trebuia să execute cercetări de fundații, s-a izbit de lipsa mașinilor de specialitate. Să ceară a fi aduse ar fi fost teribil de greu și, în afară de asta, tot nu i-ar fi fost de folos, mastodonți cum sînt (toate — de ordinul tonelor), imposibil de înaintat cu ele pe terenuri neconsolidate. „Și uite așa, la strîmtoare fiind, spune inginerul Stoianovici, mi-a venit ideea să proiectez ceva ușor, care să poată fi transportabil în limitele admise în avion sau în mașini de litraj mic, lesne de manevrat și de cărat în locuri accesibile doar cu piciorul, capabil să funcționeze în condițiile lipsei de curent electric, în junglă, de exemplu; pe deasupra — mai trebuia să poată fi în stare să recolteze probe pe întreaga lungime a oricărui teren, chiar și de pe pămînturile moi. Cu aparatele mari este imposibil să străbați sub nivelul apelor subterane. Cam acestea erau cerințele la care trebuia să răspund. Am imaginat o unealtă de lucru cum nu se poate mai simplă...”

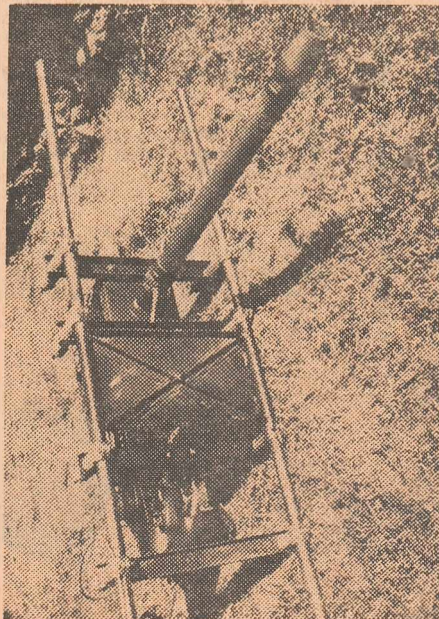
După ce revoluția de la 1948—49 a fost înăbușită, datorită reacțiunii interne și intervenției imperiilor vecine, Valahia și Moldova sînt supuse, pînă în 1856, unui regim aproape neîntrerupt de ocupație turcă, rusă și austriacă. Dar situația internațională, care a făcut posibilă intervenția ruso-turcă contra curentului de renovare socială și de unificare politică, s-a modificat, după cîțiva ani, datorită războiului din Crimeea (1854—1856), căruia îi pune capăt tratatul de pace de la Paris (1856). Conform acestui tratat, Valahia și Moldova, desi continuă să se afle sub suzeranitatea Porții, se bucură de garanția colectivă a marilor puteri. Totodată, acest tratat stipulează că populația principatelor va fi consultată cu privire la înfăptuirea unirii, prin delegați ai tuturor claselor sociale trimiși în Divanle ad-hoc convocate la Iași și la București. Reprezentantii poporului se pronunță (în octombrie 1857, în cele două Divane ad-hoc așezate în timpul verii lui 1857) în favoarea unirii principatelor într-un singur stat sub numele de România; cu toate acestea, Conferința marilor puteri convocată la Paris (mai 1858), ținînd cont de opoziția Turciei, a Austriei și a Angliei, adoptă o convenție care refuză populației din principate dreptul la unificare. Drept urmare, țărilor române le este impusă o constituție hibridă care menține, sub numele de „Principatele unite ale Moldovei și Valahiei“, separația lor — în continuare sub suzeranitate turcească — fiecare principat avînd principele său domnitor, guvernul și adunarea sa legislativă; singurele instituții comune admise sînt o comisie centrală pentru elaborarea legilor de interes comun și o curte de casatie unică, pentru cele două principate, cu sediul la Focșani.

Intrucît puterile europene nu au dat curs voinței primordiale a românilor, exprimată în Divanle ad-hoc, aceștia din urmă își impun propria lor voință și realizează în fapt unirea principatelor române, alegînd drept principe domnitor, atît în Moldova (5 ianuarie 1859), cît și în Valahia (24 ianuarie 1859), pe colonelul Alexandru-Ioan Cuza (1859—1866).

Punînd bazele statului național român — desăvîrșirea va avea loc în 1918 — unirea de la 1859 constituie actul de naștere al României moderne.

— Dar care a primit o Medalie de aur la un foarte exigent salon internațional, cum este cel de la Geneva...

— ...un suport, o targă să-i spunem, pe care este montat, prin intermediul unor suspensii, un vibrator de numai 7 kilograme (patent românesc, dealtfel, și el), legat, la rîndu-i, printr-o curea de transmisie, de un motor cu explozie în doi timpi. Nici el nu cîntărește mai mult de 7 kilograme și este fabricat în țară, în serie, la Sibiu. Fiind cu explozie, cu un consum mic, poți lucra 20 de ore cu o singură canistră de benzină. Mișcarea dată de motor este transmisă prin curea vibratorului, la al cărui cap



sînt filelate coloanele de foraj. Imaginați-vă cum se petrec lucrurile sau, mai bine, uitați-vă la fotografie: doi oameni țin de capetele țării, se pornește motorul, iar datorită loviturilor, prin vibrare și presare, coloana înaintează în sol. În pămînturile moi, norma este metrul și minutul. În cele consistente, 10—20 cm pe minut.

— Asta este tot ?

— O idee nu vine niciodată singură. Am înzestrat instalația, mai precis țele de colectare, cu niște cămăși speciale care scot la suprafață întreaga probă de colectare (în sistemul vechi milul amestecat cu pietriș se pierdea), precum și cu un alt reținător de probe pentru nisipurile de sub apă. Toate sînt un fel de ou al lui Columb.

— Toate invențiile vi se par, pînă la urmă, dumneavoastră, autorilor, simple ca oul lui Columb? Vă întreb pentru că

am mai auzit trimiterea aceasta, metaforică, desigur, de la mai mulți colegi de-ai dumneavoastră într-o inspirație.

— Cînd vezi că o jucărie poate înlocui un mastodont, sigur că toate complicațiile de pe parcurs dispar pînă și din amintire, ceea ce contează fiind rezultatul final care totdeauna trebuie să fie un triumf al simplității.

— În afara confirmării originalității invenției dumneavoastră de către juriul de la Geneva, ce altă recunoaștere a meritelor ei v-a bucurat în mod deosebit ?

— O scrisoare de aprecieri venită din partea Institutului de construcții din București, Catedra de geotehnică și fundații, condusă de profesorul Stănculescu.

MAGDA MIHĂILESCU ■

ȚARA NOASTRĂ LA MARI TÎRGURI INTERNAȚIONALE

Semne bune anul are

Unde ? Ce ? Cînd ? Sau, mai exact, la ce tîrguri internaționale am fost și vom fi prezenți ?, ce mărfuri prezintă România acolo ?, ce semnifică prezența noastră la aceste tîrguri ? Iată întrebările pe care le adresăm tovarășului Remus Brad, directorul general al întreprinderii de tîrguri și expoziții de pe lângă Camera de comerț și industrie a Republicii Socialiste România.

— Vom avea un an bun. Vom participa la 35 de manifestări comerciale importante și, considerînd rezultatele fructuoase ale prezenței românești la tîrgurile de la Frankfurt, Tripoli, Cairo, Leipzig, Milano, Hanovra, Osaka, Paris, Budapesta precum și la alte cîteva sintem îndreptățiți să afirmăm că anul are semne bune. Am prezentat mărfuri dintre cele mai diferite: utilaj petrolier, mașini dînelte, motoare, produse ale industriei chimice și electrotehnice, tractoare, produse din cauciuc, alimentare etc. Voi remarca clasa exponatelor noastre, de regulă produse dintre cele mai noi, cu accent pe utilaje și produse electrotehnice și ale industriei construcției de

mașini, mărfuri deosebit de cerute și, implicit, cu avantaje serioase pentru producător. De fapt, am putea spune că ne vom face prestigios prezența în toate cele patru puncte cardinale, la tîrguri efectiv importante. La unele avem officii comerciale și selecții de mostre dar, în general, căutăm să ne impunem printr-o serie largă de produse. La Barcelona și Poznan expun 11 întreprinderi românești, la Lisabona 15, la Leipzig 13, la Plovdiv 16, la Salonica 19, la Viena 21, la Zagreb 19. Lista orașelor-tîrguri este, desigur, cuprinzătoare. Este interesant, cred, de semnalat că vom participa cu un officiu comercial de mărfuri la Chicago, cu prilejul sărbătoririi bicentenarului independenței S.U.A., că vom trimite mărfuri și mostre la Bogota și Malmö, la Damasc și Maputo, la Alger și Brno, la Djakarta și Izmir, la Bruxelles, Teheran, Sidney, Dakar, Ndola, Kuweit, Bujumbura, Manila, Bagdad și în alte orașe. Ar fi dificil să căutăm a remarcă tipuri de mărfuri sau modalități de prezentare intrucît o asemenea diversitate de piețe obligă la inițiativă și, mai ales, la o cercetare atentă a puterii de absorbție a diferitelor zone geografice. Am putea afirma că, în fapt, diversitatea mărfurilor românești ne dă o bună șansă în această veritabilă cursă de cîștigare a unor noi piețe pe mapamond.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

Idei în circuit

O piață aparte a lumii contemporane: piața consultingului, cea care mijlocește înțînirea, confruntarea, întrecerea ideilor creatoare. De cîțiva ani, România este o prezență activă pe frontul acestui comerț exterior, promovarea consultingului autohton fiind nemijlocit legată de activitatea întreprinderii care, în mod firesc, nu se poate chema decît Romconsult: un nume de marcă, sinonim cu preocuparea susținută de a valorifica roadele gândirii specialiștilor noștri din toate ramurile de activitate economică, științifică și socială, cu alte cuvinte de a pune la dispoziția partenerilor toate genurile de sfaturi tehnice, economice, științifice, de informare, expertize și studii.

Aflăm de la directorul Cristinel Vilciu că „în cei patru ani de existență Romconsultul a înregistrat o evoluție ascendentă, dovadă stînd, în acest sens, materializarea unor studii și proiecte românești în țări care, ani de-a rîndul, au constituit apanajul unor firme de consulting din țări capitaliste dezvoltate. Am concurat și am ieșit învingători pe piața Algeriei, care a adoptat sistemul nostru de învățămînt, de asemenea, Libia și Gabonul au optat pentru unele forme ale învățămîntului tehnic românesc. În Nigeria, consultantii români și-au adus contribuția în domeniul sistematizării și al construcției de locuințe, în Iran, la soluționarea unor probleme de hidrologie și meteorologie. Sintem prezenți, în cadrul unor programe

ONU, în Malaesia, Algeria, Egipt, Togo. Este lesnă de observat că promovăm, în exportul nostru, nu numai produsele industriei și tehnicii românești, ci și alte activități care se impun prin valoarea lor intrinsecă, cum ar fi învățămîntul, cercetările meteorologice, cercetări în ramura transporturilor, în industria electrotehnicii, energeticii. Spre deosebire de activitatea noastră de început, astăzi, ținînd pasul cu cerințele consultingului modern, ofertele românești includ posibilitatea participării la toate etapele procesului tehnologic de finalizare, de la faza de studiu pînă la cea de predare a obiectivului la cheie.

Înscris la instituțiile specializate ale Organizației Națiunilor Unite precum ONU, OMS, FAO, OMM, la BIRD și băncile de dezvoltare americană și africană, respectiv IADB (Inter American Development Bank) și ADB (African Development Bank), Romconsultul și-a extins, în ultima vreme, aria geografică a prezenței sale.”

— V-am ruga să numiți cîteva din zonele în care prind viață ideile românești.

— Notați, în Asia — participarea românească în ceea ce privește domeniile construcțiilor de mașini, chimiei și petrochimiei, în țări precum Turcia, India, Tailanda și Filipine; în America de Sud — pentru problemele de expertize petrolifere; în Africa — în afară de Algeria și Nigeria, menționate cu alt prilej, sintem prezenți, acum, și în Libia, Gabon, Liberia și Liban cu consulting în ceea ce privește construcțiile, amenajările de teritoriu, sistematizarea învățămîntului.

M. M. ■

Cu VIDA GHEZA

— despre viață și artă —



— De fapt ne tragem de pe aceleași meleaguri. Ce mai e nou pe acasă ?

— Baia Mare e învăluită în mireasmă plăcută... — mai dănuie parcă și izuri din toamna trecută... Cel puțin, în ce mă privește, eu n-am uitat încă gustul castanelor coapte, al mustului și-al merelor...

— De când trăiți în Baia Mare și ce vă leagă de orașul acesta ?

— Aici m-am născut și am trăit dintotdeauna, cred că prin aceasta am spus totul, deoarece sint legat, după cum vedeți, și prin oameni. Mă trag dintr-o familie de mineri; toți strămoșii mei au trăit aici, la Baia Mare, la Baia Sprie, în Maramureș. Insuși mediul acesta, sau, dacă vreți: mineritul, folclorul și lemnul, alcătuiesc rădăcina mea. Cioplitul își are și el tradițiile sale, la noi în Maramureș, iar lemnul ca materie primă este cit se poate de accesibil; are însă Baia Mare un farmec al ei, care mă tine legat. Imi amintesc că în copilărie — după ce rămăsei orfan de timpuriu — mama imi spunea adesea întimplări cu mineri, auzite de la tata. Pe atunci, dacă se surpa vreo galerie, oamenii ziceau că „s-a stricat mina”; cineva fusese prins sub dărîmături, sau i se întimplase altă nenorocire. Tata a pățit și el un accident din acesta, însă bolovanul prăvălit peste el era gol pe dinlăuntru, ca o căciulă. Ce-i drept, a stat cu ea „pe cap” vreo două zile, pină au spart-o bucăți, să-l scoată de sub ea. Firește, orice nenorocire i se atribuia odinioară vreunui personaj specific din legendele minerilor: accidentalul îl provoca duhul minelor, vinătoarea minei, femeia-albă, sau minerul-cup-de-mort.

— Cum ați devenit artist ?

— După cite am mai spus, de mic copil mă atrăgea natura, cu bogăția ei de forme ciudate. Pe vremuri, la școala elementară unde învățam eu, se țineau ore de lucru manual. Aveam un învățător foarte destoinic — fi zicea Racolțea — care ne învăța pe noi, băieții, cum se fac un fund pentru bucătărie, un scaun, o masă, o scară, o roabă... În orele acestea, eu obișnuiam să cioplesc în lemn, cu briceagul. El a observat și, într-un rind, mi-a spus că ar fi bine să cioplesc o capră, așa cum o văd eu că este. Cioplii deci o capră. Acum cioplesc un ciine. Il cioplii și pe acela.

Cioplesc o vacă. Eu mă executai și de data aceasta. Pină la urmă cioplii pe o scindură o inmortinare, iar pe alta o nuntă (din păcate pierdute între timp) care, expuse la sfârșitul anului, la școală, mi-au pus probabil pecetea de artist, făcîndu-mă să îndrăgesc cioplitul, mai ales că învățatorul Racolțea avea grijă să mă îndrumeze mereu. Dealtfel, directorul școlii era și meșter de viori... Dacă țin bine aminte, pină și lui Enescu i-a făcut una. Se numea Doja și avea obiceiul să mă ia cu el la pădure în fiecare duminică, învățîndu-mă să aleg lemnul pentru viori. El folosea jugastrul și bătea cu securea în trunchi, ascultîndu-i cu atenție „glasul”. Cred că alături de el am îndrăgît lemnul... Doja m-a deprins și cu plantele medicinale și cu ciupercile; de bună seamă, a-ceasta a contribuit la statornicirea dragosteii mele pentru natură, mai ales că împrejurimile băimărene sînt cu adevărat frumoase.

— Care a fost prima dumneavoastră manifestare conștientă și deliberată în materie de artă ?

— La Baia Mare exista o școală de artă, o școală liberă. Atunci, în tinerețea mea, mai trăiau încă Thorma, Krizsán, Mikola și multă lume frecventa școala, deși ea intrase de-acum în declin. Impresionismul pe care își intemeiasc începuturile nu mai era în floare, nu mai trăia strălucirea pe care o cunoscuse inițial, la Baia Mare. Trebuie să știți că culorile foarte vii, umbrele, soarele de aici au contribuit la formarea unui impresionism specific băimărean, dar pină să ajung eu pe la douăzeci de ani, în al patrulea deceniu al secolului, acesta începuse să decadă. Existau o seamă de curente antagoniste orientării și școlii oficiale. Mai ales din partea tinerețului, contradicțiile acestea se manifestau prin promovarea unei arte cu un anumit conținut, cu tematică socială. Sau măcar a uneia menite să oglîndească nu numai frumusețile peisajere ale locului, ci și mizeria. Viața minerilor, a țărănilor. Adeptii acestor orientări erau Bornemiszsa Tibor, Klein Józsa; cit despre Ziffer, el îi contrazicea oarecum din alt punct de vedere. Unul dintre grupurile mai tinere, progresiste, se formase indeosebi în jurul lui Klein; au angajat modele, desenau mult, organizau discuții în general asupra vreunei cărți despre artiști: Picasso, sau oricare altul. Aveam un prieten, tehnician dentar, care — știind că mă ocup de cioplit — m-a luat cu el în acest cerc. Acolo am început cu desenul; firește, eram ca picat din lună, dar în schimb aveam în mine un anume instinct căruia eu i-aș spune conștientă de clasă: țineam la idea că provin dintre mineri. Cunoscind viața îngrozitoare, de atunci, a minerilor, am ajuns — nu știu cum — în contradicție cu vechiul regim, fără a găsi însă o formă pentru exprimarea acestui antagonism. Acolo însă, în acel cerc de iubitori ai artei, a început să se contureze în mine rezistența conștientă. Aici m-am integrat în mișcarea muncitorească, în anul 1931... Soția lui Klein Józsa avea un atelier pentru confecționat pălării de damă; de la o vreme, cei doi s-au mutat la București, iar cercul nostru s-a destrămat. Klein ne-a sfătuit să-l rugăm pe Ziffer să ne facă el corectura; și vreau să adaug aici că pe lingă calitatea de artist o mai avea și pe aceea de om înzestrat cu o cultură deosebit de bine pusă la punct... Il rugăram deci pe Ziffer, iar el ne acceptă... De fapt era să uit un amănunt important: cercul cu pricina fusese fondat de cîțiva tineri eliminați din școala oficială, pe motiv că erau amestecați într-o chestiune cu manifeste... Deci, cum spuneam, Ziffer ne făcea sistematic corectura, deși bănuia că există în cercul nostru un nucleu de stînga. Ba i s-au tras și neplăceri din treaba asta, căci i-au chemat la poliție, cerîndu-i să desființeze școala, pe motiv că acolo ar fi avut loc întruniri comuniste. Bătrîmul a declarat însă că el nu știe nimic despre așa ceva, și că fiind vorba de niște tineri talentați acceptase cu plăcere să facă corectura și e hotărît să nu renunțe la îndrumarea și instruirea lor; cit despre poliție, aceasta nu îl privește, spunea el. Pe urmă lucrurile au luat o întorsătură datorită căreia cercul nostru s-a desființat de la sine, oamenii s-au împrăștiat care încotro, unul s-a integrat total în mișcarea muncitorească, eu m-am dus în Spania... Oricît a fost însă de efemer, totuși nucleul acesta este baza pe care am pornit și care a conștientizat în mine rolul social al artistului.

— În cercul acela ați luat contact totuși „numai” cu arta în general. N-ați avut ocazia să studiați în special sculptura cu cineva ?

— Nu. Sculptura am învățat-o de capul meu. De capul meu, cu toate că îl țin mînt pe Szervatiusz. Pe vremea aceea obișnuia să vină la Baia Mare în timpul vacanțelor, cu cei de la institutul din Cluj; locuiau cu toții la nana Páskuly, o vecină de-a noastră — el, Petre Abrudan și un alt pictor. Acolo însă nu obișnuia să sculpteze; cred că mai degrabă modela, pentru școală. Mi-l amintesc destul de vag și țin mine că, ciopliind pe vremea aceea nu mai știu ce frunză de copac, i-am arătat-o — dar nu mai știu ce mi-a spus despre ea... Desenam mult și ciopleam mereu. În armată (unde am fost sanitar) ciopleam mici figurine groțesti, însirîndu-le pe noptiera mea din dormitor. Într-o bună dimineață, intrînd în încăpere, colonelul le-a văzut și m-a întrebat cine este autorul. I-am răspuns că eu. „Te pricepi la alde astea?” — întrebă el. „Păi... încerc” — zic eu. „Măi, tu mi-ai putea face și unele mai mari” — hotărâște colonelul. „Firește — încuviințez eu. Dar pe acestea le cioplii din briceag; pentru lucru mai mare imi trebuie unelte”. „Te trimit acasă la tine. De cită vreme

ai nevoie să cioplești o statuie din astea?” „Cam de-o lună” — zic eu... „Iar colonelul, de colo, către medic: „Fă-i, frate, un bilet de voie și dă-i drumul acasă...”

— Care au fost primele dumneavoastră succese, ca artist ?

— Nu mai știu la a cîta expoziție participam în 1936, cînd am expus două reliefuli reprezentînd o răscoală țărănească. La epoca aceea sculptasem un țăran legat la stîlp și un țăran la judecată. Cele două lucrări au figurat mai tîrziu — în 1944 — la o expoziție din Cluj, iniția mea expoziție individuală de proporții mai mari, organizată, cred, în combinație cu pictorii Abódi și Andrási. Exponatele s-au pierdut: nici pină astăzi nu am aflat ce s-a întimplat cu ele. Cit despre cele două reliefuli, unul dintr-însele se află în posesia mea, iar celălalt aparține familiei Zelingher din Cluj-Napoca.

— Cum ați ajuns să abordați subiectele acestea, și pentru ce tocmai ele au fost primele ?

— Trebuie să știți că în mișcarea muncitorească aveam o anumită sarcină, încredințată mie de către partid. Cutreierînd mereu munții și satele, cunoșteam o sumedenie de țărani. Organizația noastră de partid de atunci era alcătuită din muncitori forestieri și carbunari. Răspunzînd eu de această organizație, porneam la drum în fiecare duminică — sau chiar sîmbătă după-amiază — și treceam muntele pină în pădure unde țineam sedințele. Cunoscind deci eu viața și zbuciumul lor, s-a înfrîpat în mine subiectul pe care simțeam că ar trebui să-l încrustez în lemn. De-atunci și pină astăzi, legătura mea cu țărăni și preocuparea față de ei sint permanente și statornice.

— Cum ați abordat subiectul „Pintea Viteazul” ?

— Este tot o amintire din copilărie... Auzeam mereu istorisirii despre Pintea; pe meleagurile noastre, multe îi poartă numele: Cortul lui Pintea, Peste-ra lui Pintea, Fintina lui Pintea, Masa lui Pintea... Sint o sumedenie, după cum vă spuneam; și unde mai pui povestirile despre el, pină și în familie! Toate acestea s-au întipărit în mine atît de adînc, încît pină și în suita de gravuri în linoleum, făcută în lagărul de internare din Franța, am un Grigore Pintea. Personajul m-a urmărit fără încetare, pină ce am izbutit să-l redau — mai întii în Judecata lui Pintea, și apoi în Balada lui Pintea...

— Dar monumentul de la Moisei ?

— Monumentul de la Moisei?... A trecut pe la mine, cîndva, Geo Bogza; dar imi amintesc că îi citisem încă dinainte articolul (din „Contemporanul” pare-mi-se) în care descrie cele întimplale la Moisei, unde fasciștii au exterminat 29 țărani, îngropați apoi la marginea șoselei; dar mormintul era marcat doar de o simplă lespede din ciment — atunci cînd în Maramureș găsești atîtea porti splendid cioplite... Simțîndu-mă și eu intrucivta vinovat de nepăsare, am propus comitetului de partid să lucrez un monument pentru camenii aceia, cerînd să mi se dea doar materialul necesar. Mi s-a răspuns să prezint o schiță. Plecai deci la Moisei, să stau de vorbă cu țărăni; s-au arătat bucuroși să mă ajute, iar eu — primind butucii — m-am apucat de lucru acolo, pe loc, isprăvind treaba în vreo două săptămîni. La urmă, cînd cu dezvelirea statuii, s-a adunat tot Maramureșul, așteptînd sosirea cuiuva de la București, intru desfășurarea festivității. Numai că pentru monumentul acesta nu exista nici un fel de aprobare oficială — și deci nu putea sosi vreun delegat... Atunci un flăcău de la țară s-a suit frumușel în virful unui stîlp și a istorisit de în capăt la altul — cu chiuțuri, după obiceiul maramureșean — toată întimplarea de la Moisei, dimpreună cu cea a monumentului... Cred că festivitate de dezvelire mai frumoasă decît aceasta nu poate să existe — căci se armoniza perfect cu statuia... Dealtfel forma în care am conceput-o, și motivul folosit de mine — simbolul soarelui — îl găsești pe toate porțile din Maramureș. Trebuie să remarc că acestui motiv i se asociază și anumite datini, de pildă la aratul de primăvară, cînd țăranul care a terminat primul cu aratul și semănatul este asemuit soarelui și sărbătorit în consecință. Obiceiul este denumit „Tinjeaua”, iar oficieea lui o fac numai flăcăi și bărbați, fiind vorba de Soare. Douăzeci și patru de flăcăi cu douăsprezece juguri se duc la țăranul cu pricina, îl așază pe teleguța plușului, apoi se prind în jugurile frumuse împodobite și îl duc pe om la pîrul Mara, unde îl scaldă. Ieșînd curat din apă, sărbătoritul simbolizează răsăritul soarelui și al semîntei din pămînt. Avem de-a face deci cu o reminiscență a cultului soarelui, iar eu am sugerat prin monumentul acesta un sanctuar al cultului respectiv. Cei douăsprezece stîlpi simbolizează așadar cele douăsprezece luni ale anului, pentru ca în tot timpul acestuia, în fiecă lună sau săptămînă, să ne amintim de evenimentele petrecute aici. Capetele sculptate de pe monumentul de lemn sint niște măști maramureșene, simboluri, poate, ale stării dintre viață și moarte: lupta. La transpunerea în piatră am modificat puțin lucrurile, în sensul că printre capetele acelea se află și omul nopții, cel care le aducea știri partizanilor; omul pădurii, care le oferea adăpost și ascunzătoare; omul apei, care le dădea apă; omul focurilor, care îi aproviziona cu arme. Apoi, în afară de acestea, o figură de mari proporții, cu gura larg deschisă — povestitorul întimplărilor — și doi tineri care nu sint santinele, ci stau de priveghi, cîstînd memoria defuncțiilor.

— Vorbînd despre anul 1944, despre evenimentele petrecute cu trei decenii în urmă, permiteți-mi să vă amintesc că mai aveți o frumoasă operă care evocă drama aceluia an. Mă refer la monumentul din Carei.

— Da... Am impresia că monumentul de la Carei a generat în mine un fel de a vedea cu totul nou. Era prima dată cînd sculptam ceva destinat unui vast spațiu liber. Or, aceasta impune o anumită monumentalitate. Am remarcat de multe ori că în cazul unui monument — pe care trebuie să-l privești sub un anumit unghi, de la o anumită distanță — vezi de fapt întotdeauna numai silueta, deci forma în general, căci amănuntele se pierd. Iată pentru ce m-am străduit să realizez ceva unde criteriul acesta poate fi evitat. Mă refer la formă, la contur. Firește, reveneam mereu la punctul de plecare: la tema țărănească. Într-adevăr, în colțul monumentului există un cap de țăran care simbolizează răscoalele țărănești, iar după el urmează un fel de poartă avînd dedesubt o mască mortuară — deci poarta sacrificiilor. Lingă masca mortuară, o țărăncă sădește o floare: incepe o viață nouă. Apoi, se vede un cap de soldat — un participant, deci, la eliberarea Careiului — iar la celălalt colț un obelisk inspirat din turnurile bisericilor de lemn ale Maramureșului; întregul ansamblu, așa cum l-am conceput, este legat de arhitectura țărănească maramureșeană, de arhitectura populară. Așadar, monumentul acesta a fost deosebit de important în evoluția mea artistică, alcătînd o nouă formă pentru un nou început. Moiseii înseamnă oarecum o continuare, prin motivul capetelor — și am impresia că însuși Sfatul bătrînilor este, la rîndul său, o continuare a monumentului de la Moisei... În cazul acestor cvasicoloane am avut însă grijă să păstrez forma inițială a butucilor. Sfatul bătrînilor l-am cioplit cu securea, zicîndu-mi că, în materie de lucrări de mari dimensiuni, trebuie să lucrez ca și țăranul maramureșean, care cioplesc din secure, unealtă ce nu permite elaborarea unor detalii și deci îi dăruiește ciopliturii tocmai caracterul ei monumental. Așadar, Sfatul bătrînilor este lucrat după procedeul acesta: am păstrat forma inițială a buștenilor și se vede clar că am îndepărtat doar cantități de lemn foarte mici... Da, este și aceasta o continuare a noii mele viziuni.

— De unde provine subiectul Sfatului bătrînilor ?

— Își are și el tradițiile sale, în Maramureș. Pină în ziua de astăzi, bătrînii din satele noastre se sfătuesc separat, între ei, asupra oricărei probleme, pronunțînd apoi opinii de care, în general, se ține seamă cu toată seriozitatea. De pildă cînd cu colectivizarea, s-a cerut și părerea sfatului bătrînilor, iar acesta și-a dat asentimentul, amintindu-și că odinioară pămîntul era cultivat de obștile satești. Spiritul de colectivitate a avut întotdeauna o tradiție în Transilvania, unde era generalizată — cred — obiceiul de a se ara doar unul din versanții colinelor, celălalt rămînd necultivat cite trei ani, timp în care slujea pășunatului, și anume pășunatului în comun: oricine putea să-și scoată vitele pe aceste pășuni „colectivizate” pentru perioada respectivă, deși formau de fapt proprietăți private. Probabil de la acest element a pornit raționamentul bătrînilor. De la tradiție. Eu m-am folosit — ca să zic așa — de înțelepciunea bătrînilor, însă cred că în fond mă maturizasem, ajungînd la nivelul unei anumite optici, al unei anumite transformări... Trebuie să vă spun că țin deosebit de mult la lucrarea aceasta...

— Cum apreciați locul, viitorul și destinele artei în perioada următoare ? Cum vedeți aceste probleme astăzi, cînd eu toții gîndim în perspectivă de 2-3 decenii ?

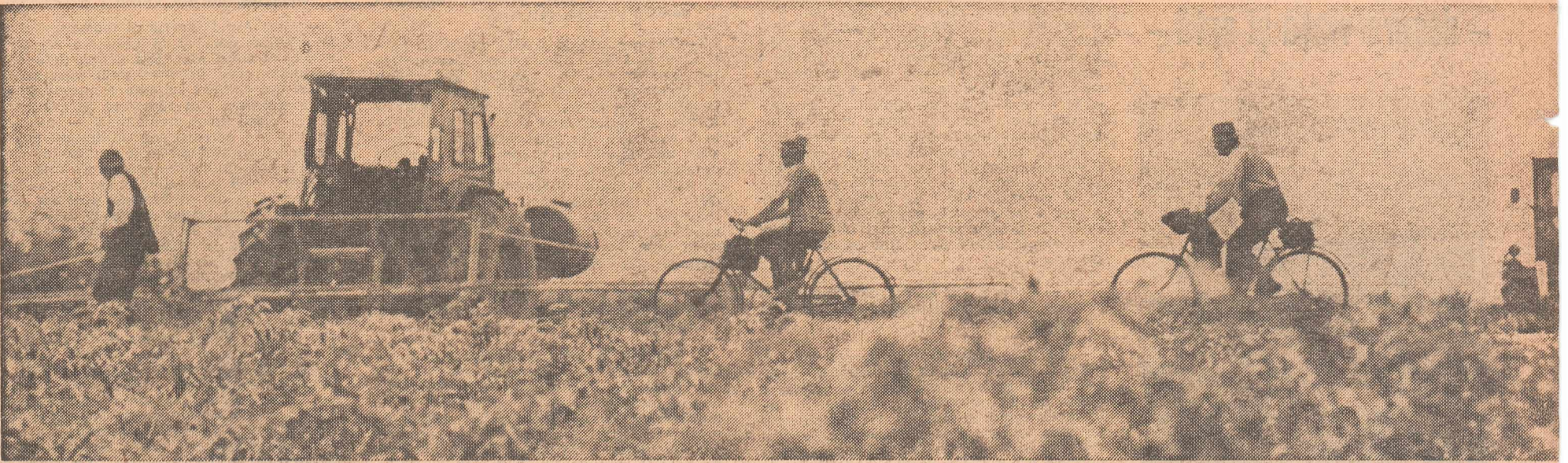
— Artă ca atare există dintotdeauna. Chiar și oamenii primitivi au încercat să-și înfrumusețeze mediul. Ce-i drept, mobilul lor nu era exclusiv frumosul, ci și necesitatea, vinătoarea, păstoritul, al căror elemente și le-au desenat pe pereții cavelnelor. Apoi, epocile de mai tîrziu; toate prin care a trecut omenirea, sint cea mai bună mărturie pentru faptul că omul a avut întotdeauna nevoie de artă. Cred că istoria omenirii se „cîțește” cel mai bine tocmai din artă, căci în operele de artă ce ni s-au păstrat din diferite epoci poți citi, ca într-o carte deschisă, istoria acelor epoci... Și cred că viitoarea societate comunistă va continua, în măsură și mai mare, să-și deslășească propria istorie prin intermediul artei. Vreau să spun că arta va trăi veșnic, că vor exista întotdeauna oameni preocupați de artă, chiar dacă unii — spre exemplu decadenții — îi prezic un viitor cit se poate de sumbru! Recentul Congres al educației politice și al culturii socialiste a deschis perspectiva uriașă pentru avîntul creației în România!

— În zilele noastre strădania de a reabilita noțiunea de „fericire” în lume pare să-i caracterizeze în mai mare măsură pe comuniști. Obiectivul fundamental al Programului Congresului al XI-lea este fericirea întregului popor. Ce înseamnă ea, fericirea, pentru dumneavoastră ?

— Artă. O lucrare izbutită mă face întotdeauna fericit și-mi dă curaj pentru cea următoare. De fapt, o viață de om nu este suficientă ca să-ți poți realiza toate proiectele. Cit despre mine, eu imi doresc doar posibilitatea de a putea continua să munesc în tihnă...

— Nici noi nu-i putem dori mai mult maestrului Vida Gheza care va deschide o expoziție din noile sale lucrări, în curînd, la Baia Mare.

MIKO ERVIN ■



Unele (din păcate, încă puține) sate ale noastre au avut șansa de a intra în atenția oamenilor de știință, a monografiștilor și cercetătorilor diverselor discipline, care le-au scos din anonimat, punându-le numele pe coperti de cărți. Un astfel de sat este și Belințul, din județul Timiș.

Sat străvechi, atestat la 1369, sat așezat în inima Banatului, în miezul de soare și reveneală al unor șesuri întinse, la cumpăna apelor Timișului și Begăii, la stângerea munților Poiana Ruscăi, sat pe a cărui culme de lut, de istorie și de piatră ară, umăr la umăr, de mai mulți ani, nu numai țărani, ci și istorici, sociologi, etnologi, scoțind deopotrivă boabe de griu și relicve, aplatizându-i deci semeția, descuind-i misterul, dar clădind-o în legendă prin însuși actul anualei scufundări în pământ. O legendă se clădește prin pulverizarea în timp a documentului, și este cel puțin curios, pentru cercetătorul de astăzi, ca aici, într-o vatră atât de atent străbătută, consumată istoric, etnografic, folcloric etc., cu toate peisajele zăgrăvite, cu toate cuvintele alinate în glosare, cu toate culorile epuizate în pinze, să plutească încă un abur de legendă, de țară stranie și nebănuită, cu fărmiuri, cu relicvuri, cu ceruri ascunzând încă revelații ce-și așteaptă cheile.

Acase la tînărul profesor Simion Dănilă, care predă româna și germana la școala din centrul satului, am răfoit nu mai puțin de patru monografii dedicate Belințului: o carte a lui Sabin V. Drăgoi, „Monografia muzicală a comunei Belinț”, apărută în 1934; un tom de peste patru sute de pagini în quarto, „Anchetă monografică în comuna Belinț”, tipărit de Institutul social Banat-Crișana, la Timișoara, în 1938, pe baza unor cercetări întreprinse în 1934; o altă carte, „Două sate” (Belinț și Comana Dobrogei, studiu comparativ privitor la structurile sociale și progresul tehnic în anii socialismului), elaborată de un colectiv de sociologi, acum șase ani, sub auspiciile Institutului de filozofie al Academiei R.S.R.; în sfîșit, o amplă monografie în manuscris (811 pagini dactilografiate, cu 83 de fotografii și 15 planșe), aparținînd profesorului Dănilă și colegului său profesorul C. Gheju.

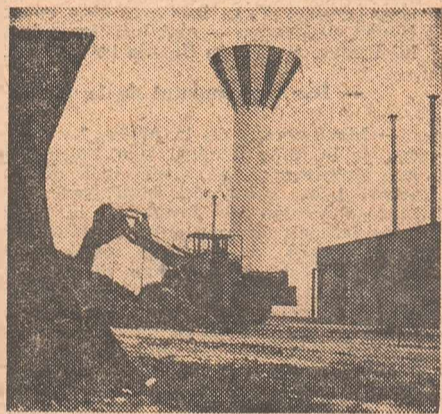
Cum ultima lucrare, cea a profesorilor localnici, include și datele cele mai importante ale cercetărilor ce au premers-o, vom stăruia asupra ei, încercînd să desprindem, pe lângă aceste date, niște semnificații.

Cartea are un fior al materiei ce ține de fiorul, de enigmaticul ființei noastre vechi. Acele câteva rînduri ale documentului atestator din 1369, cu care se deschide volumul, oferite lectorului de azi în fotocopie, par, în rigoarea lor grafică, ce le apropie de desenul unei sculpturi, niște trepte. Sînt, de fapt, chiar niște trepte (nu primele!), pe care cîndva am supt, care au rămas intacte în noi, cu atît mai țări și mai tefere, cu cît au fost și sînt apăsate de vreme, de întimplări, de tragedii, de istorie, de memorie. Rîndurile acestui document, trasate ca niște trepte sau șanțuri în materia cenusie a locului, reprezintă piscurile sau promontoriile unui peisaj ce atestă o țară veche, o civilizație și o cultură înflorite din rădăcini ce se pierd în timp. Sînt tot aici, adiacente vechimii locului, încercuindu-i civilizația, mărturii din care se deduce că școala satului (pomenită în documente prin veacul al XVIII-lea, cînd dascăl al belințenilor era Dimitrie Tichindeal) e mult mai veche, datînd de prin veacurile XV—XVI. Sînt, în aceeași carte, mărturii ce probează că, prin veacul al X-lea, teritoriul Belințului era locuit de oameni ai voievodatului lui Glad, plugari-oșteni ce luptau cu sabia în mină împotriva năvălitorilor, sînt, de asemenea, mărturii ce împing vechimea așezării și mai departe, rînduindu-se astfel încît urcușul oamenilor prin timp se vede, de fapt, de milenii, desenîndu-se statuar, cu o claritate tulburătoare.

Oamenii acestor documente (documente care vorbesc, ca pretutindeni, despre războaie, despre războaie, despre trudă aprigă pentru viațuire, despre luptă aprigă

BELINȚ,

UN SURÎS PE CHIPUL UN



gă pentru dăinuire) au, s-ar părea, o fizionomie aparte, fizionomia unor strămoși iviți dintr-o lume mai încercată ca altele, dar cu o demnitate ce exclude ingenchererea, cu o noblete ce exclude decăderea, cu o inteligență ce exclude disperarea, cu o civilizație capabilă să renască mereu din ruina vremilor, cu o încredere în steaua lor ce îi menține teferi, nestrămutați și dirji, chiar și atunci cînd vatra și munca le sînt furate, chiar și atunci cînd sînt învinși și tirjiți la carul învingătorului.

O lume foarte veche, foarte robustă, pe chipul căreia sînt dăltuite o neincovoiere, o neclintire și o mîndrie a ființei și a obîrșiei care te tulbură ca și cum chipul acesta ar fi nîmbat cu un nimb de aur, cu o aură de legendă.

O lume străveche, dar o lume surprinzător de tînără, o lume în care totul, peisaj, structuri sociale, peisaj economic, viață de fiecare zi, poartă, marcate adînc, puse fiind într-o lumină aparte prin însăși plasarea lor într-o istorie alit de cărunță, semelele noului, ale unei civilizații moderne, deschisă prin toate datele ei spre viitor.

Străbăteam, așadar, după ce închidem monografia, o veritabilă și complexă vatră a noului, o lume în care relația cu istoria se mai menține doar prin mijloacele documentului de arhivă, o așezare a oamenilor acestei epoci, corijînd, prin tot și prin toate, lectura vechilor pagini, punînd lecturii contemporane accente adesea imprevizibile, conducîndu-ne oriunde ne-am îndrepta — către înfățișarea și înțelesurile zilei de azi. Un sat în care totul, case și străzi și edificii publice, fîntini și arbori, pămînturi chiar (multe din ele foarte tinere, transformate în vetre de rod și viață prin asanarea unor mlastini, prin sisteme locale de irigații, prin îndiguiri și fertilizări), sînt ale anilor din urmă, sînt, ca prezentă în peisaj, încă alit de noi, de proaspete, de strălucitoare și de impunătoare în pregnanța lor vizuală, încît par, cel puțin la primul contact cu ele, niște obiecte de expoziție, peste care ecourile inaugurării abia s-au stins. O frumoasă șosea asfaltată (operă, și ea, a acestor ani), luminată noaptea cu neon, umbrită ziua de plop piramidali recent plantați, etalează, de o parte și de alta, clădiri-monumente, școli noi (cea în care predă profesorul Dănilă are două etaje), magazine moderne, edifi-

cii de sănătate, de cultură, de interes economic invidiabile de către orice oraș și, lingă ele, casele oamenilor, în covîrșitoare majoritate întemeiate în anii cooperativizării agriculturii. Cercetătorii anului 1934 descopereau aici, din 490 de case, nu mai puțin de 471 (96.60 la sută) clădite din birno, și numai 19 (3.40 la sută) din zid. Azi, peste 90 la sută sînt din zid. Aceiași vechi cercetători, numărand odăile caselor, consemnau nu mai puțin de 212 locuințe (43.02 la sută) cu o singură cameră, 262 (53.40 la sută) cu două camere, numai 16 (3.38 la sută) cu trei. Azi, case cu o singură odaie nu mai există, cele cu două sînt tot mai puține, cele cu trei, patru, cinci, șase și șapte camere ocupă peste 90 la sută din tabloul satului. Case mari, spațioase, ferecate și grele, „case-cetății” sau „case-testoase” clădite în arhitectura tipică a Banatului, cu garduri înalte de ziduri groase, case lungi de cite 20—24 de metri, case trainice, cu temelii de ciment sau granituri albe, negre ori roșii, case-podoabe, adesea cu decorație somptuoasă, înălțînd demnitatea celor care trăiesc în ele și, evident, orgoliul lor, împins uneori pînă la limita în care încercarea ruperii de tradiție se răzbuună. S-a renunțat la albul tradițional al zidurilor în favoarea culorilor, uneori pastelate și calde, aranjate cu gust și rafinement, altele însă dispuse ostentativ, ca „să ia ochii”, s-a renunțat la vechile porți de lemn, icsuit încrustate cu instrumente ușoare și fine, care făceau din stejar dantelă, pentru grele, înzorzonate și opulente porți de fier. Ce s-a pierdut ca artă s-a cîștigat, însă, ca spațiu de viață, ca funcționalitate a locuinței, ca apanaj de civilizație. Anchetă anului 1934 descoperea cam trei persoane locuînd într-o cameră, ancheta întreprinsă în 1969 de cei doi tineri profesori citați mai sus coboară cifra la 1.5. 37 de locuințe, în 1969, aveau deja camere pentru baie. Azi, cifra lor a trecut de 100.

Se construiește mercur. Satul, în diminețile fierbinți de vară, miroase a var, a bolovan de granit spart cu dalta, a catarge de brad despicate cu toporișca, a mortar crud, a argilă coaptă. Vara, la marginea satului se deschid zeci de șantiere, fumegă zeci de cuptoare, meșteri cărămîdari coc argila, alții prepară vopselele, tone întregi de cărămidă sînt aduse cu camioanele de la Lugoș, de la Fabrica „Mondial”, alte tone de cărămidă industrială ies pe benzile automate ale Fabricii de ceramică din Belinț, recent construită, echipată cu o tehnică la zi.

Se construiește mereu, se muncește intens. Tot ce se vede astăzi în sat, întreaga civilizație a acestor ani, ce reprezintă o nouate, dar și o confirmare istorică, redevelopînd niște însușiri străvechi ale oamenilor, fructificînd un capital de surprize cîndva stăvilit în etapa virtualității, este un rod al muncii și un rod, ca și cărămidă și ca și griul, al pămîntului. Ca să treci, din balconul de piatră al satului, dincolo, spre pămînt, spre cîmpia largă, într-un alt registru de priveliști, în tină și glod, în zăpușeala grea a acestui iunie, trebuie, desigur, să schimbi gama, să pui o altă cheie, să te pregătești sufletește pogorînd o scară. De fapt — ca și în cazul satului, ce se înalță pe verticală —

urcînd-o. Urcînd-o odată cu curba recoltelor C.A.P.-urilor. Cele patru sate ale Belințului (Belințul propriu-zis, Chizătăul, Bapsa și Grunii) au patru cooperative agricole de producție, aflate într-o harnică competiție, competitive laolaltă pe teritoriul viitorului satului și al vieții oamenilor. Anul trecut C.A.P.-ul din Chizătău a dat 8062 kg boabe de porumb la hectar, în sistem neirigat. Anul trecut C.A.P.-ul din Chizătău a fost distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. Se muncește bine și la C.A.P.-ul din Belinț, chiar dacă, în decursul anilor, s-au

schimbat aici nu mai puțin de zece președinți (!), chiar dacă fantezia, iscusința, priceperea gospodărească a oamenilor s-au mai lovit uneori de niște stavile țînind de organizări erorile, de orgolii ce nu și-au recunoscut erorile. Se muncește harnic în C.A.P.-uri și, după munca pe tarlalele obștei, se continuă, la fel de harnic, în curți, în grădini, pe loturile personale, pe care se practică întens legumicultura. Se folosește fiecare palmă de pămînt, loturile-grădini nu-s despărțite între ele nici prin garduri, nici prin curele sterge: vecinii, cînd ară, răstornă brazdele în sens invers, unul spre dreapta, altul spre stînga, unicul semn de hotăr rămînînd acesta, spre cinstea oamenilor și spre bucuria pămîntului.

Vechi grădinari și plugari neclintii de milenii aici, îndărătnicîndu-se de milenii să reziste aici, lingă munții Poiana Ruscăi, pe o vatră cit palma (media de pămînt pe familie, în 1934: 2.8 iugăre), ei măsoară pămîntul, de cînd se știu, cu scumpătate, ei au rămas și rămîn pe brazdă, la viziunea strămoșilor, nerafacizată prin folclor, nedilatînd izvoade și sensuri, ci scormonînd în adîncimi, în dedesubturi. Ei n-au avut pămînt, ei n-au avut uneltele, ei, de aceea, nu făceau nici copii (doar cite unul, ca să nu-și fărîmițeze lotul prin moșteniri), ei au avut, în schimb, necazuri, ei au luptat cu revărsările Timișului, Begăii și Vla-

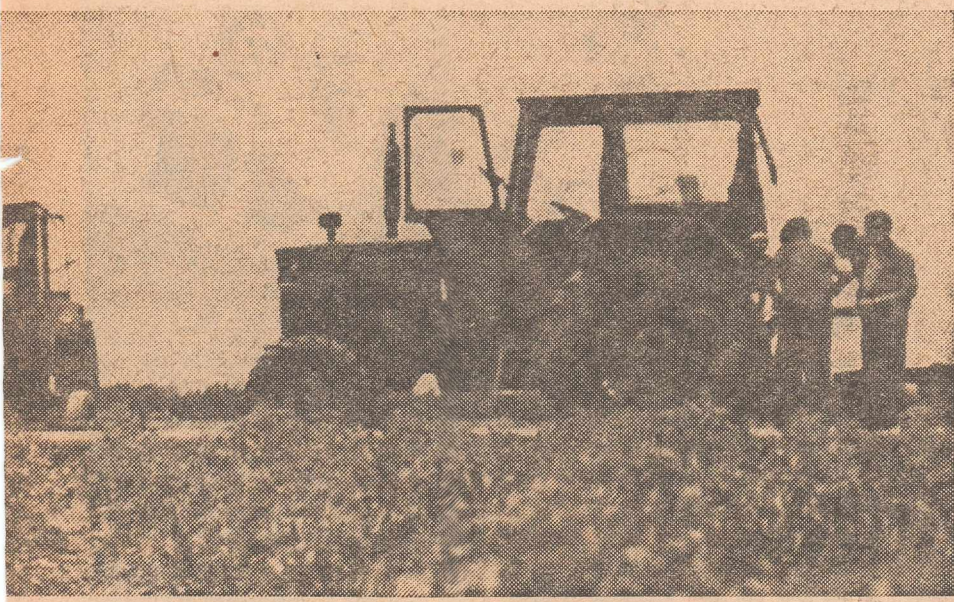
ANCHETĂ SOCIALĂ

Cum se procură icre și

Așadar, totul e să cunoști pe cine trebuie, să cunoști Persoana (nu uitați iusculsa) și atunci totul, dar absolut tot se aranjează. Cu o singură condiție să binevoiești să te lași păcălit. Dacă nu ne credeți, citiți cele trei întîmpinări adevărate care urmează și care sînt vorba poetului, și vesele, și triste.

În atelierul de încălțăminte al Cooperativei „Arta Manuală”, din Craiova nr. 67 din Capitală, a aloc, acum cităva vreme, un dolog ciudat. Sosește în control de la centru, adică de la birourile centrale cooperativei, Corneliu-Paul Vergulescu. Dacă vă închipuiți că discuția dirijată de inspector și cooperatori a avut drept obiect stocul de meșină, necesarul pîngele sau circulația bonurilor de cașă vă înșelați. Discuția s-a învîrtit în jurul icrelor de crap, Vergulescu propunînd lui D.C., lui P.A. și lui N.P. că va procura icre și peștele-mamă deasupra, iar drept acoto pentru viitorul festin a încasat cităva sutare.

În decursul următoarelor săptămîni arta culinară a devenit, se pare, o doua pasiune la acest inspector al...



vițel, cu torente vijelioase și vânturi pustiitoare ce erodau colinele, cu mlaștinile ce le acopereau pământurile, cu bălțiri ale apelor provenite din ploii și zăpezi, astupind și grădini, și cimpuri, și drumuri. Ei au devenit iscusți, inventivi, dibaci, exploratori temeinici și virtuozii ai brazdeii, ai „universului mic“ al boabei și al firului de țarină. Ei au adus și au obișnuit, pe aceste pământuri, plante cu mari pretenții la umezeală, ei cultivă cartoful de două veacuri, ei au modificat structuri biologice, ei au creat chiar și varietăți ce le poartă numele, precum celebrul „car-

da la care am tras, gospodarul Mircea Gherga, are nu numai o casă-vilă, mobilată „ca la oraș“ (nu lipsește, de pe noptiera din „soba mare“, nici telefonul!), dar, cînd își duce roșiile și conopida la oraș, la piață, face drumul nu cu căruța, ca pe vremuri, ci cu propriul lui automobil. Și el, și soția, muncesc în C.A.P., iar lotul-grădină (28 de ari) l-au transformat într-un modern solar. Lingă solar, sub acoperiș de sticlă, e răsadnița, iar curtea casei e o pădure de piersici.

O lume tinăra, dinamică și febrilă, cu o capacitate infinită de receptare a noului,

I LUMI BĂTRÎNE

of roz de Belint“. Chimia, mașinile și electricitatea, aceste daruri ale anilor cooperativizării, nu fac brațul mai leșez, nici pînța mai puțin scormonitoare, ci, dimpotrivă, ei rămîn credincioși vredniciei lor, îngura care i-a salvat și i-a menținut, ei sînt credincioși efortului lor de apropiere și de pătrundere în intimitatea pămîntului, spre a-i descătușa și fructifica toate latentele. Ei dau, la C.A.P., 8 000 kg pe porumb la hectar, ei dau la fermele agumicole cîte două și trei recolte pe an, ei construiesc fîntîni de absorbție ca să ece mlaștinile, ei zidesc diguri și canale de irigație, ei plantează pe coastele șuvoiș și poase de vînturi viță de vie nobilă, aste pături fructifere, ei au sporit, în acești ani, de șase ori numărul vișinilor, de 25 de ori pe cel al piersicilor, de 20 de cel al prunilor altoiți, ei au adus în Belint, între apele Timișului și munții Ioliana Ruscăi, chiar și smochinul. Ei aucesc cu nădejde în C.A.P.-uri, ei folosesc pe loturile lor, după exemplul C.A.P.-urilor, sisteme de irigație cu pompe, pun în mișcare prin motoare electrice instalate lingă fîntîni. Ei prețuiesc atît de mult pămîntul și roadele lui, încît evită chiar un gard, cînd gardul acela nu-și are rostul, cînd cineva lor îl face de prisos.

Ce a rezultat, se vede. Se vede în înțîșirea satului, în viața oamenilor. Gaz-

dar o lume care, în pofida civilizației care intră în sat sub complexe și adesea complexitate infățîșări, își ingînă contururile și ființa cu veșnicia, ne amintește mereu de istoria ei, de străvechimea și neclintirea ei pe acest pămînt. Mircea Gherga are telefon și automobil, dar pronunță „călcini“, nu „călcii“, „frundză“, nu „frunză“, „scamn“, și nu „scaun“, de la latineștile „calcanum“, „frondia“, „scamnus“. Toți oamenii din sat vorbesc la fel. În limbă, în port, în trăire, în obiceiuri, supraviețuiesc rudimente tulburătoare ale vechimii, „fosile vii“ ale unei existențe ce se pierde în fumul evilor, omul de azi nerenunțînd la ele, nevrînd și, poate, neizbutînd să renunțe, ele fiind prea integrate lui, ele fiind singele și memoria ființei lui. Numele „Gherga“ poate fi înțîșnit în cele mai vechi hrisoave de morți ale parohiei Belintului, datînd de la 1779, deci prezența acestei familii aici e mult mai veche. 37 de inși din sat (17 familii) poartă numele „Hațeg“ și, de-i întrebă, fiecare din ei o să-ți spună că-i „neam de dac“, venit aici „din țara lui Decebal“, Duminicile, acești țărani cu case-vile, cu automobile, televizoare și telefoane vin la cîminul cultural, să asculte corul din Chizătău (înființat în 1857) sau conferințe despre agrotehnica legumelor, îmbrăcați în portul strămoșilor, femeile cu oprege în fir de mătase și „conciuri“ împodobite

cu floare de catifea, bărbații cu pălărie „din păr“ și „chimeșă“ din pinză de casă.

Ce s-ar mai putea spune despre această lume străveche?

S-ar mai putea spune niște cuvinte despre viitorul ei.

Cercetătorii anului 1934 deplîngeau depopularea Belintului, descreșterea alarmantă a populației, ca rezultat al sărăciei și bolilor, indicele scăzut de natalitate (12,9 la mie), indicele ridicat de mortalitate (28,7 la mie), numărul mic de copii (media pe familie: unul singur), vîrsta medie redusă (40-43 de ani). Ce viitor puteau prevesti aceste cifre?

Ce spun cifrele, astăzi? Ni le dictează medicul Gh. Ardeleanu, care-i de 27 de ani în Belint (în epocă, primul și unicul medic al satului; astăzi sînt trei, doi medici generalişti și un medic stomatolog, ajutați de trei asistente, o soră și un ofician sanitar): natalitate — 19,5 la mie, mortalitate — 13,7 la mie, vîrsta medie — 71 de ani, media de copii pe familie — dublă față de anii '34.

Ultimul născut în comună, la data vizi-

tei noastre, era Silviu, în vîrstă de cîteva zile. Silviu, în vîrstă de cîteva zile, trăiește în casa nr. 290-Chizătău, împreună cu maică-sa (Maria, 25 de ani), cu tuncă-său (Silviu, 30 de ani), cu bunică-sa (Victoria, 44 de ani), cu bunică-său (Nicolaie, 47 de ani), cu străbunică-sa (Elisabeta, 65 de ani), cu stră-străbunică-sa (Maria, 93 de ani). Silviu descinde dintr-o lume bătrîna, Silviu e singur printre alții bătrîni, toți cei ai lui, la rindu-le, au fost la fel, tot singuri, într-o vreme în care, în familiile belintene, a avea mai mult decît un copil era un lux. Silviu, deocamdată, e singur, cei de-o vîrstă cu el sînt doar puii din bătătură, dar Maria Moraru, maică-sa, femeie tinăra, a avut ca primă și arzătoare grijă, după ce l-a născut, să-l întrebă pe doctor „dac-o să mai poată face și alții“. Primind confirmarea, a suris, ni se spune, fericită.

E un suris ce aureolează, pentru prima oară, ca o promisiune de viitor, chipul bătrîn al acestei lumi.

ILIE PURCARU ■
Fotografii de ION PREDOȘANU ■



tele-mamă pe deasupra...

tei Manuale“. În adevăr, i-a promis și lui I.M. că-i va procura peste cit îi doarește inima, cu A.C. s-a întreținut despre icre, fluturîndu-i și lui imagini îmbietoare, lui P.B. i-a lăsat gura apă cu descrierea unor damigene de vin finția, lui B.O., M.B. și P.J. le-a servit pe o tavă abstractă carne de miel ș.a.m.d., toate aceste promisiuni fiind, firește, onorate cu bani peșin de către cei în cauză. Vergulescu a pus banii în buzunar, repetînd mental: „Mare-i grădina lui dumnezeu“.

Sectorul alimentar pîrîndu-i-se apoi prea strîmt, inspectorul de încălțăminte (care lucra realmente la „Arta Manuală“) și-a diversificat activitatea, crezîndu-se probabil o unitate industrială în plină expansiune. Astfel, pe un coleg de cooperativă, G.I., l-a asigurat că el cunoaște pe cine trebuie și că telefonul rîvnit va fi instalat la domiciliul său în timp record — poate chiar record olimpic — și cam același angajament și-a luat, la diferite date, față de P.M., T.P. și I.C. percepînd și taxa de urgență variînd între 400 și 900 lei.

După aceea s-a plictisit de chestia cu

telefonul — se temea probabil să nu sune „ocupat“ — și s-a profilat pe haine de piele, cu care a „îmbrăcat“ — din păcate, numai în vis, dar încasînd sume reale pentru acest vis — pe S.L. și I.S. Pe parcurs, pentru variație, l-a încredințat pe R.L. că buclucul pe care l-a avut acesta din urmă cu miliția și care s-a soldat cu ridicarea carnetului de conducere se poate lesne aranja contra sumei de 500 lei, adevărat mizilic dacă te gîndești ce înseamnă un permis de conducere pentru un automobilist infocat. Cum se poate aranja? Vergulescu, vezi bine, cunoaște pe cine trebuie.

Remarca Heine, la vremea lui, despre anumiți concetățeni ai săi: „Nici unul dintre noi nu este atît de aiurit încît să nu găsească altul și mai aiurit care să-l înțeleagă“. Slabă consolare, totuși, pentru cei care-și pun nădejdiile în tipi bine plasați, „cu relații“, pentru a-și rezolva ilegal problemele lor personale, mari și mici. Dovadă și procesul care a avut loc recent la Tribunalul Municipiului București (decizia penală definitivă nr. 401).

Dacă unii din cei mai sus menționați visau să-și procure, prin „relații“, haine de piele. D.P. rîvnea, în schimb, un coșoc de damă de la shop. Coșocul îi făcea cu ochiul din vitrina shop-ului bucureștean și părea că-i spune în necaz: „Cumpără-mă dacă poți, dar fără valută nu ține“. Și iată că s-a găsit și pentru ea un om providențial, unul Mi-

hai Liuta, care a asigurat-o că „ține și fără“, fiindcă el cunoaște un tip bine care schimbă lei pe valută. Doar să-l rogi, și se face. Totul e foarte simplu: Liuta ia 3 400 lei de la cumpărătoarea plină de speranțe, îi dă Persoanei, Persoana scoate valuta și fericita posesoare de dolari intră la shop și se înnoiește — călcînd, în treacăt, legile țării.

După cum era de așteptat, din acest scenariu nu s-a realizat decît **primo tempo**: Liuta a încasat banii, apoi s-a oprit în fața unui bloc din Bulevardul Republicii spunînd clientei: „Așteaptă, mata, aici, eu intru la bloc să schimb banii la Persoană și mă întorc acasă“. N-a venit chiar acasă. Se pare că următoarea întîlnire a avut loc la tribunal. Altă sentință definitivă.

Mai gravă decît toate apare însă fapta lui Valeriu Rusenescu, care se lauda nu cu relații în lumea pisciculturii sau a traficantilor de valută, ci cu prietenii solide printre magistrați. Aranjează tot la tribunal, cunoaște pe cine trebuie. Și iată că D.V., care se afla într-un litigiu de partaj cu soția tatălui său și care avea oarecari dubii asupra finalului procesului, și-a spus: „De ce să nu merg la sigur?“ Rusenescu îl tot imbia: „Unde te judeci, dragă? La sectorul 8? Păi acolo îi cunosc pe judecătorii Marinescu și Iacob. Bun băiat Iacob ăsta, om de înțeles. Numai că, înțelegi și tu, dacă vrei să înțeleagi îl trebuie o mică atenție pentru întărirea memoriei“. Drept care Rusenescu a în-

casat cîteva mii de lei „pentru judecătorul Iacob“.

Cam aceleași argumente a folosit și față de alt om cu probleme, P.V., căruia îi fusese anulat permisul în urma unui accident de circulație. Dealtfel, P.V. avea și un alt of: doare să lucreze pe un taxi. Dar de cînd i s-a luat permisul, adio taximetru. „Ei, aș — l-a îmbărbătat Rusenescu — se aranjează. Cunoșc pe cineva care cunoaște pe cineva care se are bine cu unul de la miliția de cartier. Carnetul de conducere e din nou al tău. Una la mină. Cît despre directorul școlii de soferi profesioniști, mi-e amic din copilărie. Doi la mină. Ca mîine strig «taxi» și cine-mi deschide portiera? Chiar tu, Petrică!“ E posibil ca negustorul de iluzii să fi folosit și alte argumente, fapt este că naivul taximetrist aspirant s-a lăsat păcălit și a pus mina în buzunar.

Pe urmă a sosit scadența. Iacob și Marinescu nu s-au dovedit înțelegători. De fapt, nu s-au dovedit a fi în nici un fel, deoarece nu existau nici la judecătoria sectorului 8, nici nicăieri. În ceea ce privește taxiul, avem temeiuri să credem că P. V. l-a luat numai atunci cînd s-a dus pe Cheiul Dîmboviței, la tribunal, pentru a depune ca martor în procesul lui Valeriu Rusenescu. Inutil să adăugăm că la volanul taxiului nu se afla el, V., ci un alt sofer, care conducea ca la carte și nu avusese accidente de circulație.

LIONEL NIȚESCU ■

L

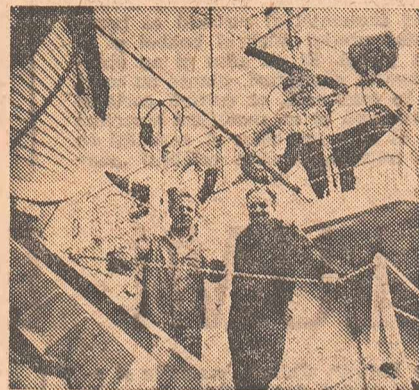
a circa 1,5 mile marine în „drum adevărat”, cum spun marinarii, la 160 grade față de intrarea în port, a fost observată o navă în flăcări. Vremea era rea,

vint nord-nord-est de forță 7-8 pe scara Beauforth, iar marea de gradul 6-7. La ora 16,38 remorcherul românesc „Viteazul” ancorează la 60-100 metri de nava grecească „Akrotiri”, care ardea de la saitul mașinii spre pupa. Se lansează bandula rachetă cu care este trimisă o plută pneumatică în prova navei grecești. La tribord, dar echipajul acesteia, extenuat fizic și psihic, nu poate debarca pe plută din cauza valurilor înalte de 4-5 metri, a viscolului și a ruliului propriei nave. Pluta trimisă rămâne astfel suspendată între cele două vase. Se mai lansează două bandule, cu scopul de a trimite o a doua plută pneumatică, de data aceasta cu oameni de la bordul „Viteazului”, pentru a ajuta la debarcarea echipajului aflat în pericol. În timp ce se verifică saula declanșatorului celei de-a doua plute, aceasta e răsturnată de valuri, bandula se rupe și pluta e pierdută. Se încearcă o legătură „du-te vino” cu nava sinistrată; încercarea este abandonată curând, intrucât cere concursul echipajului navei iar acesta este demoralizat și nu poate face față unor eforturi fizice deosebite. La ora 19,30 remorcherul „Vi-

„Viteazul” — o navă care-și merită numele în primul rînd datorită echipajului său.



A FACE TOT CEEA CE ESTE
OMENEȘTE POSIBIL ÎNSEAMNĂ,
UNEORI, A FACE IMPOSIBILUL



teazul” schimbă ancorajul și începe stingerea incendiului cu ajutorul hidromonitoarelor. Acțiunea eșuează însă, din cauza rafalelor de vînt care taie jeterile de apă. Între orele 20-24 vîntul se menține din nord-nord-est, cu forța 8; e viscol; barometrul arată 764 milimetri; nebulozitatea e 10, vizibilitatea 100 de metri. Aproximativ „Viteazului” de cealaltă navă este imposibilă, deoarece ar pune în pericol propria sa siguranță. „Akrotiri” arde puternic, cu explozii intermitente. Focul se întinde de la saitul mașinii la comandă, spre magazii și pe duneta navei, unde bîrcile de aluminiu se topecă pur și simplu. Se trimit mai multe bandule cu pistolul rachetă, dar toate sînt deviate puternic de vînt. Abia a șasea rachetă se prinde, în sfîrșit, de „Akrotiri”, la bordul căreia se trimite o plută cu ajutorul unei saule de legătură. Se încearcă, paralel, mereu și mereu alte manevre de apropiere, dar fără nici un rezultat. Abia a doua zi, în jurul orei 15,30, lupta la sfîrșit. Este ora cînd „Viteazul” virează ancora și intră în portul nou al Constanței, lângă farul verde. La bordul său se acordă asistență sanitară naufragiaților iar echipajul istovit cade într-un somn binefăcător.

Aflu toate aceste lucruri de la Ion Polisciuc, comandantul salvatorului românesc „Viteazul”, și de la Nicolae Sîrbescu, șef mecanic, și Corneliu Angheluță, ofițer electrician. Cîțiva dintre cei 36 de oameni care au făcut ca vasul acesta să-și merite cu prisosință numele, ca erou a peste 30 de întîmplări de felul celei povestite mai sus.

„Purtăm aceeași uniformă ca marinarii obișnuiți. Cu toate acestea, există unele deosebiri între noi și ei, îmi spune comandantul Ion Polisciuc. Regulamentul serviciului de bord prevede dealtfel clar că echipajul nostru trebuie să fie superior celui salvat. Omenește este de înțeles că în rîndurile unui echipaj aflat în pericol poate exista un procent de panică. Dacă acela are voie, așadar, să-și piardă puțin capul, cel de aici nu. El trebuie să domine neapărat situația. Cînd te-ai angajat să salvezi pe cineva, începi să răspunzi de el. Și dacă s-a pierdut după ce ai început această acțiune, porți toată vina”.

Majoritatea membrilor echipajului sînt constanțeni. Cu toate acestea, nu-și văd zilnic familiile, și uneori nici măcar săptămînal. Pe timp bun fac antrenamente, cum să vii „în vînt”, „sub vînt”, cum să fe apropierei de altul, cum să acționezi prompt și cu deplină eficiență în caz de incendiu sau dacă nava care cere ajutor are „găuri de apă” ori „s-a pus pe uscat”. Cînd este timp rău stau toți la bord, gata să intervină în orice clipă. Uneori așteptarea poate să dureze o săptămînă sau două fără să fie nevoie a ieși vreodată în larg. Casa lor este, atunci, „Viteazul”. Aici dorm, aici mîncîncă. Seara, privesc la tele-

vizor sau se retrag în cabinele lor și ci-tesc. Ca să destîndă orele apăsate mai greu de monotonie au ținut pînă într-un timp la bordul navei o maimuță, numită „Barbarosa”, foarte vioaie și caraghioasă, care-i făcea să ridă cu poftă, dar au trebuit să renunțe la ea intrucît se dedase la poze prea nesărate, cum ar fi aceea de a rupe carnetul unui marinar.

Uneori, aflu, numai simpla prezență a celor de pe „Viteazul” îi îmbărbătează pe alții și-i ajută să iasă cu bine dintr-un necaz. Așa cum s-a întîmplat cu vasul iugoslav „Kordun”, de exemplu, care încercase pîrită la Galați și ieșise pe mare la Sulina. Coama încărcăturii s-a deplasat însă, a alunecat, și vasul a început să se „bandeze”, avînd tendința de a merge într-un singur bord. Înclinarea aceasta, pe o parte, ajunsese la 17-18 grade, și creștea cu fiecare val mai puternic. Echipajul începuse să intre în panică și a cerut ajutor. „Kordun” a fost găsit de „Viteazul” și asistat de către acesta de la Sfîntul Gheorghe pînă în portul Constanța, unde i s-a redresat „asieta”, adică i s-a reorganizat încărcătura, iar nava a fost pusă cu prova în vînt. „Prezența noastră a ridicat moralul celor de pe „Kordun”, spune comandantul Ion Polisciuc. Numai prezența noastră i-a salvat, nu noi...”

Uneori, însă, salvatorii nici nu apucă să-i vadă pe aceia pe care-i salvează. „În douăzeci de ani de marinărie, îmi spunea comandantul Valentin Iordache, șeful secției flotă la NAVROM-ului, n-am avut niciodată ocazia de a salva direct pe cineva sau de a fi salvat. S-ar putea zice deci că nu am fost ocolit de noroc. Tot ce pot să vă spun este că salvarea implică însă și un ajutor la distanță. Pe vremea cînd eram îmbarcați, îmi amintesc, navigam odată în Marea Japoniei, cînd am recepționat semnalul de primejdie al unui trauler japonez. Oamenii nu mai știau unde sînt. Probabil că taifunul îi lovise destul de grav. I-am goniometrat, adică am identificat locul în care se găseau și am transmis datele stației japoneze de coastă, din raza căreia traulerul ieșise și nu mai putea fi auzit. În ce ne privește, deci, am făcut pe intermediarii, între navă și coastă, prin radio. Tot prin radio am primit și mulțumirile de rigoare”.

Iată acum un alt exemplu, o întîmplare petrecută în alt colț al lumii. În iarna acestui an, „Lupeni”, mineralierul românesc de 25 000 de tone, venea încărcat din Brazilia și se îndrepta către țară. La traversarea Atlanticului, cînd a ajuns în zona de pescuit Vest-Africa, în apropierea insulelor Canare, a recepționat semnalele unui trauler aflat sub pavilion marocan, care avea serioase defecțiuni la motorul principal. Practic, vasul nu mai avea pro-

pulsie, lucru cu atît mai primejdios cu cît apa începea să devină din ce în ce mai agitată. Marinarii români i-au ajutat pe cei marocani, remorcîndu-le traulerul pînă în portul Las Palmas de Gran Canare. Altădată, aceeași navă, „Lupeni”, sub același comandant, Val Săvulescu, a însoțit un vas al nostru pînă în țară. E vorba despre cargoul „Călimănești”, care datorită unei avarii la linia de axe nu mai putea merge decît cu o turație redusă a motoarelor, pierzîndu-și astfel o serie de calități manevriere și de navigație. „Lupeni” l-a supravegheat însă și i-a acordat asistență din Oceanul Indian, prin Marea Roșie, Canalul Suez și Marea Mediterană pînă acasă, în portul Constanța. Ajutat în această împrejurare, „Călimănești” a oferit și el ajutor la rîndul său, altă dată. Iată scrisoarea de mulțumire: „Stimați domni. În calitate de armatori ai navei „Langstone”, la bordul căreia a izbucnit de curînd un incendiu deosebit de serios în timpul unei escale în portul Rouen, vă scriem ca să vă mulțumim pentru considerabila și prompta asistență pe care comandantul și echipajul navei „Călimănești” au acordat-o navei noastre. Comandantul navei noastre ne-a scris în termeni elogioși despre sprijinul și ajutorul acordat în localizarea acestui incendiu. Sîntem deosebit de recunoscători pentru eforturile lor și vă rugăm să acceptați mulțumirile noastre, transmițînd comandantului și echipajului de pe „Călimănești” aprecierile și respectul nostru pentru spiritul marinăresc cu care ne-au ajutat”.

Primim asemenea scrisori, după cum se vede, și trimitem la rîndul nostru asemenea scrisori de mulțumire în care răzbate ceva din spiritul și solidaritatea marinărească, de fapt dintr-o adîncă solidaritate umană. Primejdia îi unește pe oameni și-i face să-și întîndă unul altuia mîinile. Dar faptul acesta, deplin bărbătesc, exclude cu desăvîrșire sentimentalismul și pune încă o dată în fața ochilor noștri asprimea și rigoarea meseriei de marinar. O meserie cu legi și cu o disciplină de fier, care trebuie respectate cu atît mai mult atunci cînd ajută sau cînd ceri să fii ajutat. Pentru noi, ceilalți, un mesaj de primejdie, de alarmă sau de urgență poate fi cam același lucru. Pentru marinari nu. Regula spune că o navă aflată într-o situație precară transmite un „mesaj de primejdie”. Acesta e precedat însă de „apelul de primejdie”, înaintea căruia se dă un „semnal de alarmă”. Semnalul de alarmă constă dintr-o serie de 12 linii transmise într-un minut. Durata fiecărei linii e de 4 secunde iar intervalul între acestea de o secundă. Nici mai mult, nici mai puțin. Tot așa cum, cu exactitate de cronometru, la 2 minute după semnalul de

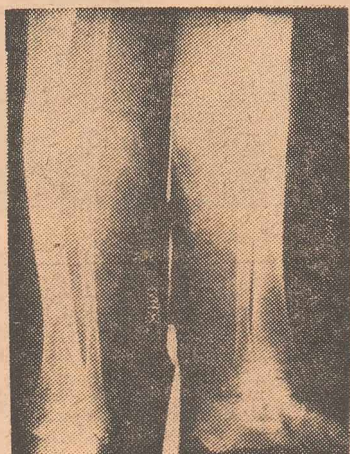
Despre comandantul Ion Polisciuc, ofițerul de bord Corneliu Angheluță spune că este „invers proporțional” cu marea și timpul. Cu cît marea este mai agitată și vremea mai rea, cu atît el este mai calm. Și invers.

alarmă intervine apelul de primejdie, după următoarea schemă: semnalul special S.O.S. transmis de trei ori, inițialele DE, indicativul de apel al navei, transmis și el de trei ori. Acesta are prioritate asupra tuturor transmisiilor radio. La recepționarea lui, stațiile radio intrerup imediat traficul care ar putea stînjeni transmisia mesajului de primejdie al unei nave ce a suferit un accident pe mare sau se află într-un pericol iminent și grav. Mesajul de primejdie propriu-zis conține numele navei aflate în pericol, poziția acesteia în coordonate geografice, natura primejdiei și orice altă informație care ar putea grăbi și ușura munca salvatorilor. După aceea, nava transmite două linii cu o durată de 10 secunde fiecare, urmate de indicativul de apel, în scopul reevaluării ei prin radiogoniometrie. Mesajul de primejdie se repetă în perioada internațională de tăcere radio, adică în intervalul în care toate stațiile radio execută ascultare pe frecvența de pericol de 500 kHz. Acest interval se repetă între minutele 15-18 și 45-48 ale fiecărei ore, cînd orice alt trafic pe banda de frecvență cuprinsă între 485-515 kHz încetează. Uneori apar și „semnalele de urgență”, care constau în repetarea de trei ori a grupeii X.X.X. în radiotelegrafie și a cuvîntului PAN, tot de trei ori, în radiotelefonie. Semnalul de urgență, emis de o navă sau de o stație de coastă, previne posturile aflate pe recepție că va urma un mesaj urgent privind salvarea unei nave. Are și el prioritate asupra altor comunicări radio, cu excepția celor provenind chiar de la nava aflată în pericol. Situația e asemănătoare celei în care auzi pe cineva că strigă după ajutor și, ca să fii sigur, ascuți încordat, ciulești urechea ca să auzi mai bine despre ce este vorba. Numai că „urechea” care ascultă este, de data aceasta, de sute de kilometri pătrați. Prin extensie, cuprinzînd toată rețeaua căilor de navigație, planeta întregă — se poate spune — ascultă cu respirația întretăiată orice mesaj de primejdie, de oriunde ar veni el, cu singura condiție de a fi transmis corect. Și de fiecare dată, după cum arătam mai sus, se face tot ceea ce este omenește posibil, adică uneori chiar imposibilul.

DUMITRU ELIADE ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Un colectiv de medici din Cluj-Napoca stabileste caracterul benign sau malign al tumorilor parților moi sub incidența razelor X

Ofensiva împotriva cancerului avansează încet și grav și nu de puține ori surprinzător. La Cluj-Napoca, la fel ca și la New-Jersey. Până va apărea leacul mult așteptat, ar fi suficient să-i prevedem aparițiile sau să-l depistăm imediat ce se manifestă. Până acum cel puțin, acest lucru e uneori imposibil când localizarea se petrece la așa-zisele părți ascunse, invizibile, ale organismului. Un cancer subcutanat, de pildă, în părțile moi ale aparatului locomotor, nu ar putea fi decelat decât după constituirea lui definitivă și incurabilă. Radiografiile, făcute după metoda clasică, nu reușesc să rețină decât imaginile oaselor și să dezvăluie modificările superficiale ale acestora. Mușchii, țesuturile subcutanate, tendoane,



nele, pielea nu se lasă surprinse de razele necunoscute ale lui Roentgen. Nu rețin ciudatele semnale și ca s-o facă totuși s-a considerat că timpul de expunere, neapărat la o tensiune foarte joasă, ar fi atât de îndelungat încât ar

periclita sănătatea celor care ar admite un asemenea tratament.

Iată însă că în ultimii zece ani, mai ales, nevoia de a fi studiate părțile moi ale organismului, ale aparatului locomotor îndeosebi, este atât de mare încât interdicția impusă de urmașii lui Roentgen nemulțumește bunul-simț care refuză durerea și mai ales confuzia durerilor. Falsele reumatisme și durerile lor autentice. Durerile fără motiv. Complicatele metode — unele sîngerînde, cum le zic specialiștii — de urmărire a evoluției bolilor. Teoretic, trebuia încercat. Practic era ceva mai complicat. Trebuiau găsiți acei parametri fizici care îmbinați să facă posibilă radiografierea cu joasă tensiune a părților moi ale aparatului locomotor fără creșterea timpului de expunere. În lume acești parametri tehnici sînt căutați de multă vreme și în unele țări au fost găsiți. Cercetările continuă și diferite clinici din străinătate au trecut chiar la practicarea curentă a acestei metode, radiografia cu joasă tensiune.

La Cluj-Napoca, în urmă cu nouă ani, se petrecea un caz ciudat. O munci-



toare în plină maturitate se plîngea că nu poate munci. N-o ajutau puterile. Se plîngea în stînga și în dreapta, dar nimeni n-o credea. I s-au făcut toate examinările cu puțință: nimic. „Cum sinteți bolnavă, tovarășă, cînd

noi vedem că n-aveți nimic?” Femeia continua însă cu ale ei, pînă ce doctorul radiolog Nicolae Andronescu s-a hotărît să încerce o radiografie cu joasă tensiune, păstrînd firește timpul optim de expunere. A descoperit o miozită la antebraț. Surpriza n-a fost mică și femeii i s-a făcut o biopsie musculară în regiunea unde i s-a făcut radiografia cu joasă tensiune. Concluzia a fost aceeași. Trebuie menționat că doctorul Nicolae Andronescu nu făcea pentru înfrînarea o astfel de încercare. Mai înainte de acest caz, i se ceruse avizul în privința unei inflamații a mandibulei. De fapt o tumoare, despre care nu se putea ști dacă este una de tip malign (cancer) sau benign. Din fericire, radiografia de joasă tensiune (care reușise) arătase o tumoare benignă. Ideea unui astfel de procedeu îi venise instantaneu, văzînd unele greșeli din practica radiologiei și anume radiografiile subdeveloate sau subexpuse. Cunoșcînd încercările făcute în domeniul examinării radiologice a sinului, care dăduseră rezultate, a înțeles că radiografia părților moi ale aparatului locomotor nu este de domeniul imposibilului și a căutat, desigur, în literatura de specialitate, unde a găsit ideea ce-l interesa, a obținut confirmarea teoretică a posibilității unei astfel de încercări, nu însă și datele tehnice care erau tinute secrete. Aceste date tehnice se referă la proporția optimă care trebuie să existe între, să zicem, grosimea mușchiului care urmează a fi radiografiat și o anumită calitate — kilovolți — și o anumită cantitate, miliamperi. Alt număr de kilovolți întrebuițezi, să zicem, la antebraț și altul la tendoane. Aceste proporții trebuiau a fi găsite, cercetate, probate, verificate, dar mai ales potrivite, exact ceea ce nu scrie nicăieri și trebuia să afle singur doctorul Nicolae Andronescu. A pus în consecință mîna pe fizică și cînd un medic pune mîna pe fizică, afirmă doctorul clujean, o pune ca și prima oară. A început cu alfabetul și de unul singur. Aoi, mai tîrziu, i s-au alăturat mai tinerii săi colegi dr. Zoe Nicoară, dr. Mircea Danciu, dr. Stelian Petcu. Au aflat deci împreună sau prin eforturi individuale ceea ce literatura de specialitate din străinătate evidenția cu titluri generice, analizînd caz după caz,

propunînd și stabilind de comun acord acel cod de semne obligatoriu pentru exprimarea concretă și limpede a fiecărei boli în parte. Cercetările lor au fost obiectivate prin înregistrări cu aparate avînd celule fotoelectrice, care au evidențiat curba de estincție a părților moi. Au mai fost, de asemenea, folosite ca mijloace de obiectivare scăările densitometrice (de aluminiu) și cu alte metode ca arterografia etc. S-a ajuns la concluzia că gradul de irradiere nu este crescut, cum se credea, ci chiar mai scăzut. Cercetările colective ale medicilor clujeni sînt valoroase nu numai pentru că alături eforturile medicilor românești de preocupări medicale mondiale, dar și pentru că ele au condus la ideea că radiografiile cu joasă tensiune nu necesită dotări speciale, suplimentare, putîndu-se efectua la fel de bine cu aparatură din Bacău, Focșani sau Reșița, cu aceleași soluții de dezvoltare, același film, în general cu condiții tehnice care ne stau pretutîndeni la dispoziție. Desigur, calitatea medicului nu mai este aceeași. Ci modificată, prin efortul liber al specialistului. Datele tehnice, concluziile și particularitățile acestei metode de radiografie au fost publicate în revistele de specialitate din țară, comunicate la sesiuni științifice.

Conferențiarul universitar dr. Nicolae Andronescu, care conduce colectivul de cercetători amintit, ne sugera, în timpul vizitei pe care i-am făcut-o recent, că metoda pe care o folosește el și colectivul de medici de la Clinica de radiologie din Cluj-Napoca, atât ca metodă de sine stătătoare, cât și ca metodă adjuvantă, completează, sustine sau infirmă supozițiile celorlalte specialități aflîndu-se fără excepție în slujba datelor clinice. Ea nu este o revoluție, cum au fost de exemplu descoperirile în domeniul radioizotopilor, arterografia și altele, ci un pas hotărîtor înainte în cunoașterea părților invizibile ale aparatului locomotor.

— Cum se făceau pînă acum examinările acestor părți ale corpului nostru?

— Prin palpări, în mod obișnuit, sau, în cazuri foarte grave, prin electromiografie (care necesită aparate costisitoare), prin biopsie, secționarea mușchilor respectiv etc. Preocupări de a se radiografia cu joasă tensiune părțile moi ale organismului au existat numai în ce privește sinul, cu unele rezultate pozitive... Altele n-a mai existat.

— Cît de exacte puteau fi aceste examinări?

— Erau destul de exacte. În majoritatea cazurilor ele erau exacte. Dar inoperante în cazul excepțiilor. De pildă, nu se putea deosebi un mușchi hipertrofic de unul fals hipertrofic (mușchi puțin și grăsimi multe). Nu se puteau deosebi reumatismele, inflamațiile, de falsele reumatisme (degenerarea țesuturilor). Importanța unui diagnostic exact e limpede în aceste cazuri ca și atunci cînd trebuie să constatăți dacă ai de-a face cu o tumoare benignă sau cu una malignă. Părțile moi ale aparatului locomotor nu pot fi văzute decât cu ajutorul radiografiei de joasă tensiune...

— Cred că importanța practică a acestei metode este suficient de limpede. Ce ne puteți spune despre semnificația ei teoretică?

— Să ne întoarcem, ne propune conf. univ. dr. Nicolae Andronescu, în urmă cu cîteva zeci de ani. Foarte multe zeci de ani. Imediat după descoperirea, întîmplătoare, ca toate marile descoperiri, a lui Roentgen, medicii români au contribuit direct la studiul proprietăților razelor X. Amintim în acest context pe Dimitrie Negru, întemeietorul radiologiei românești. El a creat nu numai o școală, ci a adus contribuții însemnate în punerea bazelor fizice ale radiologiei, la cunoașterea bazelor radiobiologice, la dezvoltarea diagnosticului și radioterapiei. Tradiția întemeiată de Dimitrie Negru a fost preluată și dusă mai departe de prof. Vasulescu, care adaugă tezaurului teoretic românesc radiologia funcțională cu doze mici și multe contribuții de ordin practic. Astăzi școala românească de radiologie de la Cluj-Napoca este condusă cu aceeași competență și înaltă profesionalitate de prof. Rădulescu, specialist în radiologia vasculară, directorul Clinicii de radiologie. Metoda studiată de colectivul nostru este numai o ilustrare practică a capacității radiologilor români de a se adapta la problematica mondială și de a rezolva în spiritul epocii, pe care eu l-aș caracteriza drept profund umanist, semnele de interogație care se ridică în problemele generale ale cunoașterii.

NICOLAE CRISTACHE ■

Ce mai face doctorul MIHAI ZAVERGIU-THEODORU?

Metoda terapeutică propusă și experimentată cu succes de medicul Mihai Zavergiu-Theodoru a făcut obiectul unei ample relatări publicate în Flacăra din 26 ianuarie anul acesta. Bazat pe o bogată cazuistică, elixirul tinereții fără bătrînețe descoperit de doctorul Zavergiu reclamă, așa cum am arătat, disciplina dietei alimentare și instituirea unui regim sever de exerciții fizice și automasaje.

Intrat cu bine în cel de-al 83-lea an, medicul pensionar Mihai Zavergiu (pe care, vizitîndu-l de curînd, am avut bucuria de a constata că demonstrează în continuare aceeași vitalitate debordantă și același optimism molipsitor) a ținut să-și fundamenteze teoria și metoda sa de tratament preventiv și curativ folosind în bună măsură exemplul propriei sale vieți. Reamintim cititorilor noștri că, în acest sens, interlocutorul nostru a făcut aceste precizări: „Am constatat de timpuriu că sînt proprietarul unui organism diatezic (care elimină cu greutate toxinele — n.n.). La 45 de ani m-am văzut cu un picior în groapă, cu organismul zdruncinat de boli cronice și de sechelele unor maladii grave între care: bronho-pneumonia, malaria, tifosul exantematic, icterul, dizenteria, guta, artroza, calculoza renală, tulburările neuro-vegetative și altele. Atunci am hotărît să devin pacientul propriei mele metode, să pun în practică tot ceea ce am studiat și experimentat pînă atunci. Rezultatul: revitalizarea treptată a întregului organism și dispariția progresivă a bolilor de care sufe-

ream. La 70, la 80 de ani, am ajuns să mă simt mult mai sănătos și mai în putere decît în perioada tinereții“.

Metoda doctorului Zavergiu se bazează, așa cum am arătat, pe stimularea activității aparatului cardiovascular prin exerciții fizice și prin masarea, bucată cu bucată, a întregului înveliș cutanat. Procedul reclamă, evident, o voință de fier, și obligația pacientului să renunțe la tutun, alcool și mese copioase, dar efectele lui salutare se resimt chiar din prima zi. O dovadă elocventă în această privință o oferă sutele de scrisori primite la redacție și, cum am aflat ulterior, numeroasele scrisori, telefoane și vizite primite între timp de medicul Mihai Zavergiu-Theodoru.

— Am avut bucuria de a constata nu numai că metoda mea este folosită de sute de pacienți (între care nu puțin medici), ci că, totodată, ea a dus la ameliorarea sau vindecarea completă a unor maladii cronice. Profit de noua vizită cu care mă onorează „Flacăra”, pentru a reaminti celor interesați că terapia pe care o recomand nu constituie o invenție sau o descoperire personală. Despre alimentația rațională, despre importanța masajelor și frecțiilor se vorbește în mod curent. În lucrarea mea citez în acest sens opiniile unor medici vestiți ai antichității, fac referiri la medicina evului mediu timpuriu și la recomandările terapeutice contemporane. Originalitatea metodei mele constă în organizarea acestor practici terapeutice într-un sistem

unitar și în marea importanță pe care o acord vasodilatației periferice zilnice prin automasaje. Numai în felul acesta ajungem să hrănim cu sînge oxigenat cele zece milioane de miliarde de celule ale corpului nostru, să întrefînem elasticitatea mușchilor și articulațiilor, verticalitatea scheletului. Eliminarea toxinelor înseamnă protejarea cordului, aparatului digestiv, sistemului osteoligamentos și digestiv, glandelor endocrine. Prin exerciții fizice zilnice se înmulțește numărul capilarelor (în repaus, pe un centimetru patrat funcționează 50—250 de capilare, iar prin mișcări de gimnastică acestea cresc la 2500—3000). Cei care au izbutit prin voință, tenacitate, să-și învingă comoditatea, să se desprindă din mrejele sedentarismului, să-și organizeze viața, respectînd măcar 50 la sută din sfaturile mele, au putut să constate într-un timp record revitalizarea întregului organism. Foarte mulți mi-au scris că le-au dispărut durerile reumatismale, discopatiile, artrozele, durerile de cap, dezechilibrul în mers, guta, tulburările neuro-vegetative. Între corespondenți îl amintesc și pe renumitul prof. dr. Jaque Poulet, președintele Societății de medicină din Paris, care, referindu-se la lucrările mele, îmi scrie că „le-am citit cu mare profit” și că „te vor face obiectul unor dezbateri de specialitate în cadrul facultății de medicină“.

— Foarte mulți cititori ne cer amănunte în legătură cu metoda dumneavoastră, reproducă doar parțial în revista noastră. Ce să le răspundem?

— Am elaborat între timp o prezentare detaliată a metodei privind vasodilatația periferică zilnică și totală. Ea cuprinde 17 pagini dactilografiate pe care le-am multiplicat la xerox.]

LIVIU TIMBUS ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Pur și simplu, o reușită

Aleksandr Vampilov. Un om care-i iubea pe oameni — ceea ce-i sentimental și frumos moral; un om care-i și înțelegea pe oameni — ceea ce-i rațional și profund moral. Un dramaturg care a scris doar cinci piese dar a creat un teatru al lui, așa cum Cehov ori Gorki au scris un teatru al lor. Un creator care, murind înainte de a implini 35 de ani și înainte de a isprăvi o operă de care zidirea culturii umane și zidirea umanismului culturii aveau nevoie, ne obligă, în pofida temeinei-cei noastre educații materialiste sau poate tocmai în deplină concordanță cu ea, să blestemăm elevat și să injurăm grosolan destinul. Un scriitor care a lăsat celorlalți confrăți întru vocație și profesie un zguduitor testament — alcătuit din replici, caractere și structuri dramatice — despre necesitatea de răscruce a onestității scrisului, a responsabilității scrisului față de oameni, viață și realitate. Un dramaturg cu care publicul se înfășoară, dar un dramaturg care nu se mai poate întâlni cu publicul. O personalitate, de fond și cu șansă de perenitate, care n-a fost înțeleasă decit, nedrept, după moarte. Un dramaturg care s-a alăturat tragic personajelor sale dramatice.

În țara noastră, numele, istoria și dramaturgia lui Aleksandr Vampilov au izbucnit datorită Teatrului tineretului din Piatra Neamț, care a avut în scenă, în premieră absolută, piesa *Vara trecută la Ciulimsk*, precum și datorită revistei *Secolul 20*, care a publicat un sintetic și sobru colaj publicistic. Spectacolul de la Piatra Neamț, dincolo de meritul inițiativei, al începutului de drum, îl are pe acela al maturității artistice. Semnatarul regiei, Emil Mandric, spre deosebire de colegii de breaslă sovietici (de pildă, Gheorghe Tovstogov) care au pus accentul pe drama unui personaj sau altul al piesei (fie Valentina, fie Samanov), a optat — și eu, unul, cred că înțelept a ales, a optat — pentru portretul dramatic colectiv al lumii triste, neliniștite, zbuciumate și învinse din Ciulimskul simbol al vieții meschine de provincie, dar mai ales simbol al vieții celor care, în paralel și vecinătate cu oamenii care reușesc în viață, eșuează în viață, eșuează nici pur și nici simplu, simbol al vieții celor cărora nici măcar sinuciderile nu le reușesc. Emil Mandric, cu hături profesionale ferme dar și minuie cu discreție, și scenograful arhitect Dan Jiti-anu (care a gândit și desenat un decor funcțional și sugestiv, simplu și frumos) i-au ajutat pe actorii distribuției ca, fiecare în parte, să-și construiască portretele individuale care-l alcătuiesc pe cel colectiv. Și-așa, Corneliu Dan Borcia, Catrinel Paraschivescu, Cornel Nicoadă, Eugenia Balaure, Traian Pârlog, Cătălina Popescu, Valentin Uritescu, Constantin Gheneșcu, Alexandru Lazăr au creat — cu profesionalism dar și cu poftă de joc — nouă personaje, nouă portrete memorabile, nouă eroi din nouă oameni banali.

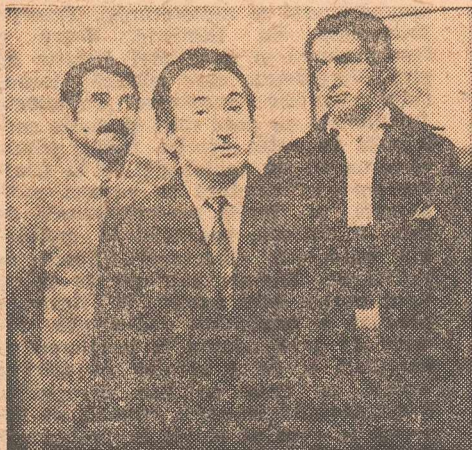
E adevărat, și regizorul și unii actori au mai fost, pe ici pe colo, ironici cu personajele și slăbiciunile lor omenești, dar, ceea ce-i esențial!, au fost ironici cu măsură, cu bun simț, au fost — potrivit spiritului autorului — ironici nu cu răutate ci dimpotrivă, cu multă, multă dragoste și înțelegere față de oameni.

Un spectacol de la care pleci cu bucuria că și-n provincie există inițiative și artă de virf; un spectacol de la care pleci cu tristețea și reproșul că iar omenirea cea lucidă a teatrului secolului 20, pătratul patru, n-a fost destul de prompt în răspunsul la bătăile de pumn în poarta Teatrului, răspuns pe care îl datora unui artist mare, totuși muritor de rând.

NELU IONESCU ■

INSTANTANEE

Trei bărbați și toți trei servesc pictura: CONSTANTIN BACIU, DAN HATMANU, VAL GHEORGHIU



CRONICA FILMULUI

„Prima pagină“

Desigur că o bună parte din cei ce au văzut acest film american l-au recunoscut — în rolul ziaristului „vedetă“ a presei de scandal americane de pe la sfârșitul veacului trecut — pe celebrul comic (comic de o factură cu totul aparte) Jack Lemmon, cel prezent pe ecranele noastre acum mai bine de zece ani prin filmul „Apartamentul“. La fel s-au bucurat de reînținirea cu Walter Mathau (în film, directorul ziarului). Puțini însă știu că regizorul acestui film — film care în anul trecut a obținut două premii, pentru scenariu și regie, la un festival internațional — în contrast cu prospețimea, vioiciunea cu care își conduce acțiunea, modul diabolic de a te face să te prăpădești de ris în preajma unei spinzurători ce-și așteaptă „oaspetele“ — acest clasic al cinematografului, pe numele său Billy Wilder, împlinește anul acesta respectabila vîrstă de 70 de ani.

Comedia aceasta — evident o farsă, dar o foarte tăioasă farsă la adresa unei prese preocupată doar de a obține spectaculosul, de a satisface bolnăvicioasa curiozitate umană de a cunoaște pînă în amănunt împrejurările cele mai tragice, mai oribile, mai dure prin care trece un om aflat în situație-limită și cu care, dealtfel, nu are absolut nimic comun, acesta fiind sau nu vinovat — comedia aceasta, așadar, care face din sinistru zgomot al sacului de plumb căzînd în timpul probei de rezistență a lațului nou instalat un leitmotiv comic; comedia asta a cărei acțiune se consumă în decursul unei singure nopți, în care paharele cu whisky ale ziaristilor sînt răcite cu gheața adusă de către femeia de serviciu de la morga închisorii — filmul acesta, oscilînd permanent între sinistru și comic nebun, prezintă poate unul dintre cele mai „tinere“ filme ale acestui veteran al cinematografului: tinăr în sens de prospețime, de actualitate — căci presa occidentală este departe de a fi părăsit aceste metode aspru criticate în film — în sens de angajare politică, pînă acum destul de rară și mai ales confuză la acest excelent dealtfel profesionist.

HORIA PATRAȘCU ■

P.S. — Dacă veți viziona filmul la cinematograful „Festival“ — unul dintre cele mai solicitate cinematografe aflate pe bulevard — veți intra în virtutejul, în nebunia ce caracterizează acțiunea pe care o veți vedea pe ecran încă înainte de a se fi stins lumina în sală, adică de la intrare. Oare nu se poate găsi o soluție pentru ca ieșirea din cinematograful „Lumina“, situat alături, să nu se facă exact prin holul de intrare al „Festivalului“, acolo unde se află și cele două permanente aproape cozi la cele două case de bilete ? !



MARCELA SAFTIUC — una dintre primele voci ale folk-ului românesc

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

Teatrul părăsit de la Tomis

La țarmul unei mări care se pregătește să-și primească din nou oaspeții de pretutindeni, în preajma impunătorului hotel „Palas“, o platformă uitată de oameni și de valuri amintește nu numai de două spectacole de teatru realizate cu ani în urmă, ci și de o superbă intenție abandonată. Aici, actorii constănțeni sub conducerea regizorului Gheorghe Jora au prezentat *Medeea și Ifigenia în Taurida*, în spiritul redescoperirii resurselor teatrului antic, al dragostei pentru istorie și peisaj, în acord cu setea de cultură a miilor de oameni adunați pe litoral în timpul verii. Comentariile pe marginea reprezentațiilor au fost, la vremea lor, unele prea entuziaste, altele prea aspre. Toată lumea a aplaudat însă formula și se anunța un început promițător, susceptibil de îmbunătățiri.

Asemenea spectacole cu capodopere milenare nu mai înseamnă, cum se știe, o noutate: ele sînt în centrul unor manifestări teatrale, de larg răsunet, în toată lumea. Aici, în portul Tomis, ele reprezentau un punct de vedere românesc pentru încadrarea în peisaj și ambianță a pieselor amintite. Gest cu semnificații deosebite pe litoralul atît de legat de lumea antică.

Reînvierea spiritualității unor locuri străvechi ar putea modifica substanțial sensul turismului în acest colț de țară, sporindu-i coeficientul cultural și artistic, factor deloc neglijabil, ba chiar de o accentuată pondere în organizarea vacanțelor. Din păcate, cele două spectacole au rămas singulare iar platforma de la Tomis continuă să amintească muștrător de inițiativa părăsită.

Nu prea departe de ruinele teatrului închis, în holul Teatrului de dramă și comedie din Constanța, s-au dezbătut, timp de o zi, în urmă cu cîteva săptămîni, multiplele înfățișări ale vieții artistice în timpul verii, pe litoral și nu numai acolo. Erau prezenți factori de responsabilitate

culturală din toată țara. S-a amintit cu acest prilej de teatrul Eladei cu resursele sale inepuizabile, de piesele încă necercetate de traducători și pe care talentul actorilor și eternitatea peisajului le pot reinvia cu accentele puternice ale actualității, în fața unui numeros public (cam două milioane de posibili spectatori vin în fiecare an aici).

Deciziile luate la colochiul consacrat problemelor stagiunii artistice estivale sînt bune, concrete, oferă perspective și dau speranțe și pentru redeschiderea teatrului de la Tomis.

C. ISAC ■

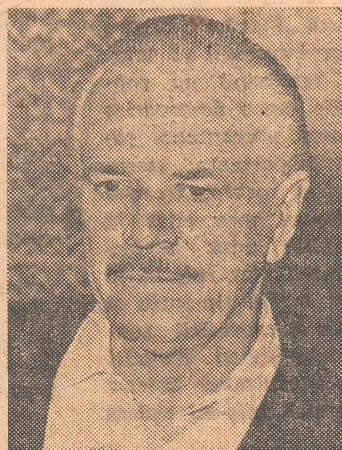
Cine, ce, unde, cînd ?

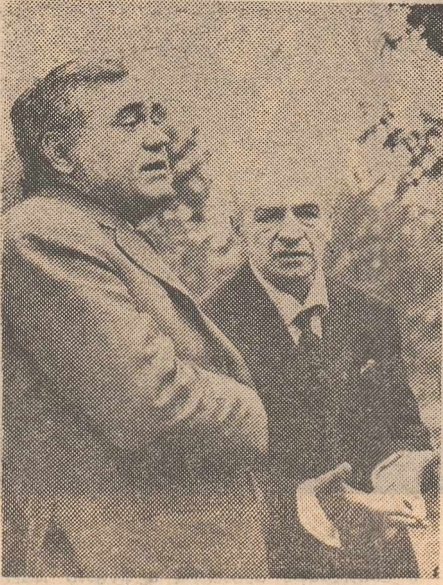
● O tinără speranță a muzicii folk este Denisa Ionescu, studentă în anul I al Facultății de metalurgie a Institutului politehnic din București. Printre cîntecele de succes ale interpretei se numără „Mi-e leagăn pămîntul țării“ de Aureliu Comănescu și „Pod peste suflet“, compoziție proprie pe versuri de Marin Sorescu. Sînt cîntece pe care interpreta le-a imprimat de curînd în studiourile Televiziunii ● „Casa părintescă“, „Păstel de iarnă“, „Cîntec pentru Ana“ — sînt cîteva din compozițiile semnate de Cornel Fugaru, animatorul formației *Sincron*. Pe masa sa de lucru se află terminate alte noi cîntece, cum ar fi: „Tie, omule“, „Prometeu“, „Stele-n cer“, „Am 16 ani“ ● Formația „Academica“ a Centrului Universitar București (compusă din Mircea Romcescu, Elekes Mihai, Tolea Constantin, Răducu Constantin), laureată a Festivalului național al artei studentești, ediția a X-a, a făcut recent noi înregistrări în studiourile Radioteleviziunii, cu piesele „Mesajul planetei Omega“ și „Primăvara“, ambele compuse de Mircea Romcescu ● Pentru stagiunea estivală, Teatrul satiric-muzical „Constantin Tănase“ pregătește o croazieră muzical-distractivă cu „Nava Boema“, o revistă scrisă de Aurel Felea și Puiu Călinescu. Coregrafia lui Cornel Patrichi se va desfășura în cadrul scenografic semnat de Doina Levintă. Regia apartine lui Bițu Fălticeneanu. Cîntăreții care vor interpreta cîntecele compuse de Petre Mihăescu pe versuri de Ovidiu Dumitru sînt Mihaela Oancea, Jeanina Matei, Aurelian Andreescu, Jean Păunescu.

GH. E. MARIAN ■

Actrița SILVIA POPOVICI atunci KISS JENŐ, un poet care a descoperit „continentul cînte-cului“

Eseistul și istoricul literar Istorical literar ADRIAN MARINO sau bucuria lecturii ALEXANDRU BALACI a implinit 60 de ani





Doi mari actori, două modalități de interpretare diferite: DEM RĂDULESCU și EMIL BOTTA

Rodnic zbucium

Scurtul popas de la Deva mi-a prilejuit, ca de obicei, plăcute surprize, reconfortante constatări.

Impresionanta Casă de cultură a sindicatelor trăiește însuflețirea caracteristică marilor zile. Nenumărate grupuri de tineri și tineri veseli, frumoși, răspîndesc voia bună în așteptarea ultimei repetiții a spectacolului „În pas cu timpul...”, omagiu adus Congresului educației politice și al culturii socialiste.

Insemnata manifestare a artiștilor amatori de pe meleagurile hunedorene a fost realizată prin colaborarea așezămintelor culturale, a școlilor, a organizațiilor de tineret ale U.T.C.-ului, a formațiilor caselor de cultură din sectorul așezămintelor culturale sprijinite de către sindicate (prin corul corpului didactic) etc., în strînsă legătură cu radioteleviziunea, care și-a trimis specialiștii pentru a opera ultimele rectificări corespunzătoare exigențelor cerute de micul ecran.

— În cazul de față — mă lămurește unul dintre specialiștii bucureșteni — noi nu facem decît să preluăm un spectacol, contribuind cu asistența regizorală și redacțională...

Tochmai această „asistență” este o cheazăie a stilului serios de muncă adoptat în vederea unei cit mai bune reușite. Impresionant, felul în care s-a desfășurat munca pentru primele rețușuri aduse spectacolului printr-o amănunțită și serioasă analiză la care au luat parte personalitățile locale ale vieții artistice și culturale, în frunte cu președintele Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă.

— Participă 2 000 de artiști amatori care se perindă pe scenă, oameni între 7 ani și 73, citi numără cel mai bătrîn corist. La un moment dat, scena cuprinde 600 de artiști. Îmi șoptește cineva.

Trebuie să subliniez că, deși numărul celor prezenți este atât de mare, nu am avut sentimentul supărător al aceluși „teribilism” ce își face unora loc în împrejburări asemănătoare. Prin cumpătare, desfășurarea forțelor artistice

de amatori de la Deva s-a produs decent, echilibrat, plăcut.

Prezența grupurilor folclorice (dintre care cel al vestitului liceu pedagogic) s-a încadrat perfect în intenția organizatorilor care — alături de muzica patriotică, muzica corală, a reușitelor dansuri tematice (din tradițiile vieții muncitorești locale), trecînd prin muzica simfonică, semisimfonică pînă la muzica ușoară — au ținut să marcheze, prin jocurile și cîntecele populare ale regiunii, permanența ce trebuie neclintit să stea la baza realizărilor înnoitoare arte a zilelor noastre.

„În pas cu timpul...” apare ca o sinteză a neostenitei munci, depuse zi de zi, de-a lungul ultimelor decenii, pe tărîmul activității cultural-educative.

Fără să vreau, îmi revin în minte timidele dibuiri, cînd, după Eliberare, au început să se înfiripe primele formații artistice de amatori. Zbucium, nenumărate greutăți care, din fericire, nu au fost zadarnice.

Dacă, asemeni copilului căruia i se pare normal să trăiască o viață plină de mulțumiri și satisfacții la care nu puteau nici măcar visa părinții lui, tinerilor artiști amatori li se pare normală desfășurarea de forțe artistice ca aceea de la Deva (și cele asemănătoare de pe întreg cuprînsul țării), nouă, celor vîrstnici, nu ne este îngăduit să trecem cu vederea uriașul drum străbătut în ultimele decenii întru ridicarea omului la o viață care să-i permită a-și cultiva și dezvoltă genul creator înnăscut.

HARI BRAUNER

CRONICA MUZICALA

Reascultînd „Hamlet”

Se cîntă în stagiunea aceasta la Operă Hamlet, de Pascal Bentoiu. Am ezitat să ne pronunțăm la premiera, nu prea îndepărtată în timp, a acestei noi lucrări cu o muzică atît de densă și care se cerea reascultată, o lucrare scrisă de un compozitor estetician și muzicolog de notorietate. Ascultasem și celelalte două opere ale sale, *Amorul doctor*, după Molière și *Jertfirea Ifigeniei*, operă radiofonică după Euripide. I-am citit și cărțile: *Imagine și Sens*, premiata de Uniunea compozitorilor, una dintre cele mai bune introduceri în estetica muzicală din cîte ne-au căzut în mînă, și *Deschidere spre lumea muzicii*, și ea urmîrînd cu aceeași claritate și forță de convingere inițierea melomanilor în tainele artei lor preferate. Zilele trecute am reascultat Hamlet la Operă, într-o sală nu tocmai plină, dar, oricum, mai populată decît la alte lucrări contemporane originale. Pentru că, din păcate, creația noastră de operă nu a izbutit încă să angajeze cu publicul larg, cu melomanii de toate vîrstele, acel dialog viu, fructuos, capabil să conducă la receptarea deplină a muzicii româneșii, la apariția unor auditori ai ei, care s-o înțeleagă, s-o iubească, s-o caute.

Și dacă există o creație românească de operă contemporană care să merite un public al ei, care să merite o altă soartă, aceasta este cu prisosință Hamlet de Pascal Bentoiu. Căci — indiscutabil — meditația filozofică pe tema destinului realizată cu mijloace exclusiv muzical-dramatice (deci nu muzică la Hamlet, ci Hamlet în muzică) este o mare și importantă operă de artă a zilelor noastre. Atras invariabil de teme mari, fundamentale, ale condiției umane, Pascal Bentoiu le tratează muzical nu ca un compozitor preocupat exclusiv de mijloace, ci ca un gînditor, ca un filozof care n-are pretenția să traducă în muzică ideile, cuvintele, imaginile poetice și care utilizează direct — și cit de greu e acest lucru! — imaginile și „stările muzicale”.

Sînt în opera Hamlet aceste „stări muzicale”, mari nuclee independente care condensează în ele ideile geniului shakespearian. Ascultînd muzica lui Bentoiu, ea poate trezi în noi o anumite stare, ne poate recrea (și nu aminti, sublinia, sugera) „poezia, adîncimea psihologică, vehemența dramatică, semnificația umană și filozofică” din tragedia tristului prinț al Danemarcei, dar nu neapărat legate organic de coordonatele spațiale și temporale în care le-a imaginat bătrînul Will. Opera Hamlet este o operă contemporană, vorbește despre noi, despre omul zilelor noastre. Și, deși foarte intelectuală, pentru că în compoziție Bentoiu rămîne același fin și profund gînditor ca și în scrierile sale, muzica se relevă mai mult decît „plăcută” la ascultare, are o anumite frumusețe a ei, austeră, modernă, trezește un deosebit interes precum și dorința de refacere a acutului audicienței.

Am reascultat-o cu plăcere și din nou atenția noastră nu s-a putut concentra asupra mijloacelor de expresie ale compozitorului, unele dintre cele mai moderne: aleatorice, seriale, politonale ori electronice; pur și simplu ne-am lăsat furaji de vraja muzicii, cuceriți de poezia sa, de durerea izvorită din acel minunat instrument care este vocea umană.

Au contribuit la această vrajă, la acest complex efect, nu numai muzica, ci și montarea deosebit de suplă și modernă a lui George Teodorescu, în costumele și decorurile lui Roland Laub, care împreună cu ingenioasele jocuri de lumini semnate de Ion Cotiră și cu magistralul duel kendo desenat de Mihai Stan (cunoscutul actor) alcătuiesc un cadru aproape străaniu, spațial și atemporal, al preumanelor infruntări de conștiință, de oriunde și de oricînd. O contribuție majoră au avut și tenorul Florin Diaconescu, soprana Silvia Voinea, basul Adrian Stănescu, mezzosoprana Vericina Gărbu și ceilalți interpreți care și-au pus glasurile lor frumoase, educate în bel-canto, în slujba unei partituri evasiinstrumentale, extrem de dificilă, bineînțeles, dar atît de acut-expresivă. Merită relevat aportul dirijorului Paul Popescu, desfășurînd un travaliu energic și lucid de scriere și restituire, supunînd orchestra Operei la un dificil exercițiu de reacomodare cu o partitură atît de complexă (cu orchestrație savantă și o percuție luxuriantă), pe care o cîntă atît de rar. Și, bineînțeles, nu trebuie uitat admirabilul cor condus de Stelian Olariu, personaj cu funcții muzical-dramatice multiple, dar căruia în finalul operei i-am fi dorit o participare scenică mai nervoasă, mai dinamică.

Hamlet de Pascal Bentoiu este o operă ce se cuvine a fi reascultată. Dar într-o sală plină.

NICOLAE SPIRESCU

Muzică pentru copii

Organizarea în sala Radio a unui concert situat sub genericul „Lumea copiilor și muzica” are o semnificație elocventă în ceea ce privește preocuparea care există aici pentru crearea unor posibilități de manifestare amplă a micilor muzicieni în devenire, ca și a unor posibilități de remarcare și depistare de talente aflate încă la o vîrstă fragedă. S-au executat lucrări semnate de Liviu Comeș, C. Nottara, T. Popovici și Liviu Glodeanu. Cîntă a ascultat Suita pentru suflători, percuție și cor de copii de Liviu Glodeanu a avut ocazia să remarce grația și spontanitatea acestei muzici ce se adresează copiilor (dar nu numai lor), atribute ce provin evident din contingențele cu creația noastră folclorică. Varietatea formulilor ritmice — complicate, dar pe care copiii le cîntă cu mare plăcere și mai ales exactitate — savoare lor stenică, caracterul ludic pe care îl imprimă lucrării vizînd pătrunderea în specificul de receptare al celor mici, vorbesc cu claritate despre posibilitățile de excepție pe care folclorul nostru le oferă celor ce se preocupă de muzica pentru copii. Iată de ce ne permitem să sugerăm că ar fi bine dacă s-ar găsi o formă de stimulare și difuzare amplă a muzicii de acest gen. Ciștigul ar fi mare pe toate planurile, ne referim la copii, la pedagogi și în egală măsură la public.

În cadrul concertului desfășurat în sala Radio au evoluat, cu talent și muzicalitate, vechea noastră cunoscută Radu Postăvaru, Florin Olmazu, Gerard Cadecian și mulți alții. Prezența corului de copii al Radioteleviziunii a reconfirmat și ea nivelul excepțional de interpretare cu care ne-a obisnuit.

Și pentru că am vorbit de generozitate, nu putem să trecem sub tăcere aportul dirijorului Iosif Conta și al orchestrelor Radioului.

DAN ANGHELESCU

CRONICA DISCULUI

„Zece pași” înainte făcuți de F. F. N.

Se află în magazinele de specialitate un nou disc L.P. de muzică pop, „Zece pași”, aparținînd formației F.F.N. (Formația fără nume), care se prezintă astfel în fața pu-

blicului cu o nouă și concludentă carte de vizită (S.T.M. E.P.E. 01184). Ce reprezintă acest disc în muzica noastră tînă ră? El probează edificator existența unei formații ajunsă acum la deplinătatea mijloacelor sale de expresie muzicală și pe care știe să le folosească nu doar ca un scop în sine, așa cum din păcate mai înțeleg să practice muzica pop unele dintre formațiile noastre, mult prea atente la cucerirea hard-rock-ului de peste ocean, ci ca expresie vie, sensibilă a unui univers de simțire și gîndire propriu muzicienilor noștri. Melomanul curios care cumpără acest disc are plăcută surpriză să descopere astfel o muzică plină de interes, antrenantă și desigur ținînd cont de noutățile în materie de muzică pop, dar, în același timp, mustind de viață, de bucurie, de sensibilitate. Se cîntă „Cetea noastră”, se exprimă dorințele frenetice de viață („Soare de-as avea”) Linile melodice sînt simple, clare, ritmul bine susținut, orchestrația în manieră pop nu e cu nimic mai prejos decît a oricăror formații cu pretenții mai mari.

Cei cinci membri ai formației, Gabriel Litvin (voce, chitară, sintetizer), Silviu Olaru (chitară bas), Cristian Madoclu (voce, percuție), Florin Dumitru (baterie) și Doru Danciu (voce, flaut, blockflote, muzicuță) dovedesc frumoase însuși individuale și izbutesc cel mai adesea să se integreze într-un sound unitar, expresiv.

Cu „Zece pași”, Formația fără nume face într-adevăr zece pași înainte iar muzica pop românească — încă unul.

DUMITRU TECU

Cartea muzicală

De curînd au apărut două cărți de muzicologie, de o indiscutabilă valoare: *Muzica simfonică modernă contemporană (1930-1950)* de Wilhelm Berger — în cadrul Editurii muzicale — și *Jocul permanențelor* de Ada Brumaru — în cadrul Editurii Eminescu.

Cartea binecunoscutului compozitor Wilhelm Berger este un minunat ghid al muzicii noi, tratînd perioada 1930-1950. În secțiunile ei, construite cu migală unui geometru, dar cu harul creatorului „narcotizat” de mirifica lume a Euterpei, se remarcă analize profunde, pornindu-se de la solide ipoteze, trecîndu-se prin convînștoare și ample demonstrații și ajungîndu-se firesc la limpide concluzii. Putem vorbi de un muzicolog în adevăratul sens al noțiunii, a căruia sete de frumos izvoare din adîncul unui suflet pur, calm și alb ca o ie... Dacă adăugăm la toate acestea și iubirea pentru spiritualitatea românească și, nu în ultimul rînd, considerațiile adine umaniste, departe de speculațiile sterile și „reverie deșarte”, avem imaginea unui autentic muzician, care ar spune simbolic, cu o emoționantă sinceritate, asemenea poetului: „...nu-i lumină mai curată ca Patria”...

În *Jocul permanențelor* — culegere de inspirate eseuri ale Adei Brumaru — se urmărește o corelație subtilă între muzică, plastică și literatură. Întîlnim referiri la Monteverdi, Beethoven, cu sugestivul subtitlu: „Auziți clopotul?... Schimbare de decor...” la Wagner — cel care, ca și Beethoven, a demonstrat că „muzica este o revelație mai înaltă decît filozofia...” — la cel ce avea „geniul gustului”, Claude Debussy, la spiritul doînit al lui George Enescu, la Arnold Schönberg, tulburat adesea de un romantism disperat, trecînd apoi înangoasă, ca apoi să se înseneze ca o „bucurie curată” și la Igor Stravinski, cel ce considera că avem o datorie față de muzică: să o inventăm!

DORU POPOVICI

Curier muzical

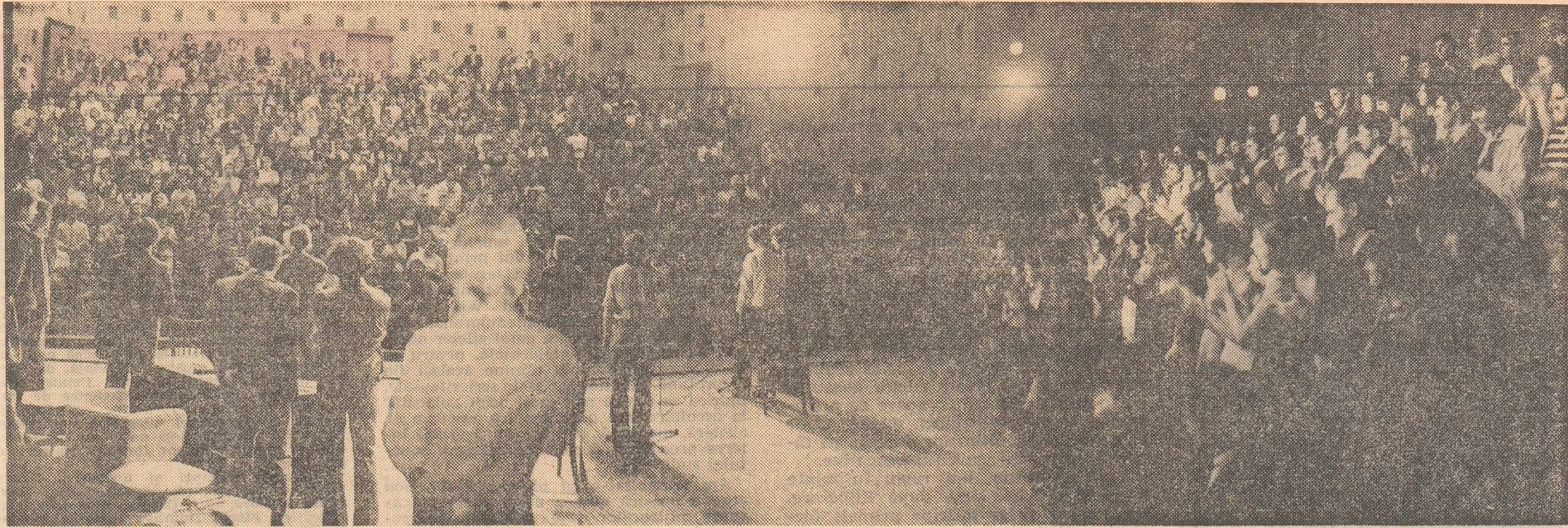
RĂZVAN HARITONOVICI — Roman: Reținem din scrisoarea dumneavoastră atît de lungă, invitația adresată ceneaciului de a poposi și la Roman, unde vom găsi, ne asigurăm, — și vă credem — „cel mai minunat public”. **ANGELA ADAMACHE — Brașov:** Scrisoarea a sosit prea tîrziu; oricum, vă invităm la una din viitoare sedințe ale ceneaciului care se vor desfășura în București. **BEATRICE OLARIU — Victoria:** Am înregistrat și invitația dumneavoastră. **FLORENTINA CORTEZ — Iași:** Multumim pentru mișcătoarele cuvinte. Așteptăm vesti. **ADRIAN DRAIA — Sibiu:** Vă putem prezenta la sediul redacției în fiecare zi, între orele 9-15, bineînțeles; este de preferat însă să luați înții legătura telefonic (int. 1606). **IOSIF FEZER — București:** Am primit textul original la valsul „Valurile Dunării”, text descoperit de dumneavoastră în arhivele Bibliotecii Centrale de Stat. Transmițem totodată invitația și dorința dumneavoastră ca George Sbărcea să scrie o carte închinată căpitanului Ioan Ivanovici și valsului său pe care l-ați ascultat prima oară în 1966 la Brăila, cu o superbă elevă de liceu, Rodica, prima iubire și care astăzi vă răscolește dureros amintirile, rînilor... **MELANIA URSEI — București:** Noi nu expedim prin poștă texte de muzică folk. Din cînd în cînd publicăm în paginile revistei textele unor asemenea cîntece reprezentative. **MIHAI IORDĂNESCU — Chișinău:** Sînteti oricînd bineveniți în ceneaciul nostru. Citiți din vreme anunțurile publicate în revista privitoare la ceneaci pentru a ști exact data desfășurării manifestărilor lui. **DANA SOCEANU — București:** Sînt de așteptat și alte discuri de muzică folk. Dealtfel am transmis conducerei Electrecordului — care s-a arătat receptivă — propunerea pentru editarea unei serii de discuri cu muzică folk din Ceneaciul Flacăra al tineretului revoluționar. **CRINU HOLLINGER — Bechet:** Sînteti invitatul nostru la una dintre viitoare sedințe ale ceneaciului.

COSTACHE S. IONESCU

Poetul IOAN ALEXANDRU la Cumpăt

DINU COCEA la premiera filmului său. Instanta amină pronunțarea, despre care critica nu a aminat să se pronunțe.





La Craiova, cererea de bilete a fost enormă chiar dacă s-au ținut 5 ședințe de lucru

Cronica (151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161)

CRAIOVA, 8 Iunie: În orașul Craiova, locul primei ieșiri din București a cinaclului nostru (toamna anului 1973), cererea de bilete a fost enormă chiar dacă s-au ținut cinci ședințe de lucru. Organele județene de partid și U.T.C., gazde generoase și pline de afecțiune, au asigurat condiții desăvârșite pentru fiecare spectacol reușindu-se ca, în ciuda enormei cereri de bilete cum spuneam, ordinea și disciplina să fie asigurate nu cu miliția sau alte organe specializate, ci grație muncii politice atent, corect și priceput desfășurată de aceste organe. Din acest punct de vedere, Craiova a fost locul cel mai propice pentru un fapt artistic.

Odiinoară suspendat din cenaclu exact aici, Gheorghe Gheorghiu deschide seara cu **Poveste veche**, cîntînd frumos, însuflețit și însuflețitor. Excelent primit este Mihail Stan care, pentru prima dată, recită **Minunea**, execută și câteva figuri de pantomimă. În interpretarea lui Mihail Onu, **Imn**-ul (versuri Adrian Păunescu) apare ca fiind modul deschis și curajos al tineretii de a-și revendica și susține drepturile care țin de esența conștiinței și sufletului său. Cu **Cozma Răcoare**, Evandro Rossetti face din nou un mare succes, ajutat și de prezența cu vioara a lui Alexandru Dobranchi. În trecut fie spus, el, Alexandru Dobranchi, a dovedit că apartenența la un grup (alături de Karol Horvath și Erika Jozsa) nu exclude participarea alături de colegii săi de cenaclu, ci dimpotrivă. Dealtfel, grupul lor (**Noi, muritorii, Nunta, Pasărea**) a interpretat strălucit într-o sală cuprinsă legitim de starea aplauzelor. Cîntecele de factură lirică **Dor de mamă și Rănitul dintre linii** ale lui Mircea Bodolan obțin și aici un mare și binemeritat succes. Formidabili sînt Gabriel Iencec și Gelu Colceag în **Balada păgubosilor**, ei înșiși un fel de păgubosi din moment ce, după repetate dovezile de talent și seriozitate, nu sînt angajații permanenți ai vreunui teatru. Florian Pittiș și Adrian Păunescu, un cuplu ce se impune tot mai mult, scot totul din **Inscripție pe piatra de hotar și În Mai** (Nicolae Labiș). De la îndemnul final al poeziei lui Labiș — să sorbim și tot ceea ce ne învață părinții — se trece legitim și inspirat la **Repetabila poezie**. Ni s-a adus aminte, celor de pe scenă și celor din sală, că pînă aici ne-au adus părinții, ei care fac pașii prea mici după ce l-au făcut pe acela mare — ne-au adus pe lume. La fel destinate simțirii, la fel profund și irevocabil omenestești au fost **Ai, hai** (Doru Stănculescu) și splendidele cîntece ale Marcellei Saftiuc (**Fiii lacrimilor tale**, **Cîntec de vară pentru toate anotimpurile**, **Omaelun**). Insoțit de Florian Pittiș în **Lordul John, Constantin și Veronica**, sau **lingur (Mielul, Dulce Românie)**, Mircea Vintilă face și aici proba marelui său talent. Înainte de **Bade Ioane**, actorul Florin Tănase, tot mai familiarizat cu textul, recită poezia **Trîșea** a lui Tudor Arghezi. Valeriu Penișoară, a cărui comportare dovedește că satele noastre sînt leagănul unor virtuți morale și spirituale permanente. Iși cîntă simțit **Cuvîntul lui Roată la Divan** — un posibil cîntec pentru Epopea națională, după părerea membrilor cenaclului nostru. Împreună cu sala, în cadrul unui spectacol extraordinar, greu de uitat, Adrian Păunescu recită **Un cîntec** dedicat cîrmaciului destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și **Da, mai avem**. Fără să fie nevoie să se întreacă pe sine, Florian Pittiș a recitat excelent poezia **Ce este viața de Nichita Stănescu**. Gelu Colceag, Gabriel Iencec, Florin Tănase (**Balade și romanțe**), Mihail Stan (**Cine mai merge**, versuri Ion Nicolescu), Evandro Rossetti (**Cozma Răcoare și Dacă te afli în Europa**, versuri Adrian Păunescu), Adrian Ivanitchi (**Amiaza și Ploaia care va veni**), Doru Stănculescu (**Fără petale**) reușesc să fie foarte buni într-un spectacol, repet, extraordinar. Marele câștigător al Premiului primăverii pentru muzica tinăra, Nicu Alifantis, susține un scurt, mult prea scurt recital: **De-aș avea, Decembrie, Postalionul** și închide minunata seară cu **Imn** pe versuri de Ion Ni-

colescu, a cărui interpretare, de ce să nu spunem, este excepțională. A fost un spectacol-triumf.

CRAIOVA, 9 Iunie: Cei 1000 de spectatori din sala cinematografului „Patria” se însuflețesc foarte repede și participarea lor îl determină pe Evandro Rossetti să cînte **Cozma Răcoare** de 4 (patru) ori. Extraordinară a fost, de asemenea, participarea la splendidul cîntec **Amiaza** al lui Adrian Ivanitchi, ca o subliniere a faptului că „urechea muzicală s-a născut în județul Dolj”. Ca și în sala altui cinematograf („Arta” din Tirgu Mureș), Alexandru Dobranchi, Erika Jozsa și Karol Horvath sînt în mare formă și refrenul cîntecului **Noi, muritorii** este reluat de 1000 de voci. Dealtfel, Erika Jozsa își mărturisea că în cariera lor cel mai mare succes l-au obținut la Craiova în acest turneu. Și, normal, tot aici s-au simțit cel mai bine. Adrian Păunescu, de-a lungul celor cinci ședințe din județul Dolj, recită împreună cu sala **Da, mai avem, Lumină! Luptă! Libertate!** și obține un val de aplauze recitînd **Copiii de țărani** — una din tulburătoarele poezii sociale contemporane. Bine primit de public ca de obicei, Mircea Bodolan este convingător și exact în **Rănitul dintre linii și Dor de mamă**. La fel Mihail Onu (**Imn**, versuri Adrian Păunescu), Eugen Cristea (pantomimele **În tren și Tehnocrație**), Doru Stănculescu (**Ai, hai și Cum se naște un mit**), Gheorghe Gheorghiu (**Scrisoarea conțesei de Noiltes născută principesa Brâncoveanu**, versuri Octavian Goga). Trei recitaluri merita calificativul excelent: Marcela Saftiuc (**Fiii lacrimilor tale**, **Vint de seară**, **Cîntec de vară pentru toate anotimpurile** — toate trei compoziții proprii), Nicu Alifantis (**Decembre, Postalionul, Buturuga**) și Mircea Vintilă (**Bade Ioane, Hanul lui Manuc, Dulce Românie, Pămîntul deocădată**). Recital de artă poate fi socotit și **Balade și romanțe** al **Reflex-ului Flacăra**, căci pînă și unul dintre ei, actorul Florin Tănase, ridică în timpul prezentării numărului ca un localnic cu gusturi sănătoase despre satiră și umor. În ultimul moment, ora 23.30, au sosit actorii Radu Gheorghie și Florin Zamfirescu. Multumim și pe această cale Marelui Stat Major al Ministerului Apărării Naționale care le-a permis să fie în mijlocul nostru, căci ambii sînt în perioada satisfacerii stagiului militar. Florin Zamfirescu care m-a convingut în acest turneu că merită adjectivul „mare” a recitat **Hanny** (M.R. Paraschivescu) iar Radu Gheorghie execută pantomimă, cîntă superb la vioară, face dovada unui umor de excepțională calitate. Din nou un spectacol foarte frumos în cel mai mare oraș al Olteniei.

CRAIOVA, 10 Iunie, orele 11—14: Mai multe au fost considerentele care ne-au determinat să susținem în Craiova trei spectacole într-o singură zi — fapt înfăptuit pentru prima dată în istoria cinaclului nostru. Cererea enormă de bilete, reușita extraordinară a primelor două spectacole, publicul cald, generos și spiritual. Dar mai presus a fost argumentul de inimă: aici am fost excelent primiti și sprijiniți în începuturi, cînd eram în căutarea unei formule și a unui public. Aici, ca, de exemplu, și la Miercurea Ciuc.

Prima parte s-a constituit într-un vibrant omagiu adus lui Nicolae Labiș. Evandro Rossetti (**Cozma Răcoare**), Gelu Colceag (**Lui Marx**), Adrian Păunescu și Florian Pittiș (**În Mai**) dezvăluie, în modalități diferite, sensurile fundamentale ale poeziei celui care a declarat un război necruțător inertiei, comodității, lașității și oportunistului, celui care a fost perfect integrat, prin opera sa, societății socialiste. Adrian Păunescu a citit un fragment din Cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la închiderea lucrărilor Congresului educației politice și al culturii socialiste, cuprinzînd idei din care se revendică și Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar: „Să nu uitați niciodată, dragi tovarăși tineri, că aveți, în primul rînd, in-

terioritatea de a face totul pentru însușirea și dezvoltarea celor mai înalte virtuți ce caracterizează poporul nostru — dragostea de adevăr, vitejia, pasiunea pentru muncă, hotărîrea fermă de a asigura ridicarea națiunii noastre pe noi și noi culmi de progres și civilizație”. Acest mare moment, manifest de recunoștință al nostru, al tuturor, pentru Partid și Patrie, a cuprins: **Un cîntec, Da, mai avem, Lumină! Luptă! Libertate!** (Adrian Păunescu), **O poezie** de K. Marx și **Slavă comunismului** de B. Brecht (Florian Pittiș), **Ce-ți dorese cu ție...** (Mihail Onu), **Cuvîntul lui Roată la Divan** (Valeriu Penișoară), **Imn** (Nicu Alifantis), **Eroii și Dulce Românie** (Mircea Vintilă), recitalul tinerilor interpreți de formație maghiară Alexandru Dobranchi, Erika Jozsa și Karol Horvath (**Nunta, Pasărea, Noi, muritorii**), **Poveste veche** (Gheorghe Gheorghiu). Foarte bine debutează în cenaclu craiovenii Mihail Ionescu și Doina Mazilu. Dealtfel, ne vor însoți în continuare, în Timișoara, Arad, Sibiu și Rimnicu-Vilcea și doar de ei depinde, de seriozitatea și sîrguința ce le cerem, obținerea calității de membri permanenți ai cenaclului. **Reflex-Flacăra** și inegalabilul Radu Gheorghie dovedesc că în cenaclul nostru umorul de calitate este prezent și chiar reprezentativ. Radu Gheorghie dovedește că o condiție a parodiei, dacă nu cumva este cea esențială, constă în cunoașterea profundă a obiceiului sau subiectului parodiat. În cazul său obiectul se numește vioară. Foarte buni de asemenea Mihail Stan (**Fiindcă există**, versuri Ion Nicolescu), Marcela Saftiuc (**Trăim alți vremi și Vint de seară**), Mircea Bodolan (**Rănitul dintre linii**), Florin Zamfirescu (**Hanny**), Eugen Cristea (**În tren**), Doru Stănculescu (**Cum se naște un mit**), Evandro Rossetti (**Cîntec pentru Românie**), Mircea Vintilă și Florian Pittiș (**Lordul John**), Adrian Ivanitchi (**Amiaza**). Recitalul lui Nicu Alifantis a însemnat și de această dată o înlînire cu muzica tinăra, caldă, generoasă în ideile și sentimente.

CRAIOVA, 10 Iunie, orele 16—19: După o pauză mai mult simbolică, al doilea spectacol din 10 iunie este deschis de Doru Stănculescu cu două din cîntecele sale, printre cele mai frumoase din muzica noastră folk: **Ai, hai și Fără petale**. Prefați de Adrian Păunescu care a recitat câteva strofe din poemul **Lumină! Luptă! Libertate!**, Florian Pittiș, Doru Stănculescu, Evandro Rossetti și Adrian Ivanitchi cîntă **Vinare de vint**, Mihail Stan, Gelu Colceag și Gabriel Iencec spun cu mult talent și haz câteva poezii de Marin Sorescu, după ce înainte îl aplaudaseră și ei pe Gheorghe Gheorghie care a pus pe note poezia **Trandafirul de praf** a lui Viorel Sinpetrean, Mihail Onu și apoi Valeriu Penișoară (au stat dealtfel în aceeași cameră de-a lungul turneului) cîntă două bucăți despre care s-a vorbit și se va mai scrie: **Ce-ți dorese cu ție...** și respectiv **Cuvîntul lui Roată la Divan**. Florin Tănase spune **Trîșea** de Tudor Arghezi și imediat Mircea Vintilă cîntă, firește, **Bade Ioane**. Grupul Alexandru Dobranchi, Erika Jozsa, Karol Horvath, simțindu-se în continuare excelent în Craiova, își cîntă trei piese absolut remarcabile: **Noi, muritorii**, **Pasărea** și **Nunta**. Fără a fi intimidat de aplauzele care au marcat interpretarea frumoasă a lui Mircea Bodolan (**Mătrăguna** și **Dor de mamă**), desigur văd și în el un bun exemplu, Mihail Ionescu și Doina Mazilu recidivează în succes cu **Părinții tăci și De ce povestea morții**, Adrian Ivanitchi, sobru și sigur pe el (citeodată chiar prea sigur), cîntă o piesă de succes a poetului și folkistului Cezar Ivănescu, pe care, din păcate, nu l-am avut printre noi. Una din remarcabilele poezii contemporane, **Puile de vulpe** de Evgheni Evtuşenko, își găsește un profund cunoscător și interpret în persoana actorului Florin Zamfirescu. Sensibilitate înfișită din comun, grație, discreție, muzicalitate — iată câteva caracterizări notale în dreptul Marcellei Saftiuc (**Vint de seară**, **Cîntec de vară pentru toate anotimpurile**). Publicul craiovean, din nou adunat în sala Teatrului Național, primește cu deosebită căldură atît pe Evandro Rossetti (**Cozma Răcoare**) cit și pe Nicu Alifantis (**Imn**), Eugen Secceanu (fragment din **Eternitate locală**) obține un succes asemănător cu al prietenilor săi Gelu Colceag, Gabriel Iencec și Florin Tănase (**Terence și Titina**). La reușita primului

o contribuție deosebită a avut-o Adrian Păunescu, iar la „Reflecși” fotoreportajul Ion Predoșanu. În cazul lui Radu Gheorghie cuvintele nu prea ajuta, deci urmăriți-l! Mircea Vintilă, în continuare bandajat la mînă, se convinge că și la Craiova **Pămîntul deocădată** este cunoscut și iubit. Ca și interpretul, desigur, Adrian Păunescu și celălalt actor prieten al său și al cenaclului, Florian Pittiș recită **Deocădată**, nu. Un bilet din sală este emoționant: „Vrem să spunem **Un cîntec**, dedicat Președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu”. Și poezia a fost spusă într-o atmosferă de mare și puternic entuziasm, s-au spus cuvinte calde pentru marele bărbat al României, îndemn pentru noi toți: era tulburător să vezi o sală de tineri cîntîndu-l pe Eroul de azi al Patriei.

CRAIOVA, 10 Iunie, orele 20—24: Justificate cuvintele lui Adrian Păunescu, înaintea începerii celei de a treia ședințe de lucru, în care spunea că cei mai mulți dintre noi, cei de pe scenă, și o bună parte din sală, sîntem intelectuali. Sîntem intelectuali pentru că muncitorii și țărani ne-au ținut în școli și facultăți. Învățătura este într-adevăr gratuită, dar ea costă sume uriașe, muncite și suportate, cum spuneam, de către stat. Avem deci datoria să dăm înapoi totul, să facem din arta noastră bunuri spirituale de preț pentru cei care ne-au ajutat să fim ceea ce sîntem. Nicu Alifantis cîntă **Imn**, iar cuplul Adrian Păunescu—Florian Pittiș recită **Inscripție pe piatra de hotar și În Mai**. Primul recită apoi cu sala **Da, mai avem**, iar Florian Pittiș o poezie cu adevărat patriotică a tinărului poet timișorean Claudiu Iordache (**Există o țară unde e mai bine?**). Intregesc momentul cu profunde rezonanțe sociale și patriotice Doru Stănculescu (**Avram Iancu**), Valeriu Penișoară (**Cuvîntul lui Roată la Divan**), Gheorghe Gheorghiu (**Poveste veche** și noul său cîntec **Lumină! Luptă! Libertate!**), Adrian Ivanitchi (**Republica**, versuri Claudiu Iordache), Gelu Colceag și Gabriel Iencec (**Balada păgubosilor**), Mihail Onu (**Imn și Ce-ți dorese cu ție...**), Mircea Vintilă (**Pămîntul deocădată**), Nicu Alifantis (**Imn**) și Adrian Păunescu (**Copiii de țărani**).

Chiar și membrii cenaclului nostru s-au deplasat în sală pentru a-l urmări pe excepționalul Radu Gheorghie. Bun cunoscător al mai tuturor instrumentelor muzicale, as al pantomimei, un umorist delicat, tinărul actor trebuie, cred, văzut și pe aile scene și, de ce nu?, pe alte platurii. Cu improvizații care-i onorează, membrii grupului **Reflex-Flacăra** dovedesc că un lucru bine făcut nu plictisește și nu se degradează în timp (**Balade și romanțe**). Meritate și îndelungi aplauze Doru Stănculescu, Karol Horvath, Erika Jozsa, Alexandru Dobranchi ca, dealtfel, și recitalurile „semnate” de Marcela Saftiuc. Nicu Alifantis și Mircea Vintilă. Ne-am despărțit cu greu de Florian Pittiș, catalizator și liant al spectacolelor noastre, plecat în străinătate pentru filmări.

Deci, la Craiova au fost 5 spectacole însumind 18 ore, la care au participat peste 5000 de oameni. Ne propunem să revenim în acest oraș de care se leagă și începuturile existenței cenaclului nostru, oraș în care, pe lângă entuziasm, am înțîlnit și o ireproșabilă organizare, temelii al unor spectacole și încandescente și civilizate. La toate înțînirile au fost prezenți membrii biroului și secretariatului Comitetului județean de partid, ai biroului și secretariatului Comitetului municipal de partid și conducerea organizației U.T.C.

TIMIȘOARA: Nu știu de ce, dar ne închipuim Timișoara ca fiind doar orașul prin care vom trece spre Arad odată plecați din Craiova. Cenaclul de aici nu ne ridică probleme deosebite. Îl ținem și plecăm. Ajunși însă în Sala sporturilor, am găsit un tablou greu de uitat: 3000 de tineri gata să cînte și să recite. Organizația, de asemenea, foarte bună (și promovată!) — într-un cuvînt un loc unde te simți obligat să faci numai lucruri foarte frumoase. Aflăm cu bucurie și emofie că în sală sînt 2000 de muncitori ai fabricilor și uzinelor din localitate și participarea lor fierbînte și de calitate ne face să ne dăm încă o dată seama că sîntem pe drumul exact, că muzica și poezia tinăra și-au găsit atît pe cei care ne inspiră, cît și pe cei cărora li se adresează oamenii — muncii. Tinichigiuil Mihail Onu susține —

după trei luni de prezență în cenaclu — primul său recital între mai mult de 2.000 de colegi de muncă aspră și concetă din Timișoara. Sala a cîntat odată cu el *Imn* și *Ce-ți doresc eu tie...* și l-a urmărit cu interes și în cel de al treilea cîntec: *Baladă pentru Mary*, versuri Cezar Ivănescu. Un alt recital a susținut Mircea Bodolan: *Rănitul dintre linii*, *Dor de mamă* și *Mătrăgana*. Intrebați ca și la o trecută ședință de lucru ținută în Arad ce părere au despre ultimul cîntec, Nicu Alifantis și Evandro Rossetti și-au menținut punctele de vedere: consecvența trebuie și ea apreciată. Karol Horvath, Erika Jozsa și Alexandru Dobranschi își prezintă trei din melodiile de succes, atît în limba maghiară cît și în limba română, într-o sală care i-a aplaudat cu prietenie. Împreună cu sala, Adrian Păunescu recită *Lumină! Luptă! Libertate!*

La *Cozma Răcoare*, sala a participat cu o însuflețire pe care am văzut-o foarte rar, deși bucății acestora nu i-a lipsit niciodată succesul. Alături de Evandro Rossetti, în mare formă, Nicu Alifantis își transformă (temporar) chitara în baterie. Piesa a durat, poate ca niciodată, 20 de minute. Pe acest fond, impresionant și cald, este cîntat *Imnul* lui Nicu Alifantis. Dar în ultima parte a cîntat numai sala, membrii cenaclului devenind spectatori.

Un public atît de rafinat ascultă cîntecul Marceli Saftiuc (*Omaclun, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile* și *Fiii crîmilor tale*) cu sfințenie și multă pătrundere.

Adrian Păunescu și Gabriel Iencec recită împreună poezia *Cine-i mai mare?* de poetul Méliusz József, un patetic apel la înțelegere și colaborare căci nici un popor nu devine mai mare asupra altul.

CINE-I MAI MARE ?

Cine-i mai mare?
Cain l-a ucis pe Abel —
dar nimeni nu devine mai mare
dacă-l doboară pe celălalt.

MELIUSZ JÓZSEF

Improvizînd tot timpul, deci de la un spectacol la altul, în funcție de posibilitățile scenei, sălii și, de ce nu?, ale publicului, Radu Gheorghe obține ropote de aplauze. Cu virtuozitate, el execută folosindu-se de chitară *Broasca testoasă*, *Balada lui Fărîmîță Lambru* și *Cîntec country*. Tot el execută pantomimă la cîntecul *Lordul John* al lui Mircea Vintilă și o face extraordinar deși n-a repetat decît 15 minute. Într-o unilate devenită aproape perfectă, Florin Tănase recită *Trișca*, iar Mircea Vintilă cîntă *Bade Ioane*. După sumare indicații de regie (regizor Adrian Păunescu), sala împărțită în două cîntă alături de Mircea Vintilă *Mielul* creînd senzația de stereofonie. În continuare, *Pămîntul deocădată*, marele cîntec al ultimului an, evidențiază din nou excepționala muzicalitate a sălii.

Despre recitalul lui Nicu Alifantis se pot spune trei lucruri: a cuprins *De-aș avea*, *Buturuga*, *Decembre*; a fost excelent; la pupitul de lumini s-a aflat Adrian Păunescu.

După *Da, mai avem și Imn* (Nicu Alifantis), se cîntă de o parte și de alta „La mulți ani” și Adrian Păunescu spune în numele nostru, al tuturor: „Un public excelent și un spectacol excepțional. Ne-am aflat în fața unui munte de oameni pe care nu-l vom uita multă vreme”.

ARAD, 12 Iunie: Am revenit la Arad conform promisiunii, și generosul public cît și dorința de autodepășire a membrilor cenaclului au condus la două spectacole cu nimic mai prejos decît acelea de la Craiova și Timișoara. Patru au fost după părerea mea momentele importante ale primei serii din Arad: cele trei recitaluri ale lui Radu Gheorghe, Marcela Saftiuc, Nicu Alifantis și excepționalul



Marele cîștigător al Premiului primăverii, Nicu Alifantis

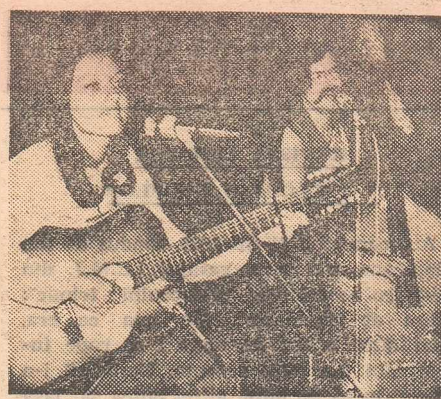


Mircea Bodolan și Mihai Onu în pragul consacrarii

succes al cîntecului *Cozma Răcoare*, în fapt o adevărată mitologie românească. Foarte buni au fost și ceilalți membri ai cenaclului, toți întrunind condițiile ce se cer unor artiști angajați și responsabili ai generației pe care o reprezintă. A fost prezentă din nou eleva Maria Coroiu, care la xilofon a interpretat *Hora Staccato* de Grigoraș Dinicu, prelucrare Heifetz. Tot la Arad s-a întîmplat și un lucru regretabil: Mircea Vintilă a plecat din timpul spectacolului și nici nu a mai fost prezent în restul turneului.

ARAD, 13 Iunie: Și cel de-al doilea spectacol desfășurat la Arad poate fi calificat ca excepțional avînd în vedere atît repertoriul, cît și participarea celor din sală. Cu foarte mare greutate s-a reușit ca spectacolul să se încheie la ora 1 noaptea. Debutanții Mihai Ionescu și Doina Mazilu au susținut un mult aplaudat recital și la sfîrșitul acestuia Adrian Păunescu a solicitat părerea celor de pe scenă despre valoarea lucrărilor pe care le fac în cenaclu tinerii craioveni. Evandro Rossetti: Ei au adus lucruri noi în cena-

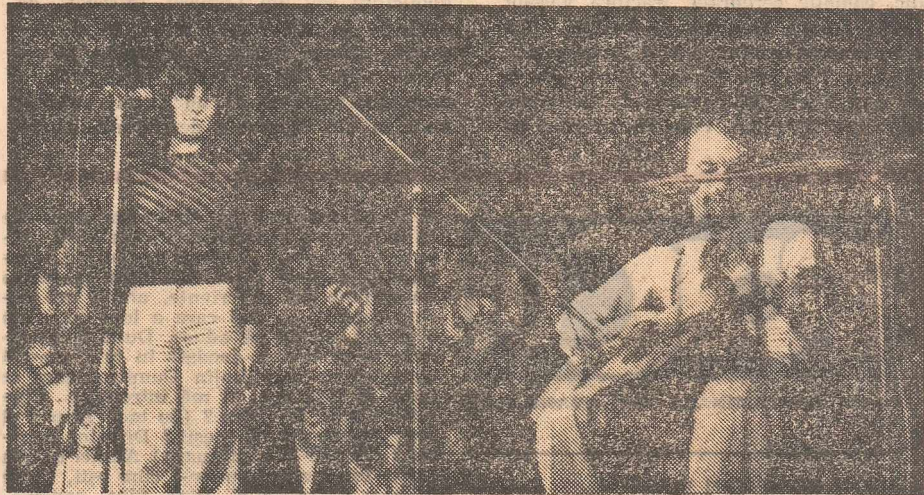
clu și mi se par extraordinari. Gelu Colceag: Cîntă ciudat de frumos. Nicu Alifantis: Cîntă foarte frumos, dar nu le-ar strica să fie mai relaxați. Adrian Păunescu: Mi se pare că tot ceea ce fac este interesant. Dealtfel, nu mă miră, pentru că sînt din Craiova. Marcela Saftiuc: Cîntă într-adevăr frumos, dar unul dintre cîntece (*Odată, doi copii*) nu mi-a plăcut. Adrian Ivanîchi: Unul dintre cîntece mi se pare extraordinar (*Odată, doi copii*) iar celelalte foarte bune. Sînt convins totuși că una dintre melodii este împrumutată dintr-o operetă foarte cunoscută. Întrebat care este opereta, Adrian Ivanîchi a răspuns cîștit că nu-și aduce aminte. Doru Stănculescu: Să nu uităm, înainte de a acuza de plagiat, că în muzică există doar 7 note. Tot Doru Stănculescu a reușit să interpreteze destul de necorespunzător, ca să folosesc un eufemism, cîntecul său *Ciprul*. Lipsit în continuare de Mircea Vintilă, cenaclu s-a desfășurat cît se poate de bine, iar un bilet primit ar trebui să-l pună pe gînduri pe talentatul cîntăreț: „Nu-l vrem pe Mircea Vintilă, ci *Pămîntul deocădată*”. Destul de trist bilet, dar rigurile spectacolului ne-au obligat să oferim cîntecul, interpretat, exact, de Adrian Ivanîchi și Evandro Rossetti. După ce în primul spectacol s-a făcut remarcant recitînd o poezie de Ion Nicolescu, Mihail Stan a fost cu adevărat monumental în cel de-al doilea, recitînd *Mistrelul cu colți de argint*, de Ștefan Augustin-Doinas. La al doilea spectacol, Radu Gheorghe a trecut de la vioară la pian, reușind lucruri tot atît de formidabile. Au debutat bine în cenaclu Della Iliasa și Vasile Oprea, cu cîntecul *Inel de*



Nicăieri nu am avut un succes atît de mare ca la Craiova, spun la unison Carol Horvath și Erika Jozsa

dintre cîntecurile reprezentative ale tinerei generații.

SIBIU, 14 Iunie, orele 20—2: Exact o oră a stat în scenă Radu Gheorghe, fiind nevoit să audă din partea colegilor săi de cenaclu lucruri ca acestea: Alexandru Dobranschi: Foarte mare artist și foarte bun instrumentist. Gelu Colceag: După părerea mea, este un artist de excepție, reușind să nu se repete niciodată. Fără a dori să-l jignesc, consider că este un adevărat fenomen al naturii. Îl rog din nou să nu se supere, dar sînt convins că are o clasă mondială. Erika Jozsa: Este un



Foarte bine debutează în cenaclu craiovenii Doina Mazilu și Mihai Ionescu

logodnă. În încheierea serii, s-a cîntat din nou *Cozma Răcoare*, al cărui refren în ore de noapte a sunat emoționant și chiar patetic: *Fie Aradul inima mea*.

SIBIU, 14 Iunie, orele 16—19: Acest spectacol a fost oferit tinerilor militari din municipiu, care, între altele fie spus, s-au remarcant printr-o acută sensibilitate și desigur printr-o disciplină care nu le-ar strica nici unor civili din cenaclu. De mare audiență la public s-au bucurat lucrările prezentate de Marcela Saftiuc, Radu Gheorghe, Florin Zamfirescu, Evandro Rossetti, Mihail Stan, Valeriu Penișoară și Adrian Ivanîchi. După ce la jumătatea spectacolului a declarat, inspirat, că „acest spectacol riscă să fie excepțional”, Adrian Păunescu a recitat împreună cu sala *Da, mai avem, Lumină! Luptă! Libertate!* și pentru tinerii militari din sală a spus poezia *Mormîntul lui Bălcescu*. Nicu Alifantis a încheiat scurta noastră întîlnire (căci acești tineri meritau mai multe ore de spectacol) cu *Decembre, Jurămînt* (versuri, Nicolae Tăutu) și cu *Imn*, devenit, așa cum mai spuneam, unul

foarte bun actor între actori și un foarte bun muzician între muzicieni. Evandro Rossetti: Este imens. Florin Zamfirescu: Deoarece facem armata împreună, știu precis că este foarte talentat. De fiecare dată tremur pentru el deoarece are curajul să intre în niște situații foarte dificile și tot de fiecare dată mă bucur că reușește să iasă din ele excelent. Despre el însuși, Radu Gheorghe a spus cuvinte memorabile: „Reușesc să fac toate aceste lucruri deoarece în cadrul Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar mă simt — în interiorul responsabilității mele de artist — cu adevărat liber.”

Într-un spectacol în care au excelat Nicu Alifantis, Marcela Saftiuc, Florin Zamfirescu, Mihail Stan, Mihai Onu (cu excepționalul *Dor pentru Moldova*, pe versuri de Cezar Ivănescu), Adrian Păunescu a produs o puternică impresie recitînd *Da, mai avem, Lumină! Luptă! Libertate!*, *Repetabili povară* și *Manifest pentru sănătatea pămîntului*.

Amîndouă spectacolele din Sibiu au fost cu adevărat excepționale, iar ospitalitatea gazdelor întrunește, ca și la Craiova, Timișoara și Arad, calificatul excepțional.

RÎMNICU VÎLCEA, 15 Iunie, orele 17—19: Aici, la Rîmnicu Vîlcea, ne-a fost dat să avem unul din cele mai triste spectacole. Sala unde am fost nevoiți să fim un spectacol prescurtat și să anulăm pe cel de-al doilea s-a dovedit a fi improprie și pe jumătate goală. Explicația este una dintre cele mai simple: absolut toate biletele au fost vindute cu 25 lei, ceea ce, trebuie să recunoaștem, înseamnă foarte mult pentru elevi, cărora spectacolul le era adresat aproape în exclusivitate. Față în față cu situația creată, organizatorii au început să bage în ultimul moment în sală pe aproape toți aceia care s-au nimerit să treacă prin fața cinematografului „Unirea”, unde s-a desfășurat ședința de lucru. Este mai mult decît evident că gazdele s-au obișnuit cu deseale noastre prezențe și au ajuns la concluzia că toate chestiunile organizatorice legate de cenaclu se rezolvă oricum și de la sine. De data aceasta însă nu s-au revoltat și, spre marea noastră mîhnire, pentru că, o spunem din nou, am desfășurat aici spectacole excepționale, am fost nevoiți să anulăm cel de-al doilea spectacol.

Un turneu desfășurat, cu excepția ultimei zile, sub zodia seriozității, responsabilității, frumuseții și talentului —tribute de esență ale tineretului nostru revoluționar.

EUGEN SECELEANU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■



Participare generoasă și spontană a publicului, atît la Arad, cît și la Sibiu

REVIZIA TEHNICĂ

I-A FĂCUT-O UN PLOP

Autocamionul 31-SB-1624, condus de Ion Vlăsceanu, părăsește garajul I.C.M.J. din Sibiu cu semnătura revizorului tehnic: „Bun de circulație”. De bun ce era, doar după o oră de mers i se rupe fuzeta roții din față, dreapta. Noroc că i-a aținut calea un plop, altfel putea să iasă moarte de om în această situație, plopul s-a dovedit a fi mai competent decît revizorul tehnic.

ȘCOALA PĂRINȚILOR

Părinții trebuie să manifeste o grijă sporită, împiedicînd copiii să se joace pe drumurile publice. Aproape zilnic au loc accidente grave cărora le cad victimă copii care, din lipsă de supraveghere, ajung sub roțile mașinilor.

La Lunca de Sus, comuna Florești, Cluj, în fața imobilului cu numărul 197, Ecaterina Farkas țîșnește pe șosea. Accidentat soldat cu „traumatism cranio-encefalic, comote cerebrală, fractura vaselor gambei drepte, contuzie de bazin”. Mai pe românește, copilul a fost făcut zob.

Carmen Buse din Turceni, Gorj, sare în fața unei Dacie-1300 conduse de Gheorghe Constantin Hobceanu. Primele cercetări au

stabilit că acesta se afla sub influența alcoolului. Copilul a murit.

La Bocșa, Caraș-Severin, autobuzul oprește la stația de pe Bulevardul Republicii. Taxatoarea își trimite fiul, Cristian Franțescu, să-i aducă apă de la pompa de vizavi. Copilul fuge prin spatele autobuzului și nu observă o Dacie-1300 care venea din direcția opusă și care l-a lovit în plin.

ASISTENȚĂ TEHNICĂ

Petru Ruja, de la O.I.F. Sibiu, se întorcea dintr-o cursă ilegală, stropită cu alcool. În comuna Cristian s-a produs un grav accident, mașina condusă de Ruja fiind, cum se spune, strîmbată. Culmea, pe ea stătea scris cu litere de o șchioapă: „Asistență tehnică”. Acum chiar că are nevoie.

UNDE ESTE DEFECȚIUNEA ?

Viorel Pop, șofer la autobaza Baia Mare călători, și-a deviat autobuzul la domiciliul său din Lăpușel. Întrebat de organele de miliție cum și de ce, a declarat: „N-am parcat la domiciliu. M-am retras numai de pe partea carosabilă a drumului național pe un drum lateral, unde mi-am reparat o defecțiune. Faptul

că tocmai acolo se afla casa în care luocuesc se datorește întâmplării”. În adevăr, a fost vorba doar de o defecțiune. Dar nu la vehicul, ci la Viorel Pop.

EU AM CREZUT CĂ FACE GLUME

„În timp ce eram cu inculpatul, acesta mi-a spus că ar fi auzit că plutonierul ar fi decedat în urma bătăii cu el și că el nu mai acceptă să mai facă pușcărie, doar ce scăpase, ci mai bine se deplasează pînă pe podul ce traversează linia ferată și se aruncă de pe pod, în scopul de a se sinucide, dar va face acest lucru după ce mă va omori și pe mine. Eu am crezut că face glume. Însă la un moment dat am observat că și-a scos un briceag din buzunar, pe care îl tot manevra în fața subsemnatei, și tot spunea: „Să știi că te onor”. Subsemnata nu l-am crezut, dar văzînd briceagul, am făcut un pas înainte, pentru a mă refugia în curtea locuinței noastre, fiind la circa 20 de metri, moment în care acesta mi-a aplicat o lovitură în regiunea inimii. Eu am căzut la pămînt, după care nu mai știu cîte lovituri mi-a aplicat. Cu toate acestea, eu nu formulez plîngere penală împotriva inculpatului.” (Din declarația victimei Ileana Fina, din Cluj-Napoca, dosar 979/76, Tribunalul Suprem).

„PE LINIE DE SERVICIU,

INCULPATA ȘI-A INDEPLINIT

SARCINA”

După revelionul lui '74, am fost de serviciu la întreprindere și inculpatul C. Ghencea, cînd am ieșit din serviciu, m-a invitat să merg cu el la inculpatul Ștefan Nicolae. Am acceptat și nu l-am găsit acasă pe Ștefan Nicolae. Era numai inculpata Ștefan Parasca. Am fost primiți bine. Am fost serviți cu vin de inculpata Parasca și la plecare Ștefan Parasca ne-a dat o sticlă cu vin, bun vin, și am plecat împreună cu inculpatul Ghencea. Inculpatul Ghencea nu mi-a spus motivul pentru care am vrut să mergem la inculpatul Ștefan Nicolae. Era și fiica inculpatei Ștefan Parasca acasă și mai erau și cițiva invitați care ascultau muzică. Noi am stat mai mult de vorbă cu fiul inculpatei, întrucît inculpata Ștefan Parasca se grăbea să plece de acasă și mai mult nu a stat în camera unde eram noi. Pe linie de serviciu inculpata și-a îndeplinit sarcina. Comportarea în familie și societate nu o cunosc. (Din declarația martorului V. Fechet, din Coșofenești, Bacău, revizor de gestiuni, dosar 154/76, Tribunalul Suprem).

N. GRIGORE MĂRĂȘANU
LIONEL NIȚESCU



FOAIE SAPTĂMINALĂ DE AVANGARDA NR. 113

SCENE RUPE DIN VIAȚĂ

Divina analfabetă

DECORUL : o locuință foarte elegantă, strangulată parcă de alăteia capodopere ale picturii contemporane și de atita mobilă stil.

COCA (deschizînd larg fereastra) : Ce zi frumoasă și ce bani puțini.

GĂMAN : Mai spune o dată, te rog eu.

COCA : Știi că nu-mi place să mă repet...

GĂMAN : Ești adorabilă, dă-i înainte, prostiile tale mă întineresc, mă înveselesc, divina mea analfabetă.

COCA : Eu îți spun exact ceea ce gîndesc. Nu mi-ai spus tu la cofetăria „Verdun” să fiu naturală ?

GĂMAN : Ba da, ți-am spus. Nu te opri aici, dă-i înainte...

COCA : Știi ce-am văzut astă-noapte ? Ceva foarte ciudat. Se făcea că învășeam să vorbesc franțuzește.

GĂMAN : Ei, lasă-mă... ăsta e-un adevărat coșmar. Ai grijă să nu te influențeze cultura.

COCA : Pe mine ? Niciodată !

GĂMAN : Observ ceva ciudat la tine... Parcă te-am văzut ascultînd muzică simfonică. Ai grijă, Coca, ignoranța e virtutea supremă a femeii. Așa să rămii, fină, frumoasă, veselă și analfabetă. Cu cît ești mai departe de Bach, cu atît ești mai aproape de mine.

COCA : Da, nu știu ce-a fost cu mine, iartă-mă, dacă poți să mă ierți.

GĂMAN : Pofta vine mîncînd. Azi o carte, mîine, alta, te pomenesti că îți faci o cultură enciclopedică și atunci m-ai pierdut.

COCA : Nu vreau să te pierd...

GĂMAN : Ai de ales, ori eu, ori cultura. Nu vreau să am în casă o „Nora” a lui Ibsen. Dacă vrei să te instruiești, să te încadrezi, spune-mi sincer, în față, să nu aflu de la străini că umbli la concert. Pe cine iubești tu ? Pe Bach sau pe mine ?

COCA : Pe tine te iubesc, nu pe Bach !...

TEODOR MAZILU

Condica

de sugestii și reclamații

Sintem Schirpici Nicolae și Lupu Ionel, angajați la T.A.P.L., avînd funcția de „ospățari” la unitatea „Vișinica”. Avînd

zi liberă am sosit în dimineața zilei de 15 mai într-o vizită colegială la rest. „Titanic”. Avînd în vedere pretențiile localului și categoria I-a, am vrut să facem un schimb de experiențe, ambii noi cîrînd ceaiuri. Pocolul care a luat comanda a plecat, zicînd că aduce. După 3-4 minute ne pomenim deodată în fața noastră cu șeful de sală Bojin Dumitru, care se pune în fața mea și mă întrebă : Cine ești tu mă ? Minista ? (Eu tac.) Atunci el iar : Spune mă cine ești ? Director general ? (Eu tac în continuare.) Atunci colegul Lupu Ionel zice : spune-i cine ești, să ne scăpăm odată de el. Bine, Sint ospățar ! zic. Ospățar ! zice, înjurîndu-mă de mamă, ospățar ! Și ai poftă de ceai ? zice. Și ți dau ceai, zice, și pînă a nu isprăvi vorba îmi aplică brusc un trăznit de palmă. Colegul Lupu Ionel, mai mult dintr-un instinct, i-a trăznit și dînsul o palmă, după care l-a apucat de piept și nevîzînd apropierea celorlalți ospățari a-nceput a-i trage în plex. Imediat a început o bătaie generală, conformă cu procesul verbal întocmit la secție. Ce va urma nu se știe, vreau numai să afirm pe propria mea răspundere că **NU AM NICI O VINĂ**, nici de soargerile din local, nici de vesela din bucătărie, unde la flecare palmă mincată de la angajații rest. „Titanic” nu am mișcat un deget decît spuneam regulat : „sărumină” ! Ce fel de restaurant este acesta nu știu, de categ. I-a ? nu știu, noi sintem de a treia dar la noi așa ceva nu s-ar fi întîmplat.

MĂSURI LUATE

Ospățarii acestia au venit în local fiind asupra alcoolului, cîrînd ceaiuri cu ton de „mîsto” și de ironie. Venind șeful de sală Bojin Dumitru să lămurească, Lunegh Ionel l-a înghesuit în coltul zidului bătîndu-l cu pumnul prin cap și prin fâlci. La zgomot produs a sosit personalul celălalt care încercînd să-i despărțea a trebuit chemată miliția.

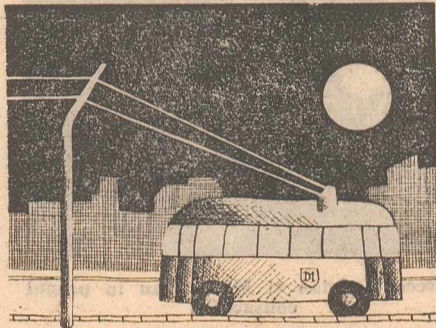
Resp.

Culese de AL. MONCIU-SUDINSKI

MIC ÎNDREPTAR PENTRU ÎNTOCMIREA ANONIMELOR

Stimată doamnă Aglaie

Am chibzuit foarte mult dacă să vă scriem sau nu această scrisoare tragică. Realitatea însă, iubirea pentru adevăr și consecințele sale, ne obligă să punem punctul pe i în ceea ce îl privește pe Tânase, soțul dumneavoastră. Știm că sinteți o femeie exemplară, o mamă și mai și, care sacrificați pe altarul căsniciei timpul dumneavoastră liber țînd casa în ordine și regulă în timp ce Tânase, ca un adevărat marchiz sadic autohton, se preumblă prin municipiul nostru care a luat o dezvoltare impetuoașă în ultimii ani, cu persoane care nu-i fac cinste. Face el cinste, rupe de la gura copiilor pentru băuturi capitaliste și țîgări idem. Parcă țuca noastră transmisă din moși străbuni nu este bună... lipsa lui de respect pentru tradiție se manifestă și prin faptul că folosește la serviciu neologisme. Știm că v-am înțipit în inimă un cui dar este necesar acest cui : noi muncim cu spor, iar Tânase face avansuri unor ființe, are masă reținută la „Cerbul alpin”. Noi nu avem așa ceva, nici nu frecventăm acest



ION DOGAR MARINESCU

local rău fâmat care este de categoria I și se scuipează uneori pe jos, plus remiza.

Lumea spune că vă înțelegți bine cu soțul dumneavoastră care pretinde pe la ședințe că este un inovator, a adus și documente care i s-au aprobat. Nu vorbește invidia în noi, vorbește alteceva : simțul de dreptate, știm noi, căsnicia nu-i merge, o dată am auzit de la cineva că ați plîns.

Gîndul nostru se îndreaptă spre copiii dumneavoastră pe care el i-a făcut și gata. Puteți să vă convingeți că ce zicem este adevăr și nu minciună. Cînd zice că pleacă pe teren se duce, dar ce face acolo ! Nimeni nu l-a văzut în orășelele a ceea ce dovadă că are pe cineva cu spațiu locativ unde își petrece ziua și diurna. Ni se rupe inima.

MARTORI OCULARI

Pentru conformitate CORNEL UDREA

ROTUNDA

Sînt aci, da' mincai și eu...

Și așa cum vă spuneam, că uneori Cîntea era săracă și Hoția bogată, este lucru cert. Iar Cîntea niciodată nu cedează la principiile ei, pune cornu-n pămînt și nu vrea în ruptul capului să se abată de la calea ei. Hoția o face cum îi vine la soțoteală și p-a bună și p-a rea. Ele se ceartă întotdeauna pe aceeași cauză : omul, fiecare vînd să-l educe în felul ei. Fiecare-și avea, ca să zic așa, principiile ei. Dar și le propagau cum puteau și pe la cine găseau. Se fereau să fie văzute public împreună. Fiecare pleca împotriva celeilalte de la tribuna ei. Auditoriul era de tot felul : pe virtă, săraci, bogați, de toate culorile. Întîmplarea și numai întîmplarea face ca biefel om să plece spre Piatra Olt, bineînțeleș întovărășit de ele, pentru niste treburi mărunte, din care, gîndea el, nu putea să iasă fără ajutorul uneia sau alteia. Și așa, îngîndurat, cînd ajunse în Piatra Olt, intră în circumscripția „ca la mama acasă” și o dată, brusc, se sculă de la masă și le lăsa pe amîndouă singure în restaurant. Hoției, pentru o clipă, îi trecu prin minte să treacă și ea în lumea celor cinstiți și drepti. Și tot lipsea omul de-acî, fără nici un fel de martor, îi declară Cîntea că de astăzi încolo n-o să mai fure. A-mbîtrînit și vrea și ea măcar acuma, spre sfîrșitul

vietii, să treacă în lumea celor curați. S-a săturat de sentimentul ăsta al fricți.

— Ce e drept, sint frumoasă, bine-mbrăcată, cu tot felul de zorzozane de aur pe mine, dar m-am săturat de-atîtea furturi, că și atunci cînd furi, tot muncă se cheamă, spuse Hoția.

Cîntea, fericită că învinge dușmanul numărul 1 al ei, și că o să o aduca în lumea celor cuviincioși și drepti, zimbea satisfăcută, dar planul Hoției era cu totul altul. Și amîndouă se puseră pe mincare și băutură. Ba mai mult, Hoția se oferi să facă chiar ea cîntea numai pentru faptul că a lămurit relația dintre ea și Cîntea pentru totdeauna. Gîndea Hoția : „Nu se poate să nu găsească o portită prin care să ne înțelegem ! Că așa este de cînd lumea și pămîntul, totul e posibil”. Omul nostru necăjit plecase din circumscripția și era fericit cînd s-a văzut singur, nebătut la cap, nici de Cîntea, nici de Hoție. Dealtfel, cînd gîndesti singur parcă ai mai mult spor decît atunci cînd ești ispitit ba de una, ba de alta.

Ele băură ce băură, boscorodiră toată vremea, pe ce este bine de făcut, să furi, sau să nu furi, să fii cinstit, drept, sau să fii hoț, și uite așa le apucă seara, de pierdură toate trenurile sore București. Pe la miezul nopții, Hoția făcu semn chelnerului :

- Chelner, te rog, nota !
- Numaidecît, conită !
- După un calcul scurt, prompt și sigur, chelnerul prezentă nota.
- 83 de lei vă costă, conită.
- Bine, mai dă o șampanie ca să cîntim evenimentul, știi că eu de azi nu mai fur. Adu-g-o, la notă, și-ți dau banii după ce consumăm tot. Știi, niciodată nu mi-a plăcut să dau banii înainte !
- Chelnerul plecă, le-aduse șampania și parcă se bucura și el de eveniment, dar mai cu indoială.
- Chelner, te rog să-mi dai restul, spuse Hoția.
- Conită, da' nu mi-ați dat nici un ban. Ați zis că nu mi-i dați înainte, ci după ce consumați.
- Nu țî-e rușine, mizerabile, hoțile, vă știu eu pe voi, restaurant de pungăși, sinteți în stare să dezbrăcați omu-n piele goală, să-i luați tot, adăugă Hoția. Să vie imediat patronul. M-am săturat : tocmai acum, cînd am trecut în lumea celor drepti, sint pungășită, mai bine vă furam eu. Să vină șeful !
- Sărut-mîinile, conită. Ce s-a întîmplat ? Noi cu dumneavoastră întotdeauna ne-am înțeles bine.
- Las' că te știu eu și pe dumneata, nu de ieri, de azi, ci de cînd ai apărut ; i-am dat 200 de lei chelnerului dumitale și nu mi-a dat restul. Toți sinteți la fel. Aia e ! Și vă mirați de ce vă-njură lumea.
- Patronul, infuriat, cu ochii holbați, îi cirpette două palme chelnerului.
- Nu țî-e rușine, mă.
- Păi, stați să vă explic...
- Păi, ce să-mi explici ? Tu nu vezi cu cine ai de-a face ?
- Știi...
- Ce să știu ? Să dai restul numai-decît.
- Chelnerul, dînd restul și oftînd : „Of, unde-oi fi tu Cîntea, unde ești tu dreptate ?”
- Sint aci, da' mincai și eu.

APOSTOL TURBATU

DIVIZIA A : 13 IUNIE

BUCUREȘTI : Dinamo — F. C. Argeș 7—1 (3—0). Diferența de scor nu este, totuși, surprinzătoare. Cine a văzut jucând în ultimele șase-șapte etape echipa din Trivale înțelege că o diferență de șase-șapte sau chiar opt goluri între ea și o echipă din divizia A nu este exagerată, ci edificatoare. De mai mult timp, argeșenii par și sint debuzolați de-a lungul unei crize nu de formă, ci de organizare. E de mirare, desigur, cum echipa lui Dobrin reușește performanțe de a fi o echipă oarecare, dar reușește, și pentru perioada de vacanță i se recomandă un răgaz prelungit de reparații capitale. ● După fiecare meci cu Steaua, echipa din Ștefan cel Mare își revitalizează și cu poftă de joc într-un ritm care crește de la etapă la etapă; păcat că tardiv! Revirimentul din ultimele etape ale dinamoviștilor se datorează, de fapt, reintrării lui Sătmăreanu II, jucător care poate prelua singur o mare cantitate din sarcinile apărării și, cind este cazul, chiar din ale înaintării. ● În ultimele meciuri, duminică indeosebi, Dinamo a funcționat ca un mecanism cu toate piesele veritabile, după ce a încercat să meargă și cu una de rezervă. Este, firește, îmbucurătoare această promisiune pe care ne-o dă una din echipele care vor merge în cupele europene. ● Arbitrajul corect : C. Ghiță (Brașov) 8, ajutat de H. Nicolau (Brașov) 8 și C. Pirvu (Brăila) 9. (Nicolae Cristache). ● Steaua — Politehnica Iași 3—0 (1—0), după un meci agreeabil ca spectacol și dominat de la un capăt la celălalt de noua campioană, în fața unei echipe mediocre, dar oneste. ● Steaua s-a jucat cu adversarul ca soarecele cu pisica și i-a administrat trei goluri, unul mai frumos ca celălalt, cind a vrut și cum a vrut, permițându-și chiar luxul de a rata șase uriașe ocazii de gol. ● Au marcat, în ordine, Dumitru, min. 23, transformând exact o lovitură liberă de la 17 metri, Răducanu, min. 47, la o fază creată de Troi, și Ion Ion, min. 75, cu un șut violent expedit sub bară. Au ratat Florea, min. 58, Vigu, min. 63, Răducanu, min. 65, Troi, min. 73 și așa mai departe, de la București ieșind în evidență prestația lui Dumitru, reintrat cu multă poftă de joc, și a lui Vigu, cu siguranță cel mai bun fundas de margine din acest campionat. ● Ieșeni, atît cît i-au ținut curelele, au încercat tot ceea ce a fost omenesc posibil, dar n-a fost mai mult. Au jucat cu Dănilă la mijloc și cu Romilă pe linia de fund, au apelat la „linie” și la ofsaid, cursă în care Troi a căzut de vreo cincisprezece ori, l-au introdus în teren, după o lungă absență, pe Inceze, dar una peste alta echipa a părut moale, incapabilă să sprijine cum se cuvine faza de atac, în care Costea s-a zbatut cel mai adesea de unul singur, ca pește pe uscat. ● Oaspeții ar fi meritat, poate, un gol de onoare, dar Dănilă a ratat copilărește în două rinduri, în min. 73 și 85, singur cu portarul! ● Arbitrat Otto Anderco (Satu-Mare) 9, ajutat la linie de Gh. Manole 9 și Gh. Ispas 9 — ambii din Constanța. (Ovidiu Ioanițoiaia). ● REȘIȚA : F.C.M. — C.F.R. Cluj-Napoca 1—1 (1—0). Meci anost, cu reprizele împărțite egal. În prima au dominat gazdele, care au înscris în min. 22 prin Gabel, după pauză au dominat oaspeții, ajunși la egalitate prin golul lui Tegean, la un luft dubios al lui Hergane, unul din mai multele favoruri făcute de apărarea gazdelor formației oaspete (min. 50). ● A urmat o calvarcadă de ratări incredibile ale reșitenilor, Bojin, Tănase și Oleganu întrecându-se în încercări repetate de a nu trimite mingea în gol, ultimul prinzind chiar balonul în brațe la o fază la care o simplă lovitură de cap ar fi însemnat gol! Fără Bora și Beldeanu, suspendați (pentru a cita oară?) de club pentru indisciplina, Reșița a făcut un meci slab, dar nici C.F.R.-ul n-a repetat jocul bun de la Iași, găsindu-și ritmul abia în final. ● Dacă scorul a rămas 1—1, „meritul” nu este atît al reșitenilor, cît al clujenilor, care n-au înțeles la timp posibilitățile de a ataca, ratînd repetat în ultimul sfert de oră, cind mingea n-a vrut să intre în poartă! Singurul care și-a făcut datoria pînă la sfîrșit a fost portarul Iles, meru la post. ● A arbitrat N. Cursaru 8, ajutat de M. Marinciu (ambii din Ploiești) 9 și C. Szilaghi (Baia Mare) 5. (Dumitru Constantinescu). ● BACĂU : Sport Club — Universitatea Craiova 0—0. Scăpate de orice emoții, gazdele pîrînd să fi renunțat la ideea calificării în vreuna din cupele europene, cele două echipe au oferit un fotbal antrenant, cu numeroase faze de poartă și cu angajament fizic total. ● La acest ultim capitol, uneori s-a sărit chiar peste cal, arbitrul Stîncan fiind nevoit să arate cinci cartonașe galbene! ● Fără Coman, de negăsit în ziua dinaintea meciului, gazdele au părut obosite, lipsa unui om de gol dînd un aspect dezordonat atacului, steril, ca și în meciul anterior, cu Dinamo. Singurul care a încercat să „lege” ceva a fost Aelenei, dar eforturile sale n-au fost susținute de coechipieri, îndeosebi de Băluță, Pană și Duțan. ● Exasperat, antrenorul Constantin a apelat la o

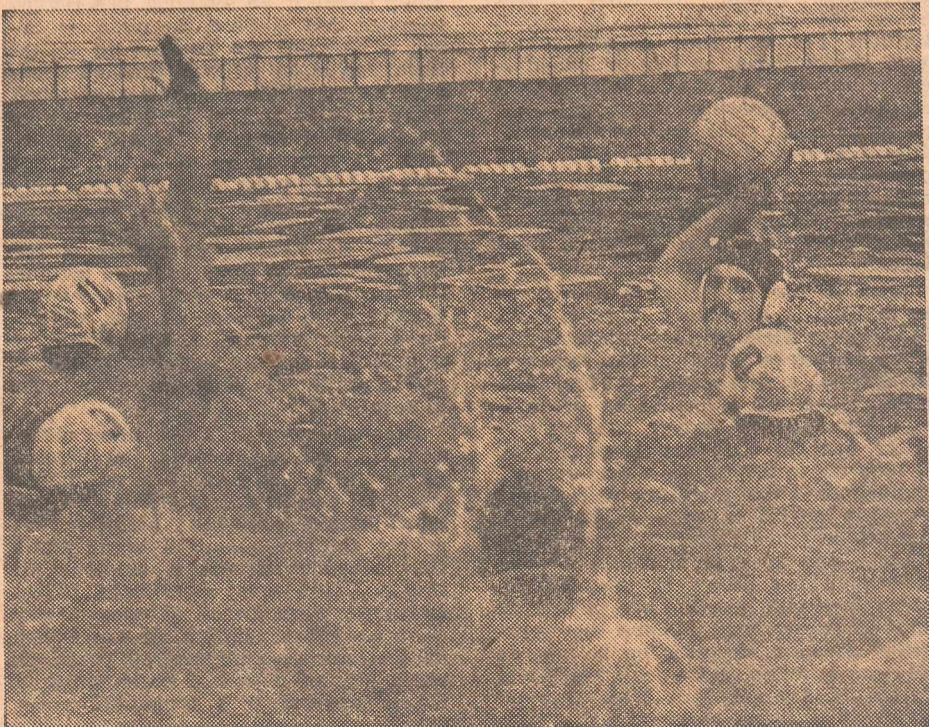
soluție originală, trimițîndu-l în atac pe fundasul central Catargiu, dar acesta mai mult a incurcat decît a descurcat jocul. ● Craiova a arătat o creștere de formă la Bacău, a confirmat evoluțiile bune din finalul campionatului, în multe momente dominînd jocul. Linia de mijloc, Ștefănescu — Balaci — Ciupitu, a acoperit o mare zonă, s-a zbatut și a închis ermetic orice cale de acces spre poarta lui Lung, excelent duminică. ● Cele mai mari ocazii de gol au aparținut oaspeților, dar Cămătaru și Ștefănescu, ultimul după ce a driblat și portarul, au ratat. Gazdele au fost și ele o dată la un pas de gol, dar Lung a scos spectaculos „capul” lui Băluță, trimis plasat de la numai 3 metri. ● A arbitrat R. Stîncan 9, ajutat de I. Roșoga 9 și N. Gheorghe 9 — toți din București. (Cornel Ionescu). ● PETROȘANI : Jiul — Rapid 1—0 (1—0). Gazdele n-au apreciat deloc voiața bucareștenilor, de a „ciupi” ceva din niste puncte pe care Jiul, privind clasamentul, le pusese la socoteală de multă vreme. Rapidul a încercat să aplice și la Petroșani aceeași tactică aglomerată a deplasării, dispunînd marcaj strict la Moldovan și Mulțescu și retrăgîndu-l pe Angelescu „libero”, într-un sistem propriu care nu exclude anti-jocul, ba dimpotrivă. Jiului nu i-a plăcut, și a dat repede de înțeles adversarului că n-are de gînd să-i suporte artificiile tactice și psihologice. ● Rezultatul pînă la pauză — un joc aspru, în care cei ce posedă tîbii de cremene au scos scintei, iar cei ce-și iubesc încă mamele și buicile s-au ferit de minge ca de foc (Manea și Rîșniță, de exemplu). A fost un meci „cu cuțitul la os” pentru Jiul — și tocmai de aceea mînerii au jucat dur, așa cum n-au mai făcut-o de multă vreme, deși în Valea Jiului fotbalul e în schimbare, de la „stilul Tonca” la „stilul Mulțescu”. ● Unicul gol al meciului : Moldovan a șutat rapid o lovitură liberă de la 16 m, laterală, pe cînd Pop și Rîșniță mai discutau cu arbitrul Rus, neatenție de care a profitat Stoica și șutul său violent n-a mai putut fi parat de Ioniță (min. 37). ● După pauză, prin intervenția observatorului federal I. Alexandrescu și a declarațiilor rostite în gură mare de antrenorul Ion Motroc — „promitem să nu dăm nici un gol, dar lăsați-ne să terminăm în picioare!” — jocul s-a liniștit uimitor, devenind chiar banal, plictisitor. Rapidul, într-adevăr, n-a așteptat decît să treacă timpul, mulțumit de rezultat, iar la Jiul doar Stoker s-a mai simțit dator să-l ia în brațe sau de tricou, la fiecare intervenție, pe adversarul său direct, Rontea. Mai trebuie să amintim cele două parade ale lui Ioniță care s-au opus la lansările lui Roznai și jocul exemplar, pe toată durata partidei, a rapidiștilor Angelescu și Șutru, exemple de sacrificiu și devotament în interesul echipei. ● A arbitrat : Ioan Rus 5, ajutat de Al. Szilaghi 7, ambii din Tg. Mureș și I. Banciu (Sibiu) 7. (Dumitru Graur). ● CLUJ-NAPOCA : „U” — F.C. Bihor 1—0 (1—0). Pe un fond jalnic, cu o mină de spectatori în tribune, a început singurul meci fără miză al etapei. Am avut impresia că dacă nu veneau cei 300 de spectatori de la Oradea stadionul ar fi rămas literalmente gol. ● Clujenii, descotorosiți de orice grijă, pornesc din start cu combinații pe extreme și, în min. 8, Batacliu aduce avantajul pe tabela de marcaj : un gol frumos, de la 20 m, un șut bombă, dintr-o bucată, la pîianjen, nelăsîndu-i nici o șansă lui Albu. ● Repriza întâi a fost poate mai aproape de ceea ce numim fotbal, demni de remarcat fiind Batacliu, Barbu și Porățchi (cel mai bun de pe teren), autori ai unor șuturi periculoase care au dat prilej să se remarce portarul Albu. ● După pauză au apărut în teren două echipe împăcate cu situația de pe tabela de marcaj și amîndouă cu gîndurile la meciurile de cupă de miercuri. O plictiseală supărătoare a cuprins totul, numai Pexa și Porățchi dînd o oarecare vitalitate acestei anoste întîlniri. ● Prima acțiune de gol a bihorenilor s-a consumat abia în min. 79, dar ea a fost ratată de Georgescu, care a trimis mingea peste poarta părăsită de Lăzăreanu! ● Fără probleme arbitrajul lui I. Chilubar 9, ajutat la linie de I. Răileanu 7 și Fl. Anuțescu 9, toți din Pitești. (Em. Tînjălă). ● TIMIȘOARA : Politehnica Timișoara — A.S.A. Tg. Mureș 3—1 (3—1). Timp de 30 minute simpatice galerie studențească nu și-a făcut simțită prezența, pedepsindu-și astfel echipa favorită pentru meciul pierdut la Arad în etapa trecută. ● Nu e vorba că nici nu prea aveai ce să aplauzi pentru că, deși Poli începuse furtunos, acțiunile de atac nu se prea închegau, Șerbănoiu, omul pe care îl căutau majoritatea mingilor, fiind greoi, neinspirat, el alergînd cu capul în pămînt, fără să vadă ce se întîmplă pe teren. ● Mureșenii în schimb au început simplu, jucînd în adîncime, tactica lor dovedindu-și eficacitatea în min. 13, cînd Marton deschide scorul. ● Golul oaspeților a fost un duș rece pentru gazde. Șerbănoiu își revine și egalează, iar în continuare timișoreni sînt mai atenți mai asistenți și mai eficienți, dovadă fiind și cele două goluri marcate de Dîmbrovșchi și Șerbănoiu. ● După reluare, cu excepția citorva faze interesante la poarta lui Solyom, jocul pierde din interes, ajungînd spre final anost și plictisitor, gazdele fiind mulțumite de rezultat, iar mureșenii nemaiavînd forța să schimbe scorul. ● A arbitrat N. Rainea (Birlad) 9, ajutat de C.

Biziniçi 8 și Gh. Angheluță 8 — ambii din București. (Răzvan Bărbulescu). ● ARAD : U.T.A. — Sportul studentesc București 2—0 (0—0). În locul unui meci dirz și viu disputat, miile de spectatori arădani au fost martorii unui joc dezlinat, cu pase imprecise pentru o echipă, cea gazdă, lipsită de coeziune și de plăcerea jocului, și o alta care a lăsat impresia că merge cu motoarele frînațe, Sportul studentesc. „11” cunoscut pentru bune prestații în acest retur de campionat. Totul a semănat cu un compromis fotbalistic. ● În prima repriză cele două echipe au făcut dese schimbări de pase, unele chiar în careu : Uilecan, min. 19, primește pasă de la adversar în careul mic, e nestingherit de Ciugarin, dar nu rezolvă nimic, apoi Colnic, în min. 41, nu reușește să profite de bunăvoința aceluiași Ciugarin și a lui Răducanu. O repriză anostă se termină cu un șut pe poartă al gazdelor, executat de fundasul Kukla. ● Totul se limpește după pauză, cind oaspeții se lasă dominați copios și asta pentru ca impresia de neputință să fie mai puternică. Primul gol pică în min. 57, cind Uilecan execută un corner la Kukla și acesta, nemarcat, trimite cu capul în poarta care ar fi trebuit să fie apărată de Răducanu, absent la această fază. ● Sportul studentesc dispore complet din atac și, parcă pentru a nu strica în vreun fel calculele arădianilor, renunță complet la atac și mai primește un gol înscris de Colnic, în timp ce Răducanu a mimat o cădere, mingea trecînd pe lingă el. ● Cu bunăvoința oaspeților, U.T.A. intră în posesia celor două puncte mari, necesare rămînerii în primul eșalon, primind astfel gura de aer de care avea nevoie pentru supraviețuire. ● A arbitrat R. Șerban 9, ajutat de V. Ciociltea 9 și Gh. Victor 9 — toți din Craiova. (Ion Predoșanu). ● CONSTANȚA : F.C. — Olimpia Satu-Mare 0—0. Urmărind duminică partida de fotbal de pe stadionul 1 Mai, am înțeles înflăcărata pasiune a constănenților pentru... rugby. În chiar dimineața zilei am avut ocazia de a vedea la lucru campioana țării în jocul cu balonul oval, într-un mult așteptat derby decisiv, cu Dinamo, derby pe care localnicii l-au cîștigat în chip de mare echipă, dominîndu-și autoritar rivala bucareșteană, spre bucuria spectatorilor care au umplut ochi un stadion neîncăpător pentru pasiunea lor și pentru valoarea 15-ului constănețean. ● După-amiază, cîteva picuri dintre aceiași spectatori, „decorînd” un splendid stadion pe trei sferturi gol, și-au manifestat adeseori lipsa de simpatie pentru rătăcirea la marginea fotbalului a fotbalistilor localniși, haosul evoluției lor (cîteva excepții : Nistor, Turcu, Mustafa, Popa), mai ales din cea de-a doua repriză, situîndu-se adeseori la granița anti-jocului cu penibilul. Farseurul nr. 1 al partidei ni s-a părut tocmai cel mai de temut atacant al gazdelor, Mărculescu, pe care privindu-l te întrebai la ce echipă joacă : la F.C. Constanța, la Olimpia Satu-Mare, la S.C. Tulcea?... ● Energică, ambițioasă, disperată, replica oaspeților a fost minată de absența lucidității, sătmărenii trecînd și în aceste condiții, în minutul 65, pe lingă marea șansă de a rămîne în diviza A. Singur cu poarta goală după driblarea lui Popa, Mureșan a întîrziat cîteva fracțiuni de secundă în expedierea șutului salvator,

permițîndu-i lui Mustafa un acroșaj în extremis prin care constănețeanul a trimis balonul în corner. ● A arbitrat Constantin Niculescu 9, ajutat de Gh. Vasilescu I 9 și C. Ioniță II 9 — toți din București. (Marius Popescu).

DIVIZIA B : 13 IUNIE

C.S. Botoșani—F.C. Brăila 2—1 (1—0). Fără Prepurgel și Cristache, scoși din echipă — după suspusele antrenorului Ozon — pentru repetată amabilitate față de adversari, Brăila a făcut un meci slab, cu Ologu și Ion Constantin pe post de figuranți și cu numai 3 șuturi trase la poartă. Golul lor, Bulancea, min. 88, a venit cind conturile erau încheiate, gazdele înscriind pînă atunci de două ori, prin Dinu, min. 19, și Dumitru, min. 74, ultimul primind cadou o pasă ideală de la brăileanul Trifina. ● Victorie deci meritată, a unei echipe mai ambițioase, dar nu cine știe ce dotată, după un meci în care nu o dată au ieșit scintei, arbitrul împărțînd multe cartonașe. Patru galbene și unul roșu, eliminat din teren fiind juniorul botoșenean Trohănel! ● A arbitrat bucareșteanul Chiriac Manușaride 10. (Gheorghe Amuza). ● MIERCUREA NOUĂ—ȘOLMI SIBIU 1—0 (1—0). Partidă dură, în care gazdele au căutat cu înverșunare nu cel mai scurt drum spre poartă, cît tîbii adversarilor, loviți în toate împrejurările cu o constanță demnă de o cauză mai bună. ● Mînerii au deschis scorul chiar în min. 2, gol Nestorovic, restul meciului constituînd o cursă de urmărire a oaspeților, lansați spre egalare. Ei nu vor reuși însă nici un gol, în ciuda unei oarecări dominante teritoriale, pripeala atacanților și lipsa lor de inspirație spunîndu-și cuvîntul. Cea mai mare ocazie a sibienilor s-a înregistrat în min. 85, cind mingea a fost gata-gata să intre în gol, la șuturile consecutive ale lui Oprea și Georgescu, faza fiind curmată de o iregularitate comisă de Popa. ● A arbitrat M. Buzea (București) 9. (Radu Mircea). ● S.N. OLTEȚI—Voința București 2—1 (1—1). Atmosferă de mare derby în zona suferinței, derby adjucecat de gazde, grație jocului bun din repriza secundă. ● Pînă la pauză au dominat, surprinzător, mai ales bucareștenii, care au deschis scorul prin Costache, în min. 15. Egalarea s-a produs în finalul reprizei cînd un șut violent al lui Stamenichi a trecut prin plasa porții, dînd naștere la prelungii discuții. Arbitrul Săndulescu a indicat mai întii reluarea jocului de la poartă, apoi la protestele justificate ale gazdelor, a dictat gol. Portarul bucareștean, Ion Ion, a recunoscut sportiv că a fost gol valabil, punînd capăt unor faze penibile, cu arbitru purtat pe sus de la poartă la tușă și înapoi. ● Victoria S.N.O. ului, meritată după dominarea totală de după pauză, a fost asigurată de autogolul lui Belodi, gol înscris cu mina la un șut al lui Fildiroiu, în min. 69. ● A arbitrat C. Săndulescu (Vastui) 8. (Ilie Dobre). ● MUREȘUL DEVA—Rapid Arad 1—0 (0—0). Meci oarecum dramatic, cu atacuri continue, dar deloc limpezi, ale gazdelor spre poarta arădeanului Țamboi, și apărare a oaspeților, sobră, avînd în Bermozer, și Cociuban doi excelenți săritori la cap. Au fost cîteva acțiuni de gol ratate, nu prea mari, 17, dar elementul esențial al meciului, repetat pînă la obsesie, l-a constituit centrarea înaltă a jucătorilor gazde spre careul mic al oaspeților. ● Am numărat, în lipsă de altceva mai bun, peste 30 de astfel de centrări în repriza secundă (și cel puțin la fel de multe se puteau înregistra în prima repriză), dar abia a... 28-a centrare (min. 83), din lovitură liberă a lui Ganțolea, a însemnat golul : fruntea fundasului central Gruber a trimis mingea sub bară. ● În minutul următor, arădeanul Tisa a scăpat spre poartă, dar fluietul arbitrului Popovici s-a făcut auzit încă înainte de șutul jucătorului oaspe, arbitrul apreciînd joc periculos la atacantul arădean. Fîind foarte aproape de fază fi acordăm credit arbitrului. ● A arbitrat : G. Popovici (București) 9. (Dumitru Graur)



Echipa României a cîștigat Campionatul balcanic de polo. În imagine, Dinu Popescu, golgeterul competiției, înscriind unul din cele două goluri ale sale din meciul cu reprezentativa Bulgariei. Fotografie de AUREL NEAGU ■

Oraşul dintre mare şi ocean

După ce trecem de ceafa de taur a Gibraltarului plutind într-o piclă transparentă, apele îşi schimbă culoarea din sinilii într-un vinăţ închis, iar valurile prind o coamă puternică. Un vînt rece bate din prova. Se simte oceanul.

Ne apropiem de poarta de nord a Marocului. Tangerul, cu o fereastră deschisă spre mare şi alta spre ocean, Tanja, cum îi spun marocanii, oraşul alb urcat pe trepte de amfiteatru în jurul unui golf al cărui albastru intens l-a vrăjit şi pe Delacroix, n-a fost cruţat de întemperiile istoriei. De timpuriu, coasta sa de corali a atras coloniştii, de la fenicienii şi romani la spanioli sau francezi. După împărţirea Marocului în trei părţi, Tangerul devine zonă internaţională, ca de-abia după 1956, odată cu revenirea sa la Marocul independent, să cunoască o înflorire fără precedent. Oraşul se dezvoltă accelerat, promovind o urbanistică şi o arhitectură modernă, se conservă monumentele vechi reprezentînd alăta civilizaţii, se dublează capacitatea portuară, construindu-se pentru extinderea circulaţiei turistice intercontinentale, dane de pasageri şi o modernă gară maritimă.

Pe fundalul general al progresului economic al Marocului contemporan, al schimbării vechilor structuri, cînd se pune un deosebit accent pe valorificarea superioară a principalelor bogăţii naţionale (fosfaţii, cărbunii, minereurile), ca şi pe făurirea unei industrie de stat, colaborarea româno-marocană cunoaşte un curs ascendent. Sute de specialiştii români, geologi, minieri, cadre didactice, constructori şi agronomi participă azi la punerea în practică a unor măsuri menite să învingă subdezvoltarea, iar schimbările celor două economii în bună parte complementare, colaborarea în toate sectoarele se amplifică permanent.

De la gara maritimă de pasageri, feribot-urii sosesc şi pleacă cu o precizie de invidiat (trei sosiri şi trei plecări pe zi), asigurînd un flux zilnic de mii de turişti dintr-o parte şi alta a strimtorii. Turiştii sînt în majoritatea lor francezi, mai ales, spanioli, germani, englezi, scandinavi, dar am văzut tineri glob-trot-euri ce şi-au înscris pe enormele rucsacuri numele unor ţări de origini îndepărtate, cum ar fi Canada. Fără oprire, navele devin peste strimtoare un adevărat pod, reducînd distanţa dintre cele două continente la două ore. Navele cu pernă de aer la jumătate de oră. De două sau trei ori pe săptămînă orarul e conjugat cu al avioanelor ce decolează din Gibraltar sau Algeiras spre Marea Britanie şi alte ţări. La dana din faţa noastră trag şi navele de pasageri cu linie regulată: Marsalia (Marsilia); Eagle (Southampton) etc.

Chiar la ieşirea din port se află cele două gări ale oraşului: gara feroviară şi autogara. Marile autobuze — de la tipuri antediluviene la cele cu aer condiţionat — asigură legături cu „interiorul“ Marocului. Ele poartă tăbliţe cu destinaţiile Rabat, Larache, Asilah, Sebta, Melilia, Casablanca, El Kasar, Kenitra, Fes etc. Dar această autogară concentrează, ca într-un caleidoscop, uimitoarea bogăţie de culori a Marocului, mai ales rural. Căci aici soseşte cu cosurile de rafie încărcate de produse şi de aici pleacă cu ele goale, spre case, ţărani veniţi la tîrg. Îmi petrec mult timp în această piaţă, observînd, uimit, ca-ntr-un sui generis muzeu etnografic viu, costume, obiceiuri, tipologii.

Dacă în portul bărbătesc deosebită de la zona la zonă nu e marcată decît în culoarea djellabei, a burnusului (un halat de lînă cu glugă), portul femeilor, în schimb, e diferenţiat, purtînd amprenta specifică a locului de provenienţă. Există şi aici, fireşte, anumite trăsături comune. Cea mai răspîndită ar fi haik-ul, ferigeaua, de obicei neagră, confecţionată din materiale diferite, de la pinza groasă la vâlul de nailon, şi purtată de femeile căsătorite. Portul ţărănesc, mai ales la femei, e tranşat deosebit de cel urban. În jurul Tangerului, ţărăncile poartă nişte pălării de paie cu boruri largi, aidoma sombrero-urilor peruane, decorate cu spirale de lînă sau bambac negru, legînd mijlocul de boruri. Ele sînt îmbrăcate într-un halat alb cu dungii roşii sau negre, purtîndu-şi legaţii de spată copiii sau poverile. Picioarele le sînt înfăşurate strîns în moletiere de piele. Dacă n-ar fi feri-

geaua care să le acopere feţele ai jura că ai de-a face cu străvechile populaţii băstinaşe ale Americii precolombiene. O confirmare a lui Thor Heyerdhal? Circulaţie în ambele sensuri, între continentul african şi cel american cu mult înainte de Columb? Nu ştiu. Evident însă că aceia care caută noi argumente în sprijinul binecunoscutei teorii pe lingă piramidele egiptene şi aztece, coloşii din Insula Paştelui s.a.m.d. le vor găsi cu strălucire atît în îmbrăcămintea populaţiei rurale din zona Tangerului, cit şi în arta sa tradiţională.

Iau oraşul la pas. Cu harta în mînă descoperi monumente, hoinărînd şi se relevă spiritul unui oraş. Pornesc, deci, fără nici o ţintă. De la autogară spre dreapta urcînd, de o parte şi de alta a lui Calle de la Teneria, descopăr oraşul vechi, arab, cu case albe, cuburi şi dreptunghiuri aşezate unele în spatele celorlalte, cu patio şi terase verzi, cu smochini şi cactuşi, cu uliţe înguste, urcînd în pantă, şerpuind, pe dale de piatră, case albe cu cite un etaj două, faţă în faţă, întotdeauna în umbră, străzi fără soare, cu copii mulţi, cu femei cu glugă trase peste cap, şi ferigea pînă sub ochi, strecurîndu-se de-a lungul zidurilor unor străzi cu miniaturale şi pitoreşti cafenele maure în care se bea ceai de mentă sau după-amierele se urmăreşte, cu o participare afectivă, cu interjecţii şi replici, programul televiziunii marocane; prăvăliile expunînd mai ales obiecte tradiţionale de alamă bătută şi cizelată (ibrice, tăvi, şfesnice, căni etc.), pielărie specifică arabă, marochinărie artistică, arme vechi maure, încrustate în sidel, brătări de argint, bijuterii berbere, carpete pluşate cu „răpirea din Serai“ sau păuni etalîndu-şi cozile multicolore.

Alte hudiţe grapează bazarul de textile, halele de peste (se vînd şi rechini), tarabe etalînd harbuji enormi cu miezul de culoarea singelui, pepeni galbeni cu aromă puternică de ananas, smochine, struguri, mere, banane sau rhamba (un fruct local) semănînd cu o granată, dar avînd gust de dovleac.

Din cînd în cînd, te opreşti să admiri exemplare splendide de arhitectură marocană tradiţională, construcţii vechi cu creneluri şi turnuleţe, cu faianţă şi arabescuri. În micul Zocco (piaţa mică), în fostele cafenele ale corsarilor se bea ceai de mentă. N-aş jura însă că nu se găseşte în ele şi niscaiva contrabandişti de opiu. Haşişul se fumează liber şi nestînjenit. O biserică catolică construită în 1912, Teatro Miguele Cervantes din 1913, o şcoală spaniolă şi diferite plăci memoriale îţi amintesc că de peninsula iberică nu te despărţ decît 12 mile de apă...

Toate străzile din Kasbah sau din Medina, partea veche a oraşului, avînd ziduri groase de fortăreaţă, spre ocean, şerpuiesc în pantă, spre culme, întîlnindu-se în Plaza de la Alcazaba, în piaţa Palatului.

Palatul Dar el Makhzen, construit în secolul al XVII-lea, nu se deosebeşte cu nimic esenţial de palatele arhitecturii islamice. Mă gîndesc, de pildă, la Serai, la haremul din Topkapı cu oblatoriul havuz, în mijlocul unei curţi pavate cu majolică, din care se deschid, sub galeria cu arcade şi coloane, săli cu arabescuri şi alveole, faianţă medie-vală, reminiscenţele unei epoci care a născut Alcazar-urii şi Alhambre. Odiile sultanului, sala de tron, de odihnă, culoare răcoroase care duc spre harem, camera de culcare, de rugăciune etc. Se povesteşte că după moartea ultimului sultan, care ar fi avut şapte neveste, titulara ar fi înversat rolurile, aducîndu-şi şapte bărbaţi. Astăzi palatul e transformat într-un expresiv muzeu al artizanatului de pe întregul teritoriu al regatului.

Decoraţiunile palatului nu aduc nici o surpriză: mozaic, faianţă, arabescuri, ogive stalactice, sculpturi cu motive florale şi geometrice. O grădină cu palmieri bătrîni, smochini, cocotieri, eucalipti, chiparosi, lămii şi foarte multe flori ascunde foisoare şi chioşcuri de lînă. La un capăt al ei fostul harem cu sofale joase, perini şi covoare moi şi un restaurant modern, cu o orchestră de instrumente populare, cu pereţi de sticlă oferînd o vedere panoramică asupra oraşului şi a oceanului.

(Va urma)

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

Aripa frîntă

E greu să definim o iubire. Poate cea mai apropiată imagine care ne vine în minte este un zbor. O pasăre care urcă spre albastrul purităţii şi nemărginirii ca un pescăruş, sau ca o ciocirlică ce rămîne deasupra holdei, deasupra pămîntului, atîrnată de firul propriului ei cîntec. Da, poate putem defini iubirea dintre doi tineri ca fiind o pasăre care visleşte spre fericire cu ambele aripi — sentimentele lui şi sentimentele ei.

În întîmplarea pe care v-o povestesc, pe ea o chema Brînduşa, şi era o fată brunetă, mereu veselă, poate cam neastîmpărată, cu ochi limpezi, sinceri, cu o voce plăcută, caldă, iar pe el îl chema Dan, era un băiat înalt, brunet, liniştit, respectuos cu toată lumea, cu note maxime în catalog. Nu ştiau bine de cînd se iubesc. Ar fi putut spune că din copilărie, de cînd se jucau împreună, sau din şcoală, din primele clase, de cînd s-au aşezat în aceeaşi bancă, dar răspunsul acesta li s-ar fi părut inexact, fiindcă li se părea că se iubesc dintotdeauna, că viaţa lor se confunda atît de mult cu această iubire încît nici măcar în gînd nu le puteau despărţi. Nu ar fi putut spune nici ce reprezintă iubirea lor, poate un izvor de bucurie, fiindcă se bucurau de fiecare gest, de fiecare atingere fugară a miinilor, de întîlnirea privirilor lor.

Instinctiv poate, aveau şi un mod al lor de a-şi ocroti iubirea, de a-şi spori fericirea. Întrebarea „Îţi aminteşti?...“ pe care mulţi şi-o pun cu nostalgie, sau provocînd rememorarea unor întîmplări triste, ei nu şi-o puneau decît spre a retrăi cele mai frumoase momente ale vieţii lor. Îşi aminteau astfel de o noapte de vară, petrecută cu colegii şi colegile de excursie în poiana unei păduri, cînd, de mină, au sîrit peste focul de tabără, cu senzaţia că în plutirea aceea de oclipă s-au desprins de pămînt, sprijinindu-se doar fiecare de mina celuilalt. Sau, îşi aminteau de micul baraj de bolovani pe care l-au făcut unui pîriu de munte spre a-şi asigura locul de scaldă, de veselia cu care se stropeau, de plăcerea lui de a-i împodobi cu floricele de cîmp pîrul ud care se lipsea în suviţe de umerii şi gîtul ei, ca firele de iedera pe stativele din parcuri. Cum în jocul lor se stabilise, fără ca ei să îşi dea seama, regula ca să îşi amintească numai clipele plăcute, nu îşi aminteau de pildă de momentul acela ciudat cînd, ieşînd din apa rece a pîriului, căleau din piatră în piatră spre a simţi căldura pe care acestea o imaginaseră şi cînd el a privit cumva întristat, ca pradă unei ciudate presimţiri, felul în care razele soarelui ştergeau urmele lor umede de pe feţele pietrelor, ca şi cum i-ar fi părut, că soarele le fură urmele. Şi-a revenit din emoţia acelei clipe ciudate cînd ea a început să îşi rotească pîrul umed imitînd mişcarea pe care o văzuse la o balerină, stropindu-l.

Jocul lor, de a-şi prelua numai bucuriile, de a reţine numai ceea ce le alimenta fericirea, ca orice joc care nu ţine seama de realitate, a început să se răzbune. Mai întii, o vreme, pentru distanţarea de realitate a plătit numai ea. El nici măcar nu a observat această plată. Ce-i drept, i s-a părut cam ciudată atitudinea pînşilor lui care de la o vreme începuseră să îi vorbească cu dispreţ despre Brînduşa. Nu şi-a dat seama cît suferă ea atunci cînd mama lui îi trîntea telefonul spunîndu-i că el nu e acasă, deşi era, sau cînd, venind la el, o putea auzi pe mama lui vorbindu-le prietenelor cu voce tare despre fetele din ziua de azi care vin ele în vizită la băieţi, care caută să se căpătuiască sucind capul băieţilor şi altele de acest gen. Dan nu şi-a dat seama nici de faptul că Brînduşa a renunţat la visul ei de a da admiterea la medicină şi s-a pregătit şi ea pentru admiterea la Facultatea de matematică-informatică numai pentru a fi alături de el şi în facultate. Cum matematica superioară îi cerea însă eforturi deosebite şi o bază de pregătire pe care ea nu o avea, nu a reuşit la examen.

În seara în care s-au afişat rezultatele la avizierul din curtea interioară a facultăţii, ea şi-a ascuns capul la pieptul lui, murmurînd: „Mă bucur pentru tine“ şi se bucura în adevăr pentru reuşita lui printre primii, dar trebuia să-şi ascundă şi lacrimile, nu atît pentru nereuşita ei, ci pentru faptul că trăia presimţirea despărţirii lor. S-au refugiat într-un mic bar de zi din apropiere, unde el a încercat să o încurajeze, asigurînd-o că tot vor fi colegi, pentru faptul că el urma să facă un an de convocare militară, înainte de a reveni în facultate, iar în acest timp ea se va pregăti mai bine, va reuşi la examenul din vara viitoare şi tot vor sta în aceeaşi bancă la cursuri.

Cînd a sosit ziua plecării lui la stagiul militar, a vrut să-l conducă şi ea la gară, dar cînd a văzut-o mama lui, a întîmpinat-o cu: „Da' ce-i, fetiço? Numai pe la sate îşi conduc ibovnicele feciorii la cătănie!“ A simţit că o ceaţă rece şi umedă trece peste trupul ei, străbătîndu-i nu numai veşmintele, ci şi fiinţa şi s-a reînţors în stradă. A plecat spre gară, dar în faţa intrării pe peron s-a oprit, amintindu-şi de ceea ce i-ar putea spune mama lui Dan dacă ar vedea-o, a luat-o în lungul soselei şi s-a oprit pe un pod care trecea peste liniile de fier. S-a rezemat de parapet, privind în lungul liniilor paralele, ca şi cum în desenul acestora, trebuind să se întîlnească undeva departe, la infinit, ar fi putut citi un răspuns mihnirii care o copleşea.

Au trecut mai multe trenuri pe sub pod şi nu şi-a mai putut da seama în care dintre ele ar fi trebuit să fie şi Dan. S-a trezit că strînge tot mai încleştat degetele pe bara metalică a parapetului, semă-

nînd şi acesta cu o linie a căilor de fier, pînă la o pierdere din suflet faptul că nu îşi putea da seama care anume a fost trenul cu care a plecat Dan, şi de la o vreme i se părea că Dan pleca cu fiecare dintre trenurile care treceau pe sub pod, că pleca mereu cu toate trenurile care i se părea că duc cite ceva şi din fericirea iubirii ei.

Senzaţia aceasta a stăpînit-o pînă la primirea primei scrisori de la Dan, unde în afară de faptul că o dojenea cumva duios pentru faptul că nu l-a condus la gară, scriindu-i că şi după ce trenul s-a pus în mişcare a rămas cu privirile spre peron pînă imaginea lui a dispărut în urmă, îi scria şi multe cuvinte frumoase, calde, ca ploaia unor raze de vară. Apoi, de fiecare dată cînd se întorcea de la serviciu, prima ei întrebare pe care o adresa mamei era: „Am primit?...“, iar mama ei îi întindea zîmbind scrisorile, şi i se părea ciudat că fericirea ei vine cumva ascunsă în picururile acelea albe, şi îi plăcea să şi-l inchipuie pe Dan murmurînd cuvintele pe care le aşternea pe hirtie, cumva cu grijă, ca şi cum i-ar fi mingiilat obrazul, sau să îl vadă în glîd cum trimite picururile acelea ca şi cum ar da drumul din palme unor porumbei albi, şoptindu-le să vină spre ea. Într-o zi, cînd a intrat în casă cu întrebarea ştiută, mama ei i-a spus îngrijorată şi fisticlă că o aşteaptă cineva. Era mama lui Dan.

...Trecuseră două luni de cînd Dan începuse să primească de la Brînduşa scrisori mai reci, şi încă o lună de cînd nu mai primise nici una. Cu toate că nu îşi imagina că s-ar fi putut întîmpla ceva rău, spunîndu-şi că, desigur, Brînduşa lucrează şi învaţă mult, de aceea nu îi scrie, s-a zbatut totuşi să obţină o permisiie. A anunţat-o că va veni printr-o scrisoare şi printr-o telegramă. Ningea frumos cînd a coborît din vagon, parcă o ş vedea îmbujorat de frig, în paltonul ei albastru cu guleră alb, cu fulgi pe păr, pe frunte şi pe gene, o vedea atît de acvina în imaginea lui, încît i se părea nefiresc, ciudat, faptul că nu o vedea şi în realitate aşteptîndu-l.

Acasă a avut o altă surpriză. Mama lui i-a spus că în scara aceea îi va prezenta o fată minunată, viitoarea lui logodnică, fata unui chirurg cunoscut, care câştigă nu ştiu cît pe lună, care le va asigura şi casă şi maşină şi... Dan nu a mai fost atent. Cînd şi-a dat seama că mama lui nu vorbeşte despre Brînduşa, a ris ca de o glumă bună, dar parcă ceva l-a săgetat, parcă se trezea dintr-un vis, a fugit în stradă, înşfăcîndu-şi în viteza paltonul din cuier. Brînduşa nu mai locuia cu mama ei. E adevărat, aveau o singură cameră şi o buclărie mică, era firesc, deci, să se fi mutat, parcă mama ei a vrut să înceapă să îi spună ceva, să-i dea unele explicaţii, să-l prevină, dar lui i s-a făcut dintr-o dată frică de ceea ce îi va spune, a plecat precipitat şi a ajuns mai mult în fugă la adresa pe care aceasta i-o spusese. A sunat la uşa apartamentului de bloc indicat şi i s-a părut nefiresc ca lingă butonul acelei sonerii să fie scris un nume de bărbat. Şi-a spus că desigur Brînduşa stă acolo în gazdă la familia care are numele pe uşă, nu putea fi altfel, dar cînd ea l-a deschis, privindu-l cu ochi mari, speriată, cu ochi în care citea cu totul altceva decît ceea ce era el obişnuit să citească, i s-a părut că visează. Pe lingă ei a trecut o fetiţă cu ghiozdanul în spat, îmbrăcată pentru mers la şcoală, care i-a spus Brînduşei „Sărut mîna“ şi a sărutat-o înainte de plecare. Cum nu ştia ce să spună, nu îşi revenea din uimire, i s-a părut că o stupid atunci cînd a întrecut-o.

— Cine-i copila?

Răspunsul Brînduşei l-a făcut să plăsască:

— Fetita mea... Mai exact, e fetiţa soţului meu... fetiţa pe care o avea înainte de a se căsători cu mine.

Nu şi-a dat seama cînd ea l-a condus în cameră, cînd s-a aşezat pe un scaun, nu şi-a dat seama decît de cuvintele ei, de o anume tristeţe adîncă din cuvintele ei, ceva ce era mai profund şi mai trist decît explicaţiile ei despre vizita pe care a primit-o, despre faptul că mama lui i-a explicat că e cazul să nu îi mai scrie fiindcă nu este o fată de nasul lui, despre faptul că, mai mult, a stat de vorbă în acelaşi sens şi cu mama ei, o femeie necăjită şi singură care a plîns mult, sfătuiindu-l să renunţe, spunîndu-i că o fată nu poate intra într-o casă în care nu este primită cu dragoste, despre zăbuciumul ei, despre disperarea ei, despre hotărîrea ciudată de a se căsători cu un om mai în vîrstă, un om bun, căruia îi murise soţia, rămînd să îşi crească singur fetiţa...

— Îl iubeşti?, a reuşit el să o întrebe.

— Nu ştiu... i-a răspuns Brînduşa. Nu ştiu. Cred că nu voi mai putea iubi pe nimeni, niciodată, dar soţul meu este un om foarte bun.

Felul în care ea a pronunţat cuvintele „soţul meu“, cu un ton care ascundea în el jertfire de sine, dăruire ciudată, dar şi o undă de recunoştinţă, i-a pătruns cumva în adîncul fiinţei, de parcă o cortină neagră s-ar fi prăbuşit peste toate gîndurile lui, întunecîndu-le.

Cînd a ajuns acasă a observat îngrijorarea cu care îl aştepta mama lui, dar cum el era calm, teribil de calm, ea s-a liniştit, i-a vorbit din nou despre fata aceea care aşteaptă să-l cunoască. El i-a spus doar că are puţin treabă la gară. De atunci, de cînd a ieşit din casă calm, teribil de calm şi de liniştit, nu l-a mai văzut... Dacă prima aripă a pasării pe care o numim iubire s-a pliat încet, cea de a doua s-a frînt, ca împuşcată de glonţul trimis de un vinător nebun.

EMIL POENARU ■

La Ograda

Zicala cu **Omul care sfințește locul** poate fi înțeleasă foarte bine la **Ograda**, în **Ialomița**, **Ograda**.

Ograda înseamnă **Bărăganul**, inima lui, nesfirșitul pământului fără umbră, o Sahară de grâu când este bine lucrat și, rar, foarte rar, oazele verzi ale unor sărace picuri de salcimi, pină și berzele au trebuit să-și facă cuibul pe stâlpii de telefon sau de lumină electrică.

Și totuși, la **Ograda**, un om, **Gib Constantin**, venit de sub munții **Viței**, a creat cu o voință și cu o fantezie unice un univers mirific, infirmind pur și simplu ideea de **Sahară** pe care și-o poate sugera **Bărăganul** vara, sub soarele de foc, un univers al condiției umane înțeleasă ca o expresie a gândirii lucide, științifice, dar nu lipsită de sentiment, nu lipsită de poezie și chiar de puterea atît de regeneratoare de a te confunda cu lumea de vis și de basm a copilăriei.

Gib Constantin este inginer agronom, în termeni prozaici directorul I.A.S. **Ograda**, de unsprezece ani neîntrerupt și cînd a venit aici, **Bărăganul** nu era deloc ispititor sub raportul șansei de a trăi prea civilizată. Singura șansă și singura alternativă era munca, de dimineața și pînă seara, munca fără preget, pe soare de iad, pe vînt, pe crivăț nestăvilit de nimic, pe ploaie, pe noroi pînă la genunchi, pe sloată, pe ger, și nimeni, oricît ar fi fost de devotat agriculturii, porumbului și grîului, nu se îngheșua să-și facă planuri de viitor pentru o viață de om aici, în acest pustiu în care singura realitate umană era Munca.

Gib Constantin a avut curajul să gîndească în fața acestei **Sahare** și tenacitatea să înfurie miile de zile ale celor unsprezece ani și să construiască răbdător o lume, care avea să fie, cum este azi, nu numai a recoltelor-record, dar și a recordurilor de umanizare a naturii

și a naturii umane însăși. Căci azi, aici la **Ograda**, vom întîlni nu numai, poate, cele mai spectaculoase ferme zootehnice, încît crezi că intrînd pe aleile ce duc la stăulele de vite ai intrat într-un oraș în care fiecare casă a fost desprinsă dintr-un album olandez, nu vom întîlni numai ordinea atît de viu colorată a parcurilor de mașini sau a depozitelor, nu numai una din cele mai moderne cantine restaurant din cite sint azi, în agricultura noastră, ci și un termecător parc care îmbracă în umbra lui cu trandafiri și lilieci uriași și tei, și brazi, și platanii — în plin **Bărăgan!** — îmbracă și topește în umbra lui tot ceea ce înseamnă **Ograda**, cu mii de vite de rasă și zeci de mii de porci, și nimic în adierea parfumată a pomenitului parc nu lasă să se bănuiască efortul unei munci deloc ușoare și în alte locuri, deloc parfumate.

Dar **Gib Constantin** ține să vezi și parcul copiilor, cu trenulețul lui adevărat și grădinița unde invie, literalmente, copilăria visată, visată, repet, nu realizată, a fiecăruia dintre noi, căci la **Ograda** se află, fără exagerare, cel mai frumos univers creat pentru copii într-o unitate de muncă din țara noastră.

Poți să spui, într-adevăr, fericii copiii care își petrec copilăria aici, la **Ograda**, în **Bărăgan!**

Inginerul **Gib Constantin** a înțeles că Omul se formează în procesul muncii, dar și că procesul muncii se cuvine umanizat pentru ca, la rîndul lui, să-i creeze omului sentimentul că este Om.

Pentru că una este să lucrezi la **Ograda**, pentru o bucată de piine, albă și zdravănă, fiindcă trebuie să ciștiți această bucată de piine, cinstit și devotat, și alta este să muncești la **Ograda**, în **Bărăgan**, cu conștiința că munca ta se desfășoară într-un univers care înnobilează sensul ei, o face fermecătoare și o încarcă de mindria șansei de a ridica existența ta la nivelul unui concept în care personalitatea se împlinește multilateral. La **Ograda**, munca și omul s-au înobilat reciproc.

DINU SĂRARU ■

Ziua Miliției

În cea de-a doua duminică a lunii iunie s-a sărbătorit împlinirea a 27 de ani de la crearea organelor de miliție, în condițiile unei puternice efervescențe politice și spirituale declanșate de Congresul educației politice și al culturii socialiste. Prilej de reflecție retrospectivă și de reaffirmare a angajamentului lucrătorilor de miliție de a lupta mai departe, cu fermitate și cutezanță, cu spirit de sacrificiu pentru apărarea cuceririlor revoluționare ale poporului nostru, pentru prevenirea oricăror fapte antisociale, această sărbătorire a împlinirii unei virste de peste un sfert de veac de activitate fructuoasă a miliției a constituit și un moment necesar de evidențiere a celor mai valoroase cadre de miliție care, prin rezultate, prin profilul lor moral și civic, prin modul de comportare atît în viața socială, cit și în cea personală, prin tot ceea ce gîndesc, vorbesc și fac s-au arătat a fi adevărați propagandiști ai politicii de echitate și dreptate socială a partidului nostru, ciștișindu-și pe drept cuvînt, prin întreaga lor atitudine, stîm și prețuirea oamenilor muncii.

Trebuie subliniată și cu acest prilej noua atitudine a oamenilor muncii față de interesele generale ale societății, care sint, în același timp, interese proprii fiecărui cetățean.

— În acest sens, remarcă tovarășul colonel **Valeriu Buzea**, locțiitor al șefului Inspectoratului general al miliției, preocuparea și contribuția maselor largi de cetățeni la prevenirea și combaterea faptelor antisociale se manifestă tot mai pregnant, îmbrăcînd cele mai diverse forme, începînd cu participarea organizată la sprijinirea organelor de miliție și continuînd cu for-

me individuale, tot mai frecvente, prin care cetățenii sesizează, intervin din proprie inițiativă sau la solicitarea organelor de miliție, pentru prevenirea și curmarea unor încălcări ale normelor legale. Pornind de la orientările și indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, de la cele cuprinse în documentele de partid și de stat, traducerea în viață a obiectivelor stabilite în programul de perfecționare a activității miliției este îndreptată în direcția intensificării muncii de prevenire și descoperire a infracțiunilor și a altor fapte antisociale. „Este necesar — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — să acordăm o mai mare atenție măsurilor preventive. Principalul este de a împiedica să se comită abateri, să se încalce legea. Organele de stat să considere că au acționat bine numai atunci cînd au reușit să prevină infracțiunile și manifestările antisociale“. Acestui imperativ, precum și tuturor celorlalte indicații de o inestimabilă valoare teoretică și practică date de secretarul general al partidului, organele noastre de miliție, într-o strînsă colaborare cu celelalte organe și organizații de stat și obștești, cu unitățile economice, culturale și cu noi, cetățenii, le răspund printr-un efort sporit an de an, printr-un angajament plener de îndeplinire în cele mai bune condiții a înaltei misiuni ce le revine în apărarea cuceririlor revoluționare, în asigurarea unui climat de liniște și siguranță de natură să conducă la desfășurarea creatoare a procesului de transformări organizate de Partidul Comunist Român în amplul program al revoluției socialiste.

ILIE PĂRNUȘ ■

Ulise

Era mic, slab, atît de slab că orice adiere de vînt constituia un atentat la integritatea sa corporală. Tocmai de aceea i se spunea simplu **Ulise**. Știa însă să atragă atenția: mustață de muschetar, periciuni mari evazați, pantaloni asemenea periciunilor. Se băga peste tot, se amesteca în toate numai pentru a fi remarcat. Prin fapte, și prin culorile țipătoare ale cămășilor, băiatul ăsta „dădea semnale“ semenilor cu disperarea licuriciului-femelă. Totul pornea, fără discuție, dintr-un complex al omului mărunț, neluat în seamă, de neluat în seamă. Apărea des, sistematic chiar, în locurile unde era lume multă, lume care îi excita simțul exhibiționist, lume pentru care făcea totul, numai remarcat să fie: fuma cu emfază, trăgea lung în piept închizînd ochii care-i tăiau figura mongoloidă; vorbea cu glas tare povestind aventuri imaginare la atestarea cărora își lua mereu un martor mai mic ca el, un copil, care să confirme de frică: „zi bă nu-i așa?“ — este nene!“

Lume multă se aduna de obicei în fața „alimentarei“ unde este și stația de mașină. A făcut el ce a făcut și s-a angajat acolo, la nea **Cornel-Responsabilu**. S-a băgat pe sub pielea lui, a mai cărat o ladă cu marfă, a mai măturat prin fața prăvăliei, i-a dat ăla halatul alb. În prima zi cînd a intrat în funcție, cred că a măturat pe afară de zece ori. Nu că ar fi fost nevoie, dar trebuia să-l vadă lumea înveșmîntat în halatul său cu mult mai prețios decît uniforma de mareșal a portarului de la **Nord-Hotel**. **Ulise** nu se mulțumea însă cu treaba dată de șef, se băga

și la mezaturi, cîntărea, vindea, țipa la clienți că să facă liniște în unitate, răspundea la un telefon ce nu s'aua niciodată pentru el, vîndînd afectat, plin de importanță, dădea informații competente: marmeladă nu posedăm, mășline nu mai este sau, gata s-a închis! Din cînd în cînd mai ieșea pe afară, atrăgea atenția celor care aruncau bilete pe jos că asta nu-i cetățenește. Cu fetele nu discuta niciodată exceptînd vinzătoarele pe care, fiindcă munceau alături de el, le considera tot un fel de bărbați. În rest nimic, nu îndrăznea, sau poate nu voia să-și tulbure imaginile nocturne pe care singur și le construia. Deși știa aproape totul despre fetele care se învîrteau zilnic pe lingă magazin, cu sau fără treabă, deși toate treceau pe sub ochii lui, **Ulise** le evita din același complex. Mai ales că tot ce făcea, dar tot, se petrecea în risul celor cițiva martori ai biografiei lui, niște derbedei care își făcuseră o meserie din a sprijini parapetul vitrinei. Aștia nu-l țertau deloc că e mic, caraghios și fără putere; că tot ei l-au botezat **Ulise**. Ca să mai scape de glumele lor, omul nostru s-a gîndit să-i umilească puțin, să le arate el cine e, și după aia să-l respecte toți. Și unde te respectă omul mai mult decît la băutura, și-o fi zis **Ulise**? Și s-a pus la masă cu cițiva. Ca să-i depășească în competiție, **Ulise** s-a concentrat puternic și a ținut următorul discurs: „Primii în muncă, dar și primii în sport!“ După care a băut pe nerăsuflăte un litru de rom și a murit. Numai că acela nu era sport. Fusese viață.

GEORGE STANCA ■

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

De ce vă căsătoriți cu Luigi?

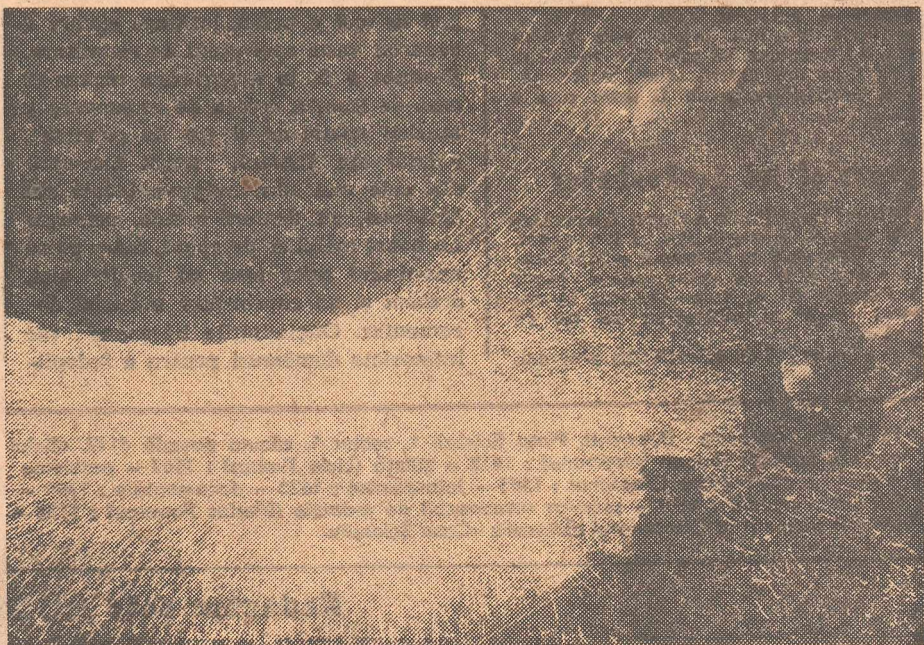
— De ce vă căsătoriți cu Luigi?
 — Pentru că îl iubesc și mă iubește și pentru că, sincer vorbind, dar absolut sincer vorbind, nu-mi pot imagina viața fără de el. Și să știți că dacă nu mi se dă voie...
 — Cine a spus că nu vi se dă voie?
 — ...mă arunc sub tren, imi dau foc într-o piață publică, fac greva foamei, sar de la etajul zece...
 — Stați, stați, nu vă grăbiți. Părintii sint de acord?
 — Da? ce? Trăim pe vremea lui tata mare și mama mare să le cer voie să mă mărit? Dacă mă măritam cu un român imi cereați consimțămîntul părinților?
 — Chiar așa, de ce nu vă căsătoriți cu un român?
 — Pentru că m-am căsătorit odată cu un român și mi-a fost de ajuns!
 — În felul ăsta riscați să luați la rînd toate neamurile de pe pămînt și să vă pierdeți vremea contractînd o căsătorie, o deziluzie, o nevroză astenică, un sindrom depresiv, o gripă S, sau chiar o boală exotică...
 — Nu știu ce vreți să insinuați dar am de gînd să mă mărit pînă cînd am să fiu fericită. Chiar dacă va fi nevoie să mă mărit de o sută de ori.
 — Cam mult pentru o singură viață.
 — Nimeni și nimic pe lumea asta nu mă poate împiedica să mă mărit de cite ori imi place.
 — Sigur, sigur, sinteți liberă. Lumea e a dumneavoastră. Încă o întrebare: nu vi se pare cam mare diferența de vîrstă față de soțul dumneavoastră? 28 de ani?
 — Dumneavoastră puneți niște întrebări penibile, zău așa... Scrie undeva, într-o lege, că nu e voie să iubești un bărbat mai bătrîn cu 28 de ani?
 — Ce-i drept, nu scrie... Cum l-ați cunoscut? În ce împrejurări?

— Ce importanță are? Dar dacă in-sistați... I-am cunoscut pe stradă. M-a oprit și m-a întrebat unde e ambasada italiană. Și cum tot nu aveam altceva mai bun de făcut, l-am condus pînă acolo.
 — Ce meserie are?
 — N-are nici o meserie. Are în schimb un magazin. Un magazin de confecții chiar în centrul Romei.
 — În centrul Romei?!
 — Da. Da. Nu vă mai mirați așa!
 EPILOG. Cinci luni mai tîrziu **Cornelia V.** avea să ia avionul pe ruta Roma-București, implorînd autoritățile române să-i redea cetățenia la care renunțase și să-i aprobe repatrierea, căci altfel... își dă foc într-o piață publică, se aruncă în fața unui tren, face greva foamei etc. etc. Susnumitul **Luigi V.** era, de meserie, proxenet.

— De ce vă căsătoriți cu Michel G?
 — Pentru că e singurul bărbat din lume care m-a cerut pînă acum în căsătorie!

EPILOG. După doi ani **Liliana P.**, absolventă a unei facultăți de filologie, mătura și spăla pe jos într-un bar de noapte din Paris. Soțul o părăsise încă din start! În cele din urmă și-a învîns rusinea și a apelat la serviciile oficialităților române. La întoarcerea în țară a declarat: „Vreau să le vorbesc tuturor fetelor care-și fac iluzii despre „viața de dincolo“. Ajuțați-mă să ajung la televiziune și să le mărturisesc prin ce am trecut, prin ce coșmar am trecut din clipa în care mi-am părăsit țara și am aterizat în Occident. Umilînțele îndurate au fost dincolo de puterea mea de imaginație“.

A. DOHOTARU ■



O aleasă distincție austriacă pentru pictorul Brăduț Covaliu

Zilele trecute, la ambasada Republicii Austria din București, a avut loc o festivitate în cadrul căreia ambasadorul Franz Wunderbaldinger a înmănat pictorului român Brăduț Covaliu, președintele Uniunii artiștilor plastici din România, Crucea de onoare austriacă clasa I pentru literă și artă, una dintre cele mai onorabile distincții ce se acordă în țara prietenă creatorilor de artă din străinătate.

Născut în 1924, la Sinaia, Brăduț Covaliu a terminat Academia de arte frumoase din București în 1942, avându-l ca maestru pe Jean Steriadi, după care a deschis, în 1946, la sala „Universul” din Capitală, prima sa expoziție personală. Au urmat o sumedenie de alte ieșiri în public, expoziții personale și participări, care au făcut cu-



noscute lumii picturii, de la Moscova la Helsinki, de la Calcutta la Tokio, de la Chicago la Sao Paulo și Ulan Bator, talentul și culoarea pinzelor artistului român, peisagist și autor de compoziții cu mare forță de sugestie. În septembrie 1974, Brăduț Covaliu a expus la Viena, sub egida Academiei de arte plastice din capitala Austriei, optzeci și două de tablouri, a căror apreciere laudativă a cântărit decisiv în acordarea distincției amintite, răspălind nu atât o expoziție, ci o muncă asiduă de ani și ani, o activitate îndelungată în slujba penelului și a culorii.

Din motive de sănătate, pictorul român nu s-a încumetat să se deplaseze la Viena, spre a primi, la fața locului, aleasa medalie, sarcina de a i-o aduce la rever revenind, după cum se poate vedea în imagine, ambasadorului Republicii Austria la București, Franz Wunderbaldinger.

TRAIAN IORDĂCHESCU

Enciclopedia erorii

În plină campanie împotriva fumatului, purtată pretinzându-se a fi de minți autorizate și lucide, avertizând umanitatea de marile pericole ce vin de la aparent nevinovatul fum de țigară, iată că o ediție franceză scoasă pe piață nici mai mult nici mai puțin decât o Enciclopedie a tutunului și fumătorilor!

Până aici, lucrurile pot fi oarecum de înțeles, dat fiind faptul că, pe toate meridianele globului, se mai găsesc încă o multime de amatori să-și riște sănătatea și viața de dragul „viciului secolului”. Dar cînd partea așa-zisă teoretică a lucrării este susținută cu „argumente” de un medic, pe numele său C. Libermann, lucrurile se complică, ele căpătînd aspectul unei descalificări profesionale! Chiar dacă, uneori, campaniile susținute împotriva tutunului au avut un caracter formal sau superficial, aducînd în discuție argumente pasibile de contrazicere, marea număr de victime trecut în dreptul țigării, răpuse mai ales de cancerul pulmonar, reprezintă un bilanț convingător și trist, o condamnare fără apel a tutunului și anexelor sale.

În aceste condiții, oricît s-ar strădui doctorul Libermann să mistifice adevărul, scoțînd bani din piatră seacă, enciclopedia cu pricina nu poate fi decît una a erorii.

Centenarul lui Beckenbauer

În cursul fazei finale a Cupei Europei, ce se desfășoară în aceste zile în Iugoslavia, Franz Beckenbauer, căpitanul echipei naționale vest-germane, campioană a lumii și a Europei, își va face intrarea în reștersul „club” al jucătorilor cu 100 de selecționări.

Beckenbauer, 98 de selecționări pînă azi,

joi, va fi, astfel, al 9-lea jucător din lume care atinge această cifră. În clasament conduce Bobby Moore (Anglia) 108 selecționări, urmat de Bobby Charlton (Anglia) 106, Billy Wright (Anglia) 105, Leonel Sanchez (Chile) 104, Karl Svenson (Norvegia) 104, Gilmar (Brazilia) 100, Djalma Santos (Brazilia) 100, Josef Boszák (Ungaria) 100.

Beckenbauer, care speră să participe și la viitorul campionat al lumii, Argentina 1978, ar putea depăși, astfel, pe Moore, liderul clasamentului de mai sus.

Muzicieni ieșeni laureați la Bordeaux

S-a încheiat, zilele trecute, în localitatea franceză Bordeaux, cel de-al nouălea Festival internațional al tinerilor soliști, reuniune de prestigiu a lumii muzicale mondiale. Reprezentînd Conservatorul George Enescu din Iași, cvartetul „Voces Contemporane” a încîntat public și juriu deopotrivă, fiind distins cu Medalia de argint a concursului. Iată numele celor patru interpreți ieșeni care au făcut la Bordeaux o bună propagandă școlii românești de muzică: **Bujor Prelipceanu, Anton Diaconu, Gheorghe Haag și Dan Prelipceanu.**

Palme pe Everest

Doi alpiști britanici — John Stokes (31 de ani) și Michael Lane (30 de ani), membri ai unei expediții ce escalada Everestul, au petrecut într-un mod foarte original o noapte pe faimosul vîrf. În adăpostul din blocuri de gheață pe care și-l construiseră în vîrfurile muntelui, ei și-au împărțit cu dărnicie palme unul celuilalt, pentru a nu-i toropi somnul și înghețul. A doua zi, veseli și ingenioși alpiști au revenit întregi și nevătămați în tabără.

LA TESCANI, ÎN MOLDOVA, SE PREGĂTEȘTE DE INAUGURARE AȘEZĂMÎNTUL CULTURAL GEORGE ENESCU

În testamentul scris de Enescu la 14 iulie 1946, la conacul soției sale din Tescani, există următoarea prețioasă mențiune: „Subsemnatul George Enescu din București, strada General Manu, 16, îmi exprim dorința să fiu înmormîntat la Tescani, județul Bacău, alături de soția mea”. Soția marelui artist, Maria Enescu, „Maruca”, donează, spre cinstirea memoriei glorioase a maestrului, ani mai tîrziu, întregul domeniul statului român cu dorința de „a se realiza aici o casă de odihnă, reculegere și creațiune ce va avea menirea să adăpostească, temporar sau periodic, artiști și intelectuali români și străini”.

Astfel, Bacăul are cîntea să anunțe acum ultimele lucrări la restaurarea micului palat al Rosetteștilor, cu eforturi materiale remarcabile, demne de această veritabilă vatră de istorie și cultură românească. S-a asfaltat drumul de la șoseaua națională pînă în parc, peste apa Tazlăului s-a clădit un pod de oțel și beton, întreaga clădire a suportat vaste operațiuni de restaurare. Destinat a fi, la inaugurare, muzeu și casă de creație, centru de promovare a muzicii enesciene și loc de pelerinaj, palatul din Tescani, situat într-unul din cele mai binecuvîntate locuri ale Moldovei, cu dealuri blinde, primește un bogat mobilier de epocă, mare parte aparținînd celor care au locuit aici, precum și un cuprinzător material documentar. Oficialitățile băcăuane fac întemeiate demersuri pentru a îndepli-

ni ultima dorință a lui George Enescu: cripta ce se sapă azi lingă casa lui cea mai dragă așteaptă osemintele celui care a fost marele Enescu al românilor, care oseminte se află încă în străinătate.

ACADEMICIANUL PORA A ÎNȚILNIT

ANIMALE CU OBICEIURI CURIOASE

Un scurt dialog pentru această rubrică, avîndu-l ca interlocutor pe academicianul profesor doctor Eugen Pora, biolog român de renume mondial, membru în mai multe organisme internaționale, autor a numeroase lucrări științifice de recunoscută valoare, între care cităm „Omul și natura”, „Hidrobiologia” și „Probleme noi în biologie”.

— Tovarășe profesor, ce înseamnă pentru dumneavoastră ultima oră?

— Lucru intens la proiecte mai vechi și mai noi, după un program de muncă asiduă care începe din zori și se termină uneori tot în zori...

— Proiecte mai vechi, proiecte mai noi?

— Tocmai definitivez o nouă lucrare din ciclul „Am întîlnit...”, din care am publicat recent, cu mare succes de librărie, se zice, cartea „Am întîlnit copii în lume”. Noul volum se intitulă „Am întîlnit animale cu obiceiuri curioase” și el va reprezenta o nouă încercare de popularizare a științei, pe baza unei îndelungate observații. De asemenea, manuscrisele pe care le vedeți aici aparțin unei alte lucrări, de data asta una de mai mare amploare, la elaborarea căreia colaborez cu reputatul profesor maltez Joe Bannister. Ea se va numi „Fiziologia și biochimia animalelor marine” și se va tipări în curînd la Editura Springer din Berlinul occidental.

— Apropo de animale, tovarășe profesor, care este, după opinia dumneavoastră, animalul cel mai inteligent? Calul? Cîinele?

— Fără îndoială, delfinul. S-au înregistrat la delfini emisiuni de ultrasunete pe care unii oameni de știință le-au identificat cu un schimb de informații. bazîndu-se pe faptul că atunci cînd un delfin emite, celălalt tace. S-ar zice că vorbesc între ei. Acest lucru



nici nu e de mirare, socotînd că din întreaga lume animală, incluzînd aici și omul, delfinul are cel mai greu creier. Personal, am văzut în 1962, pe cînd însoțeam expediția sovietică de pe nava Vitez, un pescador japonez detectînd bancurile de pești cu ajutorul unui delfin. Dealtfel, pe unele dintre plajele americane ei sînt folosiți chiar ca salvamari.

— O ultimă întrebare: la ce mai lucrați în prezent?

— Lășînd deoparte volumele de care am amintit, am în intenție imediată o călătorie în corpul omului, organismul uman urmînd să fie tratat în spațiu și nu în secțiune, cum se procedează în mod clasic. Totodată, m-am apucat de lucru la transpunerea în practică a unei intenții mai vechi și mai ambițioase, pe care m-am gîndit s-o intituliez „Unitatea de structură și funcțiune a animalelor”. Voi încerca să demonstrez, prin exemple convingătoare, că în lumea animală nu există diferențe calitative între organismele simple și cele complexe, diferențierile respective fiind numai de ordin cantitativ.

OVIDIU IOANIȚOIA

HASTINGSUL DE VINZARE

Englezul Wylton Dixon a hotărît să vîndă la licitație o parte din terenul pe care s-a desfășurat celebra bătălie de la Hastings. Prețul de cumpărare este estimat la aproximativ cinci mii de lire sterline. Astfel, dacă afacerea reușește, amatorii de amintiri istorice insolite vor primi dreptul de proprietate asupra unui yard patrat (0,765 mp) din celebrul teren plătînd 1.066 pence. Desigur, la acest preț ei își vor reaminti că marea victorie a lui William Cuceritorul asupra regelui Harold a fost repurtată în anul... 1066.

Concurs pentru... un singur candidat!

La Pescara, în Italia, s-a desfășurat recent un concurs care a stîrnit multă nedumerire și multe comentarii, pentru ocuparea unui post de conducător de bancă de asigurări concurend... un singur candidat!! Partea mai puțin amuzantă a acestui concurs absurd, cum l-a numit, pe bună dreptate, organizația sindicală a băncilor din Italia, a constat în faptul că pentru departajarea unicului candidat au fost chemați și plătiți nu mai puțin de opt examinatori care au încasat frumușica sumă de 11 milioane de lire!!

Parcă e prea mult pentru un singur concurent!

OMUL CARE MUTĂ MUNTELE

Dumitru Matei de la autobaza Baia Sprie. I se mai spune și „omul care mută muntele”. În cei 21 de ani de șoferie el a transportat spre flotațiile bîimărene munți de mineră. Ucenicia, dacă ne putem astfel exprima, și-a făcut-o la cariera Lîmpezea, de unde anual iau drumul marilor șantiere hidrotehnice sute de mii de tone de granit. Și cîți munți de piatră va fi cîrât el, de-a lungul anilor, și pentru barajete de la Firiza și Călinești, pentru podul de la Arduș, poarta feroviară a Băii Mari...

Dognapingul și combaterea lui

O nouă formă de banditism, denumită dognaping, se consemnează în Occident. Victimele ei sînt cîinii de lux pe care oameni lipsiți de scrupule îi fură, pentru a-i restitui apoi contra unor sume destul de ridicate proprietarilor.

Bob Frank, din Mound Prospect, statul american Illinois, convîns că aceste bande de răufăcători amenință nu numai specia canină, a hotărît să lupte cu hotărîre împotriva lor. Drept urmare, el a creat „Societatea Saint François pentru cîinii dispăruți și hoții lor”.

„Adolescenții, adulții și chiar familii întregi se dedau la dognaping”, a declarat el, explicînd inițiativa neobișnuită. În sfîrșit, justiția nu prevede nimic pentru pedepsirea hoților de cîini, se căina el, lansînd marea cruciadă împotriva proaspetei și inventivei specii de răufăcători.

Strict autentic

Pe străzile orașului elvețian Zürich, un bătrîn care se simțea foarte rău a fost transportat la spital. Acolo, din întîmplare, în căptușea costumului i s-au găsit trei plăci de aur, 30.000 franci elvețieni și 16.000 dolari americani. Faptul a trezit, evident, bănuiele. După puțin timp, la patul suferîndului s-a prezentat un inspector de poliție, căruia bătrînul i-a declarat că toți banii reprezentau economiile lui. De ce nu le-a depus la bancă? Pentru că nu le-a încredere. Cu ce se ocupa înainte de a fi pensionat? Era funcționar la o bancă din Zürich.

FLACARA. Redacția: București, Piața Scintei 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu); 1618 - știință (Liviu Timbus); 1787 - probleme Nelu Ionescu, Nicolae Cristache); 1595 - fotoreportaj; 1623 - documentare; 1786 - Sorin Postolache); 1611 - secretar responsabil de redacție (Marius Popescu); 1783 - Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scintei».

Redactor șef: **ADRIAN PĂUNESCU**